บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธี วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาลักษณะความแตกต่างของบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีกับการภาษีอากรของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 การศึกษาเพื่อระบุปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบัญชีและการภาษีอากรของการประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งซึ่งทำให้ธุรกิจมีขนาดเล็กและเติบโตช้าและผลกระทบนั้นมีผลต่อการพัฒนาการด้านเศรษฐกิจของการประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบเฉพาะในการบัญชีและการภาษีอากรของการประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งที่ได้ประโยชน์และความสอดคล้องระหว่างบัญชีและบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย ดังต่อไปนี้

วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธี วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ศึกษาลักษณะความแตกต่างของบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีกับการภาษีอากรของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจาะลึกผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญและสมัครใจจำนวน 6 รายจากธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งจำนวน 6 บริษัท เนื่องจากข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เจาะลึกเริ่มซ้ำและไปในแนวทางเดียวกัน สรุปเป็นภาพรวมได้ดังนี้

1. ข้อมูลของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งแสดงข้อมูลพนักงาน การจดทะเบียนและการร่วมทุนแสดงในตาราง 11

2. ข้อมูลของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งแสดงประเภทบริการดังปรากฏในตาราง 12

3. ข้อมูลของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งแสดงการจำแนกประเภทสินทรัพย์ให้เช่าดังปรากฏในตาราง 13

4. ข้อมูลของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งจากแบบสอบถามจำนวน 13 บริษัท เพื่อ

เป็นการสนับสนุนข้อมูลของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก แสดงข้อมูลพนักงาน การจดทะเบียนและการร่วมทุน ดังปรากฏในตาราง 14

5. ข้อมูลของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งจากแบบสัมภาษณ์จำนวน 6 บริษัทและแบบสอบถามจำนวน 13 บริษัท แสดงความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรกรณีเป็นการทั่วไปและเป็นการเฉพาะให้เช่าแบบลีสซิ่งโดยวิเคราะห์ความเห็นเรียงลำดับรายการตามงบดุล ได้แก่ สินทรัพย์ หนี้สิน และรายการตามงบกำไรขาดทุน ได้แก่ รายได้ ค่าใช้จ่าย ดังปรากฏในตาราง 15 ถึง ตาราง 31

6. การแสดงรายการสรุปลักษณะความแตกต่างของการบัญชีและการภาษีอากรของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ดังปรากฏในตาราง 32

ผู้วิจัยจะได้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

ข้อมูลของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งแสดงข้อมูลพนักงาน การจดทะเบียนและการร่วมทุนแสดงดูตาราง 11

ตาราง 11

ข้อมูลของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งแสดงข้อมูลพนักงาน การจดทะเบียนและการร่วมทุน

	บส.1	บส.2	บส.3	บส.4	บส.5	บส.6
ตำแหน่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	รองกรรมการผู้จัดการ	ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ	ผู้จัดการแผนกบัญชีการเงิน	ผู้จัดการฝ่ายบัญชีและการเงิน	ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายบัญชี	รองผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี
ประสบการณ์บัญชี (ปี)	31	29	15	13	9	31
พนักงานบัญชี (คน)	10	5	5	11	7	11
พนักงานบริษัท (คน)	49	59	32	54	47	62
ปี จดทะเบียน (พ.ศ.)	2521	2528	2533	2534	2535	2538
ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)	200	60	60	60	100	320
ผู้บริหารระดับสูง (สัญชาติ)	ไทย	ไทย	ต่างชาติ	ต่างชาติ	ไทย	ไทย
สำนักงานสอบบัญชี ลำดับใหญ่ 1 ใน 4 ของประเทศ	√	√	√	√	√	√
ลักษณะของทุนจดทะเบียน						
การร่วมทุนของผู้ถือหุ้นต่างชาติ (ร้อยละ)	49	40	48	49	49	0
การร่วมทุนแยกตามแหล่งทุน (ร้อยละ)						

ตาราง 11 (ต่อ)

	บส.1	บส.2	บส.3	บส.4	บส.5	บส.6
1. ร่วมทุนระหว่างบุคคลทั่วไป						
2. ร่วมทุนระหว่าง ธนาคาร หรือสถาบันการเงินไทย	46	25	10	10	49	0
3. ร่วมทุนระหว่าง สาขาของโรงงานอุตสาหกรรม				6		
4.ร่วมทุนระหว่างนิติบุคคลต่างประเทศหรือเป็นนิติบุคคลในเครือต่างประเทศ	49	40	48	49	49	0
5. ลงทุนโดย บริษัทข้ามชาติ						100

จากตาราง 11 ผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญของบริษัทตำแหน่งระดับผู้ช่วยผู้จัดการขึ้นไป มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านบัญชีของบริษัทมีประสบการณ์ด้านการบัญชีตั้งแต่ 9 ปี ขึ้นไป ตำแหน่งงานจะมีความแตกต่างกันตามนโยบายของบริษัทและทุกบริษัทได้จดทะเบียนก่อนปี พ.ศ. 2542 และมีทุนจดทะเบียน ตั้งแต่ 60 ล้านบาทขึ้นไป มีพนักงานบริษัทตั้งแต่ 32 คนถึง 62 คน ทั้ง 6 บริษัทมีการร่วมทุนหรือลงทุนกับต่าง-ประเทศและ มีสถาบันการเงินสนันสนุน มีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจากสำนักงานสอบบัญชีลำดับใหญ่ 1 ใน 4 ของประเทศไทย รับรองงบการเงิน

ข้อมูลของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งแสดงประเภทบริการดูตาราง 12

ตาราง 12

ข้อมูลของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งแสดงประเภทบริการ

	บส. 1	บส. 2	บส. 3	บส. 4	บส. 5	บส. 6
แยกตามประเภทการบริการ						
1. ลีสซิ่งแบบพิเศษ	√	√	X	X	√	X
2. ลีสซิ่งขนาดใหญ่	√	√	√	√	√	√
3. ลีสซิ่งเครื่องจักร	√	√	√	√	√	√

ตาราง 12 (ต่อ)

	บส. 1	บส. 2	บส. 3	บส. 4	บส. 5	บส. 6
แยกตามประเภทการบริการ						
4. ลีสซิ่ง รถยนต์	√	√	√	√	√	√
5. ผู้จัดจำหน่าย หรือบริษัทลีสซิ่งสนับสนุนผู้ขายหรือผู้จัดจำหน่าย	√	x	√	√	√	x

เครื่องหมาย "√" หมายถึงมีการบริการ

เครื่องหมาย "x" หมายถึงไม่มีการบริการ

จากตาราง 12 บริษัทได้มีการบริการให้เช่าสินทรัพย์ ตั้งแต่ 3 ถึง 5 ประเภท ดังนี้

1. การบริการประเภท ลีสซิ่งแบบพิเศษ มีจำนวน 3 บริษัท
2. การบริการประเภท ลีสซิ่งขนาดใหญ่ มี จำนวน 6 บริษัท
3. การบริการประเภทลีสซิ่งเครื่องจักรมีจำนวน 6 บริษัท
4. การบริการประเภทลีสซิ่ง รถยนต์มีจำนวน 6 บริษัท
5. การบริการประเภทผู้จัดจำหน่าย หรือบริษัทลีสซิ่งสนับสนุนผู้ขายหรือผู้จัดจำหน่ายมีจำนวน 4 บริษัท

ข้อมูลของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งแสดงการจำแนกประเภทสินทรัพย์ให้เช่าดูตาราง 13

ตาราง 13

จำแนกประเภทสินทรัพย์ให้เช่า หน่วย: ร้อยละ

แยกตามประเภทสินทรัพย์ให้เช่า	บส. 1	บส. 2	บส. 3	บส. 4	บส. 5	บส. 6
1. เครื่องจักรและอุปกรณ์	53.34	67.60	65.27	68	50	50
2. อุปกรณ์ก่อสร้าง	4.27	6.47	3.26			
3. อุปกรณ์สำนักงาน	33.39	6.77	13.70	20	25	25

ตาราง 13 (ต่อ)

แยกตามประเภทสินทรัพย์ให้เช่า	บส. 1	บส. 2	บส. 3	บส. 4	บส. 5	บส. 6
4. ยานพาหนะรถบรรทุกใหญ่	2.73					
5. ยานพาหนะรถบรรทุกเล็ก	0.75	12.65	6.83			
6. ยานพาหนะรถยนต์	3.54	6.51	10.95	12	25	25
7. อุปกรณ์การแพทย์	1.82					
8. อสังหาริมทรัพย์	0.16					

จากตาราง 13 บริษัทได้มีการจำแนกประเภทสินทรัพย์ให้เช่าตั้งแต่ 3 ถึง 8 ประเภท ดังนี้ (1) ประเภทสินทรัพย์เครื่องจักรและอุปกรณ์มีจำนวน 6 บริษัท (2) ประเภทสินทรัพย์ อุปกรณ์ก่อสร้างมีจำนวน 3 บริษัท (3) ประเภทสินทรัพย์อุปกรณ์สำนักงานมีจำนวน 6 บริษัท (4) ประเภทสินทรัพย์ยานพาหนะรถบรรทุกใหญ่มีจำนวน 1 บริษัท (5) ประเภทสินทรัพย์ยานพาหนะรถบรรทุกเล็กมีจำนวน 3 บริษัท (6) ประเภทสินทรัพย์ยานพาหนะรถยนต์มีจำนวน 6 บริษัท (7) ประเภทสินทรัพย์อุปกรณ์การแพทย์มีจำนวน 1 บริษัท (8) ประเภทสินทรัพย์อสังหาริมทรัพย์มีจำนวน 1 บริษัท

ข้อมูลของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งจากแบบสอบถามจำนวน 13 บริษัท เพื่อเป็นการสนับสนุนข้อมูลของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก แสดงข้อมูลพนักงาน การจดทะเบียนและการร่วมทุน ดูตาราง 14

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 13 บริษัท เพื่อเป็นการเพิ่มความสมบูรณ์ให้งานวิจัยครั้งนี้ดังนี้

ตาราง 14

ข้อมูลของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งแสดงข้อมูลพนักงาน การจดทะเบียนและการร่วมทุน

	บ1	บ2	บ3	บ4	บ5	บ6	บ7	บ8	บ9	บ10	บ11	บ12	บ13
ตำแหน่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	หัวหน้าฝ่ายบัญชี	ผู้จัดการฝ่ายบัญชี	ผู้จัดการแผนกบัญชี	ผู้จัดการฝ่ายบัญชี	ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี	ผู้จัดการฝ่ายการเงินและบริหารความเสี่ยง	ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและการเงิน	ผู้จัดการฝ่ายบัญชี	ผู้จัด การฝ่ายบัญชี	ผู้จัดการฝ่ายบัญชี	ผู้จัดการฝ่ายบัญชี	ผู้จัดการฝ่ายบัญชี	สมุห์บัญชีใหญ่
ประสบการณ์บัญชี (ปี)	>10	>5	13	5	>10	>10	>10	5	>10	5	>10	>10	>10
พนักงานบัญชี (คน)	2	5	5	5	7	6	7	6	18	6	6	10	6
พนักงานบริษัท (คน)	4	59	39	97	49	33	39	30	665	51	364	1577	35
ปี จดทะเบียน (พ.ศ.)	2522	2524	2528	2528	2534	2535	2536	2536	2536	2537	2537	2537	2536
ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)	890	60	105	700	400	705	375	60	15,000	450	150	5732	600
ผู้บริหารระดับสูง(สัญชาติ)	ไทย	ไทย	ต่างชาติ	ต่างชาติ	ไทย	ไทย	ไทย	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ไทย	ไทย	ไทย
สำนักงานสอบบัญชีลำดับใหญ่ 1 ใน 4 ของประเทศ	√	x	√	√	x	√	√	√	√	√	√	√	x
ลักษณะของทุนจดทะเบียน													
การร่วมทุนของผู้ถือหุ้นต่างชาติ (ร้อยละ)	0	0	28.93	70	0	0	0	39	88.7	0	19.6	0	0
การร่วมทุนแยกตามแหล่งทุน (ร้อยละ)													

ตาราง 14 (ต่อ)

	บ1	บ2	บ3	บ4	บ5	บ6	บ7	บ8	บ9	บ10	บ11	บ12	บ13
1.ร่วมทุนระหว่างบุคคลทั่วไป	.0001	100	26.20	0.01	90	0.0036	100	10		70.1			40.36
2. ร่วมทุนระหว่าง ธนาคารหรือสถาบันการเงินไทย	99.9999		44.87	29.99	10	99.9964		51	10	29.9		100	
3. ร่วมทุนระหว่าง สาขาของโรงงานอุตสาหกรรม									1		19.9599		55.87
4.ร่วมทุนระหว่างนิติบุคคลต่างประเทศหรือ เป็นนิติบุคคลในเครือต่างประเทศ	49		28.93	70	49	0		39	89		80.0399		59.64
5. ลงทุนโดย บริษัทข้ามชาติ													

หมายเหตุ รายการสำนักงานสอบบัญชี

เครื่องหมาย "√" หมายถึงเป็นตามรายการที่ระบุ

เครื่องหมาย "X" หมายถึงแตกต่างจากรายการที่ระบุ

จากตาราง 14 ผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถามของบริษัทตำแหน่งระดับหัวหน้าฝ่ายบัญชีขึ้นไป มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านบัญชีของบริษัท มีประสบการณ์ด้านการบัญชีตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป ตำแหน่งงานจะมีความแตกต่างกันตามนโยบายของบริษัท และทั้ง 13 บริษัทได้จดทะเบียนก่อนปี พ.ศ. 2542 และมี ทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 60 ล้านบาทขึ้นไป บริษัทที่มีผู้บริหารระดับสูงเป็นคนสัญชาติไทยมี จำนวน 10 บริษัทและไม่มีผู้ร่วมทุนเป็นสัญชาติต่างประเทศ มีจำนวน 8 บริษัท บริษัทที่มีผู้สอบบัญชีรับ อนุญาตจากสำนักงานสอบบัญชีลำดับใหญ่ 1 ใน 4 ของประเทศไทย รับรองงบการเงินมี จำนวน 10 บริษัท

ข้อมูลของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งจากแบบสัมภาษณ์จำนวน 6 บริษัทและแบบสอบถามจำนวน 13 บริษัท แสดงความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรกรณีเป็นการทั่วไปและเป็นการเฉพาะให้เช่าแบบลีสซิ่งโดยวิเคราะห์ความเห็นเรียงลำดับรายการตามงบดุล ได้แก่ สินทรัพย์ หนี้สิน และรายการตามงบกำไรขาดทุน ได้แก่ รายได้ ค่าใช้จ่ายดูตาราง 15 ถึง ตาราง 31 ดังต่อไปนี้

ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรของรายการในงบดุลและงบกำไรขาดทุน

ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรของรายการในงบดุลประกอบด้วย

1. สินทรัพย์ ลูกหนี้
2. สินทรัพย์ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์
   2.1 เนื้อหารูปแบบทางกฎหมาย
   2.2 การวัดมูลค่าเริ่มแรก
   2.3 การตีราคาใหม่
   2.4 ค่าเสื่อมราคา
   2.5 การตัดรายการสินทรัพย์
   2.6 การด้อยค่าของสินทรัพย์

3 หนี้สิน เงินมัดจำรับ

1. สินทรัพย์ ลูกหนี้

ตาราง 15

ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรของรายการในงบดุลของสินทรัพย์ ลูกหนี้

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
แม่บทการบัญชี ย่อหน้า 83 และ 89 ระบุว่า สินทรัพย์ควรรับรู้ในงบดุลเมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจะเข้าสู่กิจการ และสินทรัพย์นั้นมีราคาทุนหรือมูลค่าที่สามารถวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ และหากมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ลูกหนี้จะชำระหนี้ก็ถือเป็นการสมเหตุสมผลที่จะรับรู้ลูกหนี้เป็นสินทรัพย์ หากไม่มีหลักฐานเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ลูกหนี้มีจำนวนมากราย โอกาสที่ลูกหนี้บางรายจะผิดชำระหนี้จึงมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ ดังนั้นกิจการควรประมาณหนี้สงสัยจะสูญและรับรู้ลูกหนี้ที่คาดว่าจะผิดนัดเป็นค่าใช้จ่ายเนื่องจากกิจการคาดว่าประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากลูกหนี้นั้นจะลดลง (มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 101 (เดิม ฉบับที่ 11) เรื่อง หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ)	มาตรา 65 ตรี (1) “เงินสำรองต่าง ๆ ไม่ให้ถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ” เว้นแต่เงินสำรองที่กันไว้เป็นค่าเผื่อหนี้สูญหรือหนี้สงสัยจะสูญสำหรับหนี้จากการให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน สำหรับกิจการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน จะจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ได้ก็ต่อเมื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 186

2. สินทรัพย์ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

2.1 เนื้อหา รูปแบบทางกฎหมาย

ตาราง 16

ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรของรายการในงบดุล ของสินทรัพย์ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เรื่องเนื้อหา รูปแบบทางกฎหมาย

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
แม่บทการบัญชีย่อหน้า 35 และ 51 เน้นหลักเนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบทางกฎหมาย กรรมสิทธิ์ มิใช่เรื่องสำคัญในการพิจารณาว่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เป็นสินทรัพย์ของกิจุการหรือไม่ ตัวอย่างเช่น ที่ดินตามสัญญาเช่าระยะยาว ถือเป็นสินทรัพย์หากกิจการสามารถควบคุมประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดจากที่นั้น	เน้นหลักรูปแบบทางกฎหมายสำคัญกว่าเนื้อหา การมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ถือเป็นเรื่องสำคัญในการพิจารณาว่าเป็นทรัพย์สินของกิจการหรือไม่ เช่น ที่ดินตามสัญญาเช่าระยะยาวไม่ถือเป็นทรัพย์สินของกิจการแม้ว่ากิจการสามารถควบคุมประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดจากที่ดินนั้น เว้นแต่สินทรัพย์จากการเช่าซื้อหรือผ่อนชำระ จึงจะยอมให้ ถือเป็นสินทรัพย์ได้ (พระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ 145)

2.2 การวัดมูลค่าเริ่มแรก

ตาราง 17

ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรของรายการในงบดุล ของสินทรัพย์ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เรื่องการวัดมูลค่าเริ่มแรก

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
การรับรู้รายการ กิจการต้องรับรู้ต้นทุนของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เป็นสินทรัพย์เมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขทุกข้อต่อไปนี้	ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ บันทึกด้วยราคาที่พึงซื้อทรัพย์สินนั้นได้ตามปกติ (มาตรา 65 ทวิ (3))

ตาราง 17 (ต่อ)

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
1 มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจากรายการนั้น 2 กิจการสามารถวัดมูลค่าต้นทุนของรายการนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่เข้าเกณฑ์การรับรู้เป็นสินทรัพย์ บันทึกมูลค่าเริ่มแรกด้วยราคาทุน (ราคาซื้อ ภาษีนำเข้า ภาษีซื้อที่เรียกคืนไม่ได้ และต้นทุนทางตรงอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดหาสินทรัพย์เพื่อให้สินทรัพย์อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์หักด้วยส่วนลดต่าง ๆ และค่าภาษีที่จะได้รับคืน) (มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 32)เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ย่อหน้า7 และแม่บทการบัญชีย่อหน้า 86 และ 99)	

2.3 การตีราคาใหม่

ตาราง 18

ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรของรายการในงบดุลของการแสดงที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เรื่องการตีราคาใหม่

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
การวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการ - กิจการสามารถเลือกใช้นโยบายบัญชีโดยใช้**วิธีราคาทุน**ที่กำหนดไว้ในย่อหน้าที่ 30 หรือ**วิธีการตีราคาใหม่**ตามที่กำหนดไว้ในย่อหน้าที่ 31 ทั้งนี้กิจการต้องใช้นโยบายบัญชีเดียวกันสำหรับที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ทุกรายการที่จัดอยู่ในประเภทเดียวกัน **วิธีราคาทุน** ภายหลังจากการรับรู้รายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เป็นสินทรัพย์ รายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ นั้นต้องแสดงด้วยราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม และค่าเผื่อการด้อยค่าสะสมของสินทรัพย์ **วิธีการตีราคาใหม่** ภายหลังจากการรับรู้รายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เป็นสินทรัพย์ หากที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์นั้นสามารถวัดมูลค่ายุติธรรมได้อย่างน่าเชื่อถือ กิจการต้องแสดงรายการดังกล่าวด้วยราคาที่ตีใหม่ ซึ่งคือมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่มีการตีราคาใหม่หักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสม และค่าเผื่อการด้อยค่าสะสมที่เกิดขึ้นในภายหลัง กิจการต้องตีราคาสินทรัพย์ใหม่อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้แน่ใจว่า มูลค่าตามบัญชีจะไม่แตกต่างจากมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่ในงบดุลอย่างมีสาระสำคัญ - หากกิจการเลือกตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์รายการใดรายการหนึ่งใหม่ กิจการต้องใช้วิธีการตีราคาใหม่กับรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ทุกรายการที่จัดอยู่ในประเภทเดียวกันกับรายการที่เลือกตีราคาใหม่ด้วย	1) ค่าของทรัพย์สินนอกจากสินค้าที่ตีราคาต่ำลงจะถือเป็นรายจ่ายไม่ได้ (มาตรา 65 ตรี (17)) 2) ห้ามมิให้นำราคาที่ตีราคาเพิ่มขึ้นมารวมคำนวณกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิ (มาตรา 65 ทวิ (3))

ตาราง 18 (ต่อ)

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
การวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการ - หากการตีราคาสินทรัพย์ใหม่ทำให้มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์นั้นลดลง กิจการต้องรับรู้มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ที่ลดลงจากการตีราคาใหม่ในกำไรหรือขาดทุน อย่างไรก็ตาม กิจการต้องนำส่วนที่ลดลงจากการตีราคาใหม่ไปหักออกจากบัญชี "ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์" ไม่เกินยอดคงเหลือทางด้านเครดิตที่มีอยู่ในบัญชี "ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์" ของสินทรัพย์รายการเดียวกันนั้น (มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 32) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ย่อหน้าที่ 40) - หากการตีราคาสินทรัพย์ใหม่ทำให้มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์นั้นเพิ่มขึ้น กิจการต้องรับรู้มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้นจากการตีราคาใหม่โดยตรงไปยังส่วนของเจ้าของภายใต้บัญชี "ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์" อย่างไรก็ตาม กิจการต้องรับรู้ส่วนเพิ่มจากการตีราคาใหม่นี้ในกำไรหรือขาดทุนไม่เกินจำนวนที่ตีราคาสินทรัพย์ดังกล่าวลดลงในอดีตและเคยรับรู้ในกำไรหรือขาดทุน (มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 32) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ย่อหน้า 39 และแม่บทการบัญชีย่อหน้าที่ 99 และ 101)	

2.4 ค่าเสื่อมราคา

ตาราง 19

ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรของรายการในงบดุลของการแสดงที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เรื่อง ค่าเสื่อมราคา

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
จำนวนที่คิดค่าเสื่อมราคาและระยะเวลาการคิดค่าเสื่อมราคา กิจการต้องปันส่วนจำนวนที่คิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์อย่างมีระบบตลอดอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์ กิจการต้องทบทวนมูลค่าคงเหลือและอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์อย่างน้อยที่สุดทุกสิ้นรอบปีบัญชี และหากคาดว่ามูลค่าคงเหลือและอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์แตกต่างไปจากที่ได้ประมาณไว้ กิจการต้องถือว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี ซึ่งต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี และข้อผิดพลาด **วิธีการคิดค่าเสื่อมราคา** กิจการต้องเลือกใช้วิธีการคิดค่าเสื่อมราคาที่สะท้อนรูปแบบของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตที่กิจการคาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์และต้องทบทวนวิธีการคิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์อย่างน้อยที่สุดทุกสิ้นรอบปีบัญชี หากกิจการพบว่าลักษณะรูปแบบของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตจากสินทรัพย์นั้นเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ กิจการจะต้องเปลี่ยนวิธีการคิดค่าเสื่อมราคาเพื่อสะท้อนถึงลักษณะรูปแบบของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวถือเป็นการเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี	ให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาฯ (มาตรา 65 ทวิ (2) พระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ 145 ฉบับที่ 385) กิจการจะหยุดคิดค่าเสื่อมราคาได้เมื่อมูลค่าเหลือ 1 บาท หรือขาย หรือทำลายสินทรัพย์เท่านั้น (พระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ 145)

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ห้องสมุดงานวิจัย

ตาราง 19 (ต่อ)

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
วิธีการคิดค่าเสื่อมราคา ซึ่งต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี และข้อผิดพลาด กิจการต้องคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับส่วนประกอบของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ แต่ละส่วนแยกต่างหากจากกันเมื่อส่วนประกอบแต่ละส่วนนั้นมีต้นทุนที่มีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับต้นทุนทั้งหมดของสินทรัพย์นั้นและต้องรับรู้ค่าเสื่อมราคาที่เกิดขึ้นในแต่ละงวดบัญชีในกำไรหรือขาดทุน ยกเว้นกรณีที่ต้องนำค่าเสื่อมราคาดังกล่าวไปรวมเป็นมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์อื่น วิธีการคิดค่าเสื่อมราคามีหลายวิธี เช่น วิธีเส้นตรง วิธียอดคงเหลือลดลง และวิธีจำนวนผลผลิต วิธีเส้นตรงมีผลทำให้ค่าเสื่อมราคามีจำนวนคงที่ตลอดอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์หากมูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์นั้นไม่เปลี่ยนแปลง วิธียอดคงเหลือลดลงมีผลทำให้ค่าเสื่อมราคาลดลงตลอดอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์ วิธีจำนวนผลผลิตมีผลทำให้ค่าเสื่อมราคาขึ้นอยู่กับประโยชน์หรือผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์ กิจการต้องเลือกใช้วิธีคิดค่าเสื่อมราคาที่สะท้อนรูปแบบของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตของสินทรัพย์อย่างแท้จริงและต้องใช้อย่างสม่ำเสมอในทุกรอบระยะเวลาบัญชี เว้นแต่รูปแบบของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตจากสินทรัพย์นั้นเปลี่ยนไป (มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 32) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์) ย่อหน้าที่ 43-62)	

2.5 การตัดรายการสินทรัพย์

ตาราง 20

ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรของรายการในงบดุลของการแสดงที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เรื่องการตัดรายการสินทรัพย์

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
การตัดรายการ -กิจการต้องตัดรายการมูลค่าตามบัญชีของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ออกจากบัญชี เมื่อเข้าเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้ 1. กิจการจำหน่ายสินทรัพย์ 2. กิจการคาดว่าจะไม่ได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจากการใช้สินทรัพย์หรือจากการจำหน่ายสินทรัพย์ - กิจการต้องรับรู้กำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการตัดรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ในกำไรหรือขาดทุนเมื่อกิจการตัดรายการสินทรัพย์นั้นออกจากบัญชี **(ยกเว้นกรณีที่มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29) เรื่อง สัญญาเช่า กำหนดเป็นอย่างอื่น**ในกรณีของการขายและเช่ากลับคืน) ทั้งนี้ผลกำไรที่เกิดขึ้นจากการตัดรายการต้องไม่จัดประเภทเป็นรายได้หลักจากการดำเนินงาน - ผลกำไรหรือขาดทุนที่เกิดจากการตัดรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ คือผลต่างระหว่างสิ่งตอบแทนสุทธิที่ได้รับจากการจำหน่ายสินทรัพย์กับมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์นั้น (มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 32) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์) ย่อหน้าที่ 67-72	คำสั่งกรมสรรพากรที่ ป.58/2538 ได้วางแนวปฏิบัติสำหรับการตัดมูลค่าต้นทุนที่เหลืออยู่ของทรัพย์สินที่สูญหายหรือชำรุดจนไม่สามารถใช้งานได้ดังนี้ (1) กรณีที่ทรัพย์สินชำรุดจนไม่สามารถใช้งานได้ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจะนำมูลค่าต้นทุนที่เหลืออยู่ของทรัพย์สินนั้น ตัดเป็นรายจ่ายทั้งจำนวนไม่ได้ แต่หากได้ทำลายหรือ (2) ขายไปซึ่งทรัพย์สินนั้นก็มีสิทธิ์ตัดต้นทุนที่เหลืออยู่เป็นรายจ่ายได้ ไม่ต้องห้ามตามมาตรา 65 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร ในกรณีที่ขายทรัพย์สินนั้นไป บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้นต้อง นำราคาขายทรัพย์สินดังกล่าวมารวมคำนวณกำไรสุทธิ เพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลด้วย (3) กรณีที่ทรัพย์สินสูญหาย ซึ่งถือเป็นผลเสียหายจากการประกอบกิจการและบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลประสงค์จะตัดต้นทุนที่เหลืออยู่ของทรัพย์สินนั้นเป็นรายจ่ายทั้งจำนวนได้ดังนี้ (ก) กรณีที่ทรัพย์สินสูญหายนั้น บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลได้มีการประกันหรือสัญญาคุ้มกันใด ๆ ไว้ กรณีดังกล่าวถือเป็นผลเสียหายและกำลังรอการชดใช้จากบริษัทประกันภัย แต่ได้สิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชีไปก่อน เช่นนี้ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจะตัดผลเสียหายดังกล่าวเป็นรายจ่ายทันทีไม่ได้ ต้องห้ามตามมาตรา 65 ตรี (12)

ตาราง 20 (ต่อ)

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
การตัดรายการ (ต่อ)	แห่งประมวลรัษฎากร บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้นจะต้องรอจนกว่าจะได้รับค่าสินไหมที่ได้รับชดใช้จากบริษัทประกันภัยเสียก่อน ถ้าผลเสียหายมากกว่าค่าชดใช้ถ้าผลเสียหายมากกว่าค่าชดใช้ผลต่างถือเป็นผลเสียหายที่มีสิทธิ์หักเป็นรายจ่ายได้ แต่ถ้าค่าชดใช้สูงกว่าความเสียหายผลต่างถือเป็นรายได้จึงต้องนำมารวมคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลด้วย. (ข) กรณีที่ทรัพย์สินสูญหายนั้น บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลไม่มีการประกันหรือสัญญาคุ้มกันใด ๆ มูลค่าของต้นทุนที่เหลืออยู่ของทรัพย์สินนั้น ถือเป็นผลเสียหายจากการประกอบกิจการ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลมีสิทธิ์ตัดเป็นรายจ่ายได้ทั้งจำนวน ไม่ต้องห้ามตามมาตรา 65 ตรี แห่งประมวลรัษฎากรแต่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจะต้องมีหลักฐานที่เชื่อถือได้ เพื่อแสดงให้เห็นว่าทรัพย์สินนั้นได้สูญหายจริง

2.6 การด้อยค่าของสินทรัพย์

ตาราง 21

ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรของรายการในงบดุลของการแสดงที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เรื่องการด้อยค่าของสินทรัพย์

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
- กิจการต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 36 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์ ในการกำหนดว่ารายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เกิดการด้อยค่า ค่าชดเชยสำหรับการด้อยค่า - ค่าชดเชยที่กิจการได้รับจากบุคคลที่สาม	ค่าของทรัพย์สินนอกจากสินค้าที่ตีราคาต่ำลงจะถือเป็นรายจ่ายไม่ได้ (มาตรา 65 ตรี (17))

ตาราง 21 (ต่อ)

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
ค่าชดเชยสำหรับการด้อยค่า (ต่อ) สำหรับรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่เกิดการด้อยค่า สูญหาย หรือเลิกใช้ต้องนำมารวมในกำไรหรือขาดทุนเมื่อกิจการมีสิทธิได้รับค่าชดเชยนั้น (มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 32) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์) ย่อหน้าที่ 63-66 และมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 36(ปรับปรุง 2552) เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์)	

3. หนี้สิน เงินมัดจำรับ

จะมีลักษณะความแตกต่างในด้านหนี้สิน เรื่องการบัญชี มัดจำรับ ตามมาตรฐานการบัญชีกับทางด้านภาษีอากร (ดูตาราง 22)

ตาราง 22

ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรของรายการในงบดุล เรื่อง หนี้สิน-เงินมัดจำรับ

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
หนี้สิน-เงินมัดจำรับ มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29 (ปรับปรุง 2550)) เรื่องสัญญาเช่า สัญญาเช่าดำเนินงาน และสัญญาเช่าการเงิน ในกรณีที่มีการเรียกเก็บเงินมัดจำการเช่าจากผู้เช่าเท่ากับหรือเป็นบางส่วนของราคาสินทรัพย์ในการเลือกที่จะซื้อ ให้แสดงเงินมัดจำจากการให้เช่าสินทรัพย์	คำสั่งกรมสรรพากร ที่ ป. 73/2541 เรื่อง การเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่ม สำหรับการเรียกเก็บเงินจ่ายล่วงหน้า เงินประกัน เงินมัดจำ หรือเงินจอง การเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ในกรณีที่เรียกเก็บเงินจ่ายล่วงหน้า เงินประกัน เงินมัดจำ เงินจอง หรือเงินอื่นที่เรียกเก็บในลักษณะทำนองเดียวกันปฏิบัติดังนี้

ตาราง 22 (ต่อ)

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
หนี้สิน-เงินมัดจำรับ (ต่อ) ในงบดุลภายใต้บัญชีหนี้สินอื่น (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2534, หน้า 28) และเมื่อสิ้นสุดสัญญาผู้ให้เช่าต้องปรับปรุงโอนปิดรายการเงินมัดจำจากการให้เช่าสินทรัพย์ออกจากบัญชีหนี้สินอื่นโดยนำเงินมัดจำส่งคืนผู้เช่าหรือหักกลบกับรายการหนี้สินของผู้เช่า (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2534, หน้า 34-35) (แม่บทการบัญชี (ปรับปรุง 2552) ย่อหน้า 60-64)	(1) ให้นำมูลค่าทั้งหมดที่ได้รับหรือพึงได้รับจากการให้เช่าสินทรัพย์ลักษณะเงินจ่ายล่วงหน้า เงินประกัน ฯลฯ มารวมคำนวณเป็นมูลค่าของฐานภาษี โดยถือว่าความรับผิดในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มจากการให้เช่าสินทรัพย์ เกิดขึ้นในขณะได้รับชำระเงินดังกล่าว (2) เมื่อได้มีการคืนเงินจ่ายล่วงหน้า หรือเงินประกัน ฯลฯ ให้แก่ ผู้เช่าสินทรัพย์ ผู้ให้เช่าต้องออกใบลดหนี้ ตามมาตรา 86/10 แห่งประมวลรัษฎากร ให้แก่ ผู้เช่าสินทรัพย์

ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรของรายการในงบกำไรขาดทุน ประกอบด้วย

1. การรับรู้รายได้ รายจ่าย
2. การขายสินค้า
3. การเช่าซื้อ ผ่อนชำระ
4. การให้บริการ
5. ดอกเบี้ยรับ
6. การวัดมูลค่าของรายได้
7. การรับรู้รายได้ของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง
8. การคำนวณค่าเสื่อมราคาของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง
9. ผลขาดทุนของปีก่อน

1. การรับรู้รายได้ รายจ่าย

ตาราง 23

ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรของรายการในงบกำไรขาดทุนเรื่องการรับรู้รายได้ รายจ่าย

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
เกณฑ์คงค้าง (แม่บทการบัญชี) และมาตรฐานการบัญชี	เกณฑ์สิทธิ์ (มาตรา 65) หรือเกณฑ์อื่นตามคำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป. 1/2528

2. การขายสินค้า

ตาราง 24

ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรของรายการในงบกำไรขาดทุนเรื่องรายได้จากการขายสินค้า

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
รับรู้เมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขทุกข้อที่ระบุไว้ในมาตรฐานการบัญชี ดังนี้ -กิจการได้โอนความเสี่ยงและผลตอบแทนที่มีนัยสำคัญของความเป็นเจ้าของสินค้าให้กับผู้ซื้อแล้ว -กิจการไม่เกี่ยวข้องในการบริหารสินค้าอย่างต่อเนื่องในระดับที่เจ้าของพึงกระทำ หรือไม่ได้ควบคุมสินค้าที่ขายไปแล้วทั้งทางตรงและทางอ้อม -กิจการสามารถวัดมูลค่าของจำนวนรายได้ ได้อย่างน่าเชื่อถือ	1) ให้ใช้สิทธิ (เมื่อทำสัญญาซื้อขาย และเมื่อส่งมอบสินค้า) (คำสั่งกรมสรรพากรที่ ทป 1/2528) กรณีส่งสินค้าออกไปต่างประเทศให้แก่หรือตามคำสั่งของสำนักงานใหญ่ สาขา บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในเครือเดียวกัน ตัวการ ตัวแทน นายจ้าง หรือลูกจ้าง ถือเป็นการขายในประเทศไทยและถือราคา 2) ให้ใช้สิทธิ (เมื่อทำสัญญาซื้อขาย และเมื่อส่งมอบสินค้า) (คำสั่งกรมสรรพากรที่ ทป 1/2528)

ตาราง 24 (ต่อ)

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
-มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจของรายการบัญชีนั้น -กิจการสามารถวัดมูลค่าของต้นทุนที่เกิดขึ้นหรือที่จะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากรายการนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ (มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่18 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 37) เรื่อง รายได้ ย่อหน้าที่ 14)	กรณีส่งสินค้าออกไปต่างประเทศให้แก่หรือตามคำสั่งของสำนักงานใหญ่ สาขา บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในเครือเดียวกัน ตัวการ ตัวแทน นายจ้าง หรือลูกจ้าง ถือเป็นการขายในประเทศไทยและถือราคาสินค้าตามราคาตลาดในวันที่ส่งไปเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีที่ส่งไปนั้น (มาตรา 70 ตรี)

3. การเช่าซื้อ ผ่อนชำระ

ตาราง 25

ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรของรายการในงบกำไรขาดทุนเรื่องรับรู้รายได้จากการเช่าซื้อ ขายผ่อนชำระ

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
รับรู้ดอกผลเช่าซื้อเป็นรายได้ทันที ถ้าระยะเวลาตามสัญญาการเช่าซื้อไม่นานหรือไม่เกินหนึ่งรอบระยะเวลาบัญชี 1) ทยอยรับรู้ดอกผลเช่าซื้อตามงวดที่ถึงกำหนดชำระในแต่ละงวดบัญชี ถ้าระยะเวลาตามสัญญาเช่าซื้อนานหรือครอบคลุมหลายงวดบัญชี 2)รับรู้กำไรที่เกิดจากการขายเป็นรายได้ทั้งจำนวนในรอบระยะเวลาบัญชีที่มีการให้เช่าซื้อหรือรับรู้เป็นรายได้ในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชีตามงวดที่ถึงกำหนดชำระก็ได้ (ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29 และ7) เรื่อง สัญญาเช่า	ให้ใช้เกณฑ์สิทธิ์ หากกรรมสิทธิ์ยังไม่ได้โอนไปยังผู้ซื้อและมีอายุสัญญาเกินหนึ่งรอบระยะเวลาบัญชีจะนำกำไรจากเช่าซื้อ ขายผ่อนชำระมารวมคำนวณเป็นรายได้ในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชีตามงวดที่ถึงกำหนดชำระก็ได้ และการจัดสรรกำไรเป็นของแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี จะใช้วิธีการหลักบัญชีที่รับรองทั่วไปวิธีใดก็ได้ (ไม่มีการแยกระหว่างกำไรที่เกิดจากการขายกับดอกผลเช่าซื้อ) (คำสั่งกรมสรรพากรที่ ทป 1/2528)

4. การให้บริการ

ตาราง 26

ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรของรายการในงบกำไรขาดทุนเรื่องรายได้จากการให้บริการ

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
รับรู้เมื่อสามารถประมาณผลของรายการบัญชีนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือตามขั้นความสำเร็จ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานหากไม่สามารถประมาณผลของรายการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการได้อย่างน่าเชื่อถือ ให้รับรู้ได้ไม่เกินจำนวนค่าใช้จ่ายที่รับรู้ไปแล้วซึ่งคาดว่าจะได้รับคืน (มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 18 (ปรับปรุง 2552) (เดิม ฉบับที่ 37) เรื่อง รายได้ ย่อหน้าที่ 20 และ 26)	ให้ใช้เกณฑ์สิทธิโดยนำรายได้จากการให้บริการมารวมคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีที่การให้บริการสิ้นสุดลง ให้นำรายได้จากการให้บริการมารวมคำนวณเป็นรายได้ตามส่วนของบริการที่ทำในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี ถ้าการให้บริการเกินกว่าหนึ่งรอบระยะเวลาบัญชี (คำสั่งกรมสรรพากรที่ ทป 1/2528)

5. ดอกเบี้ยรับ

ตาราง 27

ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรของรายการในงบกำไรขาดทุนเรื่องรายได้ดอกเบี้ยรับ

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
ดอกเบี้ยต้องรับรู้ตามเกณฑ์อัตราผลตอบแทนที่แท้จริง โดยเป็นไปตามเงื่อนไขดังนี้ - มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจของรายการบัญชีนั้น - สามารถวัดมูลค่าของจำนวนรายได้ ได้อย่างน่าเชื่อถือ (มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 18 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 37) เรื่อง รายได้ ย่อหน้าที่ 29และ30)	ใช้เกณฑ์สิทธิ (บันทึกรายได้ดอกเบี้ยเมื่อถึงกำหนดตามสัญญาเงินกู้) กรณีสถาบันการเงิน จะนำรายได้ส่วนที่เป็นดอกเบี้ยสำหรับระยะเวลาหลังจากที่ผิดนัดชำระติดต่อกันเป็นเวลาเกิน 3 เดือนมารวมคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีที่ได้รับชำระก็ได้ (คำสั่งกรมสรรพากรที่ ทป 1/2528)

6. การวัดมูลค่าของรายได้

ตาราง 28

ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรของรายการในงบกำไรขาดทุนเรื่องการวัดมูลค่าของรายได้

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
ให้ใช้มูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนที่ได้รับหรือค้างรับสุทธิจากส่วนลดการค้าและส่วนลดตามปริมาณซื้อ (มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 18 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 37) เรื่อง รายได้ ย่อหน้าที่ 9-12)	เจ้าพนักงานมีอำนาจประเมินค่าตอบแทน ค่าบริการหรือดอกเบี้ย ตามราคาตลาดวันที่โอน กรณีโอนทรัพย์สิน ให้บริการ หรือให้กู้ยืมเงินโดยไม่มีค่าตอบแทนค่าบริการหรือดอกเบี้ยหรือมีค่าตอบแทนค่าบริการหรือดอกเบี้ยต่ำกว่าราคา

7. การรับรู้รายได้ของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง

ตาราง 29

ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรของรายการในงบกำไรขาดทุนเรื่องการรับรู้รายได้ของการให้เช่าทรัพย์สินแบบลีสซิ่ง

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
ข้อกำหนดของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (เดิมฉบับที่ 29 เรื่อง การบัญชีสำหรับสัญญาเช่าระยะยาว) มิได้ใช้คำว่า " ลีสซิ่ง" แต่เรียกว่าสัญญาเช่าระยะยาว (ซึ่งครอบคลุมทั้งลีสซิ่งและเช่าซื้อ) ซึ่งแบ่งวิธีปฏิบัติทางบัญชีสำหรับสัญญาเช่าระยะยาว (ซึ่งรวมถึงลีสซิ่ง) ออกเป็น 2 ชนิดคือสัญญาเช่าการเงิน (financial lease) และสัญญาเช่าดำเนินงาน (operating lease)	ให้รับรู้รายได้ในรูปของค่าเช่าเท่านั้น เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้บัญญัตินิยามของการให้เช่าทรัพย์สินแบบลีสซิ่งไว้ แต่เนื่องจากลีสซิ่งมีรูปแบบการดำเนินธุรกิจเข้าตามองค์ประกอบของมาตรา 537 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (การให้เช่าทรัพย์) ในทางปฏิบัติจึงได้ยึดเอาหลักกฎหมายดังกล่าวมาใช้บังคับและประยุกต์ไปถึงการตีความข้อกฎหมายตามประมวลรัษฎากรและประมวลรัษฎากรได้เคยให้นิยามของ "ลีสซิ่ง" ไว้ในประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีอากร (ฉบับที่ 53) พ.ศ. 2534 ว่า

ตาราง 29 (ต่อ)

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
สัญญาเช่าดำเนินงานเป็นการเช่าทรัพย์มาเพื่อใช้ประโยชน์เพียงระยะเวลาช่วงหนึ่ง โดยมิได้มุ่งหมายที่จะซื้อทรัพย์สินนั้น สัญญาเช่าดำเนินงานแบบลีสซิ่งที่แท้จริงตามทฤษฎี ผู้เช่า (lessee) จะเป็นผู้เลือกประเภท คุณลักษณะของทรัพย์สิน รวมทั้งผู้จำหน่ายเอง แล้วแจ้งให้ผู้ให้เช่า (lessor) เป็นผู้ซื้อทรัพย์สินดังกล่าวเพื่อนำมาให้ผู้เช่า เช่า และมีเงื่อนไขว่าผู้เช่ามีสิทธิ์เลือกที่จะซื้อทรัพย์สินดังกล่าวได้ เมื่อสัญญาเช่าสิ้นสุดลงแต่ราคาที่ผู้ให้เช่าขายจะเป็นราคาตามมูลค่าในตลาด **สัญญาเช่าการเงิน** เป็นการให้เช่าทรัพย์สินแบบลีสซิ่งที่แท้จริงตามทฤษฎีนั่นเอง สัญญาเช่าประเภทนี้มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงิน แต่เป็นการให้สินเชื่อในรูปของทรัพย์สิน (แทนที่จะให้เป็นเงิน) โดยผู้เช่า (lessee) จะเป็นผู้เลือกประเภท คุณลักษณะ รวมทั้งผู้จำหน่ายเอง แล้วแจ้งให้ผู้ให้เช่า (lessor) เป็นผู้ซื้อทรัพย์สินดังกล่าวเพื่อนำมาให้ผู้เช่า เช่า สัญญาประเภทนี้มักกำหนดเงื่อนไขว่าผู้เช่ามีสิทธิ์เลือกที่จะซื้อทรัพย์สินดังกล่าวได้เมื่อสัญญาเช่าสิ้นสุดลงและราคาที่ผู้ให้เช่าขายก็มักเป็นราคาตามมูลค่าในบัญชีซึ่งต่ำกว่าราคาตลาด ลักษณะของสัญญาเช่าการเงินจึงเป็นการมุ่งโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เช่ามาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า วางหลักเกณฑ์ว่าเมื่อเข้าเงื่อนไขและข้อบ่งชี้ข้อใดข้อหนึ่งหรือมากกว่าจัดเป็นสัญญาเช่าการเงิน (ก) สัญญาเช่าโอนความเป็นเจ้าของในสินทรัพย์ไปให้ผู้เช่า ณ วันสิ้นสุดแห่งสัญญาเช่า (ข) สัญญาเช่าระบุให้ผู้เช่ามีสิทธิให้เลือกที่จะซื้อสินทรัพย์ที่เช่าได้ในราคาที่ต่ำกว่าราคายุติธรรม ณ วันที่ สิทธิการเลือกที่จะซื้อได้นั้นมีผลบังคับ โดยราคาที่ต่ำกว่านั้นมีจำนวนมากเพียงพอที่จะทำให้แน่ใจได้ตามสมควร ณ วันเริ่มต้นสัญญาเช่าว่าผู้เช่าจะใช้สิทธิเลือกที่จะซื้อสินทรัพย์นั้นแน่นอน	"การให้เช่าทรัพย์สินแบบลีสซิ่ง หมายความว่า การให้เช่าทรัพย์สินที่ซื้อมาเพื่อการให้เช่าแก่กิจการอุตสาหกรรม เกษตรกรรม หรือพาณิชยกรรม เป็นการค้าปกติ โดยผู้เช่ามีหน้าที่ต้องบำรุงรักษาและซ่อมแซม ทรัพย์สินที่เช่า ไม่ว่าด้วยประการใด และผู้เช่าจะบอกเลิกสัญญาก่อนกำหนดฝ่ายเดียวไม่ได้ แต่ผู้เช่าสามารถจะเช่าต่อหรือจะซื้อทรัพย์สินหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของทรัพย์สินที่เช่าด้วยค่าเช่าหรือราคาที่ตกลงกันโดยคำนึงถึงเงินที่จ่ายไปแล้วในรูปค่าเช่าได้" แต่ในขณะนี้ ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีอากร (ฉบับที่ 53) พ.ศ. 2534 ดังกล่าวได้ถูกได้ถูกยกเลิกไปแล้ว อ้างอิงในบทที่ 2

ตาราง 29 (ต่อ)

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
(ค) กำหนดระยะเวลาสัญญาเช่ามีระยะเวลานานซึ่งครอบคลุมอายุการให้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของสินทรัพย์ที่เช่า โดยไม่คำนึงถึงว่าในที่สุดแล้วจะมีการโอนกรรมสิทธิ์กันหรือไม่	
(ง) ราคาปัจจุบัน ณ วันเริ่มต้นสัญญาของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่าเท่ากับหรือมากกว่าส่วนใหญ่ของราคายุติธรรมทั้งหมดของสินทรัพย์ที่เช่า โดยไม่คำนึงถึงว่าในที่สุดแล้วจะมีการโอนกรรมสิทธิ์กันหรือไม่ก็ตาม	
(จ) สินทรัพย์ที่เช่ามีลักษณะเฉพาะจนกระทั่งมีผู้เช่าเพียงผู้เดียวที่สามารถใช้สินทรัพย์นั้นโดยไม่จำเป็นต้องนำสินทรัพย์ดังกล่าวมาทำการดัดแปลงที่สำคัญ	
ข้อบ่งชี้	
1. หากผู้เช่าสามารถยกเลิกสัญญาเช่าได้ และผู้เช่าเป็นผู้รับผิดชอบผลเสียหายที่เกิดกับผู้ให้เช่าเนื่องจากการยกเลิกนั้น	
2. ผู้เช่าเป็นผู้ที่ได้รับผลกำไรหรือผลขาดทุนจากการผันผวนของมูลค่ายุติธรรมของมูลค่าคงเหลือ	
3. ผู้เช่าสามารถต่อสัญญาเช่าครั้งที่สองด้วยการจ่ายค่าเช่าที่มีจำนวนต่ำกว่าค่าเช่าในตลาดเป็นนัยสำคัญ	

8. การคำนวณค่าเสื่อมราคาของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง

ตาราง 30

ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรของรายการในงบกำไรขาดทุนเรื่องการคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ ของการให้เช่าทรัพย์สินแบบลีสซิ่ง

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 32) เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ การคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ กำหนดให้กิจการเลือกวิธีการคิดค่าเสื่อมราคาวิธีหนึ่งวิธีใดที่เหมาะกับรูปแบบของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่คาดว่าจะได้รับ เช่น วิธีเส้นตรง วิธีผลบวกจำนวนปี เป็นต้น กิจการต้องใช้วิธีคิดค่าเสื่อมราคาที่เลือกมานั้นอย่างสม่ำเสมอในทุกรอบระยะเวลาบัญชี เว้นแต่รูปแบบของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่คาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์นั้นเปลี่ยนไป **ค่าเสื่อมราคา - ระยะเวลาในการคิดค่าเสื่อมราคา** กิจการต้องเริ่มคิดค่าเสื่อมราคารายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ เมื่อสินทรัพย์นั้นพร้อมที่จะใช้งาน และยังคงต้องคิดค่าเสื่อมราคาต่อไปจนกว่ากิจการได้ตัดสินทรัพย์นั้นออกจากบัญชี และถือสินทรัพย์นั้นไว้เพื่อรอจำหน่าย แม้ว่ากิจการจะหยุดใช้งานสินทรัพย์ในรอบระยะเวลาดังกล่าว ในกรณีของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง สัญญาเช่าดำเนินงาน การคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ที่เช่าจะใช้ระยะเวลาตามอายุสัญญาเช่า มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29) เรื่อง สัญญาเช่า กำหนดให้กิจการพิจารณารับรู้รายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ตามสัญญาเช่าโดยใช้เกณฑ์การโอนความเสี่ยงและผลตอบแทนในสินทรัพย์นั้น	กรณีของพระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ 145, 375, 385, 395 กำหนดไว้แตกต่างกันหลายกรณี เช่น ฐานในการคำนวณค่าเสื่อมราคาของรถยนต์นั่ง รถยนต์โดยสารไม่เกิน 10 ที่นั่ง จะต้องไม่เกิน 1 ล้านบาท และยอมให้เลือกวิธีคำนวณค่าเสื่อมราคาวิธีพิเศษในกรณีของคอมพิวเตอร์ อาคารโรงงาน เครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องบันทึกการเก็บเงินที่ใช้ออกใบกำกับภาษีอย่างย่อ เป็นต้น

9. ผลขาดทุนของปีก่อน

ตาราง 31

ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรของรายการในงบกำไรขาดทุนเรื่องผลขาดทุนของปีก่อน

หลักการบัญชี	หลักการภาษีอากร
ตามหลักการบัญชีกิจการไม่สามารถนำผลขาดทุนที่เกิดขึ้นก่อนปีปัจจุบันมาหักจากกำไรสุทธิปีปัจจุบัน เนื่องจากผลขาดทุนของปีก่อนมิใช่ค่าใช้จ่ายในการหารายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีปีปัจจุบันและมิใช่ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการดำเนินงาน	กิจการสามารถนำผลขาดทุนที่คำนวณตามเงื่อนไขตามมาตรา 65 ทวิ และมาตรา 65 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร มาหักจากกำไรสุทธิปีปัจจุบันได้ไม่เกิน 5 รอบระยะเวลาบัญชีก่อนรอบระยะเวลาบัญชีปัจจุบัน

การแสดงรายการสรุปลักษณะความแตกต่างของการบัญชีและการภาษีอากรของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ดูตาราง 32

จากการสังเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญของบริษัท 6 รายและผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถามของบริษัท 13 ราย ข้างต้นได้ข้อสรุป (ดูตาราง 32)

ตาราง 32

รายการสรุปลักษณะความแตกต่างของการบัญชีและการภาษีอากรของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง

	หลักการบัญชี สัญญาเช่าดำเนินงาน	หลักการบัญชี สัญญาเช่าการเงิน	หลักการภาษีอากร กฎหมายภาษีอากร
งบดุล			
สินทรัพย์			
สินทรัพย์ให้เช่า	เดบิท สินทรัพย์ให้เช่า เครดิต เงินฝากธนาคาร	เดบิท ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว เครดิต เงินฝากธนาคาร	เดบิท สินทรัพย์ให้เช่า เครดิต เงินฝากธนาคาร
หนี้สิน			
รับเงินมัดจำ	เดบิทเงินฝากธนาคาร เครดิต เงินมัดจำรับ	เดบิทเงินฝากธนาคาร เครดิต เงินมัดจำรับ	เดบิทเงินฝากธนาคาร เครดิต รายได้เงินมัดจำ

ตาราง 32 (ต่อ)

	หลักการบัญชี สัญญาเช่าดำเนินงาน	หลักการบัญชี สัญญาเช่าการเงิน	หลักการภาษีอากร กฎหมายภาษีอากร
คืนเงินมัดจำ	เดบิทเงินมัดจำรับ เครดิต เงินฝากธนาคาร	เดบิท เงินมัดจำรับ เครดิต เงินฝากธนาคาร	เดบิท ค่าใช้จ่ายเงินมัดจำ เครดิต เงินฝากธนาคาร
งบกำไรขาดทุน			
รายได้			
รายได้ค่างวด	เดบิทเงินฝากธนาคาร เครดิต รายได้ค่าเช่า ตามเกณฑ์คงค้าง.	เดบิทเงินฝากธนาคาร เครดิต ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว ตามเกณฑ์คงค้าง บันทึกลดยอดลูกหนี้สัญญาเช่า ระยะยาวจากสัญญาเช่าการเงิน และการบันทึกรายได้ดอกเบี้ยรับ จะบันทึกทุกสิ้นงวดบัญชีเดือน ตามนโยบายการปิดงวดบัญชีของ บริษัทโดยจะบันทึกรายได้เฉพาะ ส่วนของดอกเบี้ยรับหักออกจาก บัญชีรายได้ดอกเบี้ยรับตามสัญญา เช่าระยะยาวรอรับรู้ ซึ่งได้บันทึก บัญชีไว้ ณ วันที่ลงนามรับมอบ สินทรัพย์ตามสัญญาเช่า การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล ลดยอดลูกหนี้ และ ดอกเบี้ย รับตามสัญญาเช่าระยะยาวรอรับรู้ งบกำไรขาดทุน แสดงเป็นรายได้ ดอกเบี้ยรับ	เดบิทเงินฝากธนาคาร เครดิต รายได้ค่าเช่า ตามเกณฑ์สิทธิ์
ค่าเบี้ยปรับ	เดบิทเงินฝากธนาคาร เครดิต รายได้เบี้ยปรับ ตามเกณฑ์เงินสด	เดบิทเงินฝากธนาคาร เครดิต รายได้เบี้ยปรับ ตามเกณฑ์เงินสด	เดบิทเงินฝากธนาคาร เครดิต รายได้เบี้ยปรับ ตามเกณฑ์สิทธิ์

ตาราง 32 (ต่อ)

	หลักการบัญชี สัญญาเช่าดำเนินงาน	หลักการบัญชี สัญญาเช่าการเงิน	หลักการภาษีอากร กฎหมายภาษีอากร
งบกำไรขาดทุน			
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่าย ทางตรง	เดบิท ค่าใช้จ่าย เครดิต เงินสด/เงินฝาก ธนาคาร ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย บันทึกบัญชีเป็นค่าใช้จ่าย	เดบิท ค่าใช้จ่ายทางตรงเริ่มแรก เครดิต เงินฝาก ธนาคาร ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เมื่อมีการจ่ายค่าใช้จ่ายทางตรงเริ่มแรก (Initial Direct Cost--IDC) ต่าง ๆ เช่นค่านายหน้า ค่าธรรมเนียม	เดบิท ค่าใช้จ่าย เครดิต เงินสด/เงินฝาก ธนาคาร ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ภาษีเงินได้นิติบุคคล แสดงเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรทางภาษีอากร ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย หักอัตราภาษีตามประเภทค่าใช้จ่าย ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีซื้อ คำนวณจากยอดค่าใช้จ่ายตามประเภทค่าใช้จ่าย
	แสดงรายการในงบการเงินงบดุล ไม่แสดงงบกำไรขาดทุนแสดงเป็นค่าใช้จ่าย	เดบิท ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว เครดิต ค่าใช้จ่ายทางตรง เริ่มแรก-บันทึกต้นทุนทางตรงเริ่มแรก (คำนวณเป็นอัตราร้อยละจากยอดลูกหนี้ เช่น 0.5%) เดบิท ค่าใช้จ่ายทางตรงเริ่มแรก-เครดิต ค่าใช้จ่ายทางตรงเริ่มแรก+รับรู้ค่าใช้จ่ายทางตรงเริ่มแรกประจำเดือน - เหตุผลในการบันทึกบัญชีนี้เพื่อเป็นการลดยอดค่าใช้จ่ายทางตรงต่าง ๆ ที่บริษัทได้จ่ายไป โดยบันทึกรวมอยู่ในยอดลูกหนี้ และเฉลี่ยรับรู้ตลอดอายุของสัญญาเช่าเมื่อสิ้นงวดบัญชี (ในมาตรฐานไม่ได้กำหนดชัดเจนถึงวิธีการเฉลี่ยรับรู้ว่าจะต้องใช้วิธีใด)	

ตาราง 32 (ต่อ)

	หลักการบัญชี สัญญาเช่าดำเนินงาน	หลักการบัญชี สัญญาเช่าการเงิน	หลักการภาษีอากร กฎหมายภาษีอากร
งบกำไร ขาดทุน			
ค่าใช้จ่าย ค่าใช้จ่ายทาง-ตรง(ต่อ)			
ค่าเสื่อมราคา	เดบิท ค่าเสื่อมราคา สินทรัพย์ เครดิต ค่าเสื่อมราคา สินทรัพย์สะสม	ไม่มีการบันทึก	เดบิท ค่าเสื่อมราคา สินทรัพย์ เครดิต ค่าเสื่อมราคา สินทรัพย์สะสม
ค่าหนี้สงสัย จะ-สูญ	ไม่มีการบันทึก	เดบิท ค่าหนี้สงสัยจะสูญ เครดิต ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	ไม่มีการบันทึก

จากตาราง 32 อธิบายลักษณะความแตกต่างของบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีกับการภาษีอากรธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1 ได้ดังนี้

1. งบดุล ด้านสินทรัพย์

สัญญาเช่าดำเนินงาน

ณ วันทำสัญญาเช่า จะบันทึกรายการเป็นสินทรัพย์ให้เช่า และมีการปรับปรุงรายการค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์สำหรับสินทรัพย์ให้เช่าซึ่งสอดคล้องกับทางภาษีอากรได้กำหนดให้เป็นรายการสินทรัพย์ให้เช่า และเกิดรายการค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์สำหรับสินทรัพย์ให้เช่า เช่นเดียวกัน

สัญญาเช่าการเงิน

ณ วันทำสัญญาเช่า จะบันทึกรายการเป็นลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว และมีการปรับปรุงตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ณ วันสิ้นงวดบัญชีเพื่อลดความเสี่ยงตามมาตรฐานการบัญชีแต่ทางภาษีอากรกำหนดให้เป็นรายการสินทรัพย์ให้เช่า ดังนั้น จึงเกิดรายการค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์สำหรับสินทรัพย์ให้เช่าดังกล่าว

หลักการบัญชี มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29 (ปรับปรุง 2550)) เรื่อง สัญญาเช่า

สัญญาเช่าดำเนินงาน ย่อหน้าที่ 49 ผู้ให้เช่าต้องแสดงสินทรัพย์ที่อยู่ภายใต้สัญญาเช่าดำเนินงานในงบดุลตามลักษณะของสินทรัพย์

สัญญาเช่าการเงิน ย่อหน้าที่ 36 ผู้ให้เช่าต้องรับรู้สินทรัพย์ภายใต้สัญญาเช่าการเงินเป็นลูกหนี้ในงบดุลด้วยจำนวนที่เท่ากับเงินลงทุนสุทธิในสัญญาเช่า

หลักการภาษีอากร การนำประมวลรัษฎากรมาปฏิบัติจะเกี่ยวข้องกับภาษีอากรแต่ละประเภทซึ่งจะไม่มีบทเฉพาะของธุรกิจแต่จะนำกฎหมายภาษีอากรที่ใกล้เคียงมาปรับใช้ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่มของรายได้จากการผลิตและจำหน่ายสินค้าและบริการ ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายโดยในการที่ธุรกิจได้ถูกจัดเป็นประเภทบริการและมีผู้เกี่ยวข้องหลัก 3 ฝ่ายประกอบด้วย ผู้ให้เช่า ผู้เช่าและผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย หลังจากที่คู่สัญญาคือ ผู้ให้เช่าและผู้เช่าได้ทำสัญญาเช่าระยะยาวแล้วรายการลำดับต่อไปจะเป็นรายการที่เกิดขึ้นตามข้อตกลงระหว่างคู่สัญญาโดยผู้ให้เช่าจะติดต่อกับผู้จำหน่ายและส่งใบสั่งซื้อสินทรัพย์ ดังนั้นเมื่อเทียบเคียงการบันทึกรายการจะเป็นรายการสินทรัพย์จาก คำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท. ป. 4/2528 ที่ได้กำหนดความหมายของคำว่า "การให้เช่าสินทรัพย์แบบลีสซิ่ง"

2. งบดุล ด้านหนี้สิน

สัญญาเช่าดำเนินงาน และสัญญาเช่าการเงิน จะมีลักษณะความแตกต่างในด้านหนี้สิน เรื่องการบัญชี มัดจำรับ ตามมาตรฐานการบัญชีได้กำหนดการบันทึกเป็นหนี้สินและปรับปรุงยอดออกจากบัญชีหนี้สินเมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่า แต่ทางด้านภาษีอากรบันทึกเป็นรายได้โดยสามารถเลือกบันทึกเป็นรายได้ทั้ง
จำนวนหรือเฉลี่ยตามอายุสัญญาเช่าก็ได้ ณ งวดบัญชีที่มีการรับ และบันทึกเป็นรายการจ่ายเมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่า

หลักการบัญชี มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29 (ปรับปรุง 2550)) เรื่องสัญญาเช่า

สัญญาเช่าดำเนินงาน และสัญญาเช่าการเงิน ในกรณีที่มีการเรียกเก็บเงินมัดจำการเช่าจากผู้เช่าเท่ากับหรือเป็นบางส่วนของราคาสินทรัพย์ในการเลือกที่จะซื้อ ให้แสดง

เงินมัดจำจากการให้เช่าสินทรัพย์ในงบดุลภายใต้บัญชีหนี้สินอื่น (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2534, หน้า 28) และเมื่อสิ้นสุดสัญญาผู้ให้เช่าต้องปรับปรุงโอนปิดรายการเงินมัดจำจากการให้เช่าสินทรัพย์ออกจากบัญชีหนี้สินอื่นโดยนำเงินมัดจำส่งคืนผู้เช่าหรือหักกลบกับรายการหนี้สินของผู้เช่า (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2534, หน้า, 34-35)

หลักการภาษีอากร คำสั่งกรมสรรพากร ที่ ป. 73/2541 เรื่อง การเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่ม สำหรับการเรียกเก็บเงินจ่ายล่วงหน้า เงินประกัน เงินมัดจำหรือเงินจองการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ในกรณีที่เรียกเก็บเงินจ่ายล่วงหน้า เงินประกัน เงินมัดจำ เงินจอง หรือเงินอื่นที่เรียกเก็บในลักษณะทำนองเดียวกันปฏิบัติดังนี้

(1) ให้นำมูลค่าทั้งหมดที่ได้รับหรือพึงได้รับจากการให้เช่าสินทรัพย์ลักษณะเงินจ่ายล่วงหน้า เงินประกัน ฯลฯ มารวมคำนวณเป็นมูลค่าของฐานภาษี โดยถือว่าความรับผิดในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มจากการให้เช่าสินทรัพย์ เกิดขึ้นในขณะได้รับชำระเงินดังกล่าว

(2) เมื่อได้มีการคืนเงินจ่ายล่วงหน้า หรือเงินประกัน ฯลฯ ให้แก่ ผู้เช่าสินทรัพย์ ผู้ให้เช่าต้องออกใบลดหนี้ ตามมาตรา 86/10 แห่งประมวลรัษฎากร ให้แก่ผู้เช่าสินทรัพย์

3. งบกำไรขาดทุน ด้านรายได้

การบัญชี ค่างวดที่รับจากผู้เช่า

สัญญาเช่าดำเนินงาน ให้บันทึกจำนวนเงินที่รับเป็นค่างวดเป็นรายได้ทั้งจำนวนซึ่งสอดคล้องกับทางภาษีอากรให้บันทึกจำนวนเงินที่รับเป็นค่างวดเป็นรายได้ทั้งจำนวนเนื่องจาก กำหนดให้เป็นการเช่าทรัพย์ดังนั้นเงินที่รับจึงเป็นค่าบริการ

สัญญาเช่าการเงิน

การบันทึกรายได้จะคำนวณเหมือนดอกเบี้ยรับซึ่งมาตรฐานการบัญชีกำหนดให้ใช้วิธี อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (effective rate) และบันทึกรายการรายได้เฉพาะดอกเบี้ยรับ ส่วนจำนวนเงินที่รับชำระเป็นค่างวดจากผู้เช่านั้น บันทึกรายการลดยอดจากบัญชีลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว แต่ทางภาษีอากรให้บันทึกจำนวนเงินที่รับเป็นค่างวดเป็นรายได้ทั้งจำนวนเนื่องจาก กำหนดให้เป็นการเช่าทรัพย์ดังนั้นเงินที่รับจึงเป็นค่าบริการ

หลักการบัญชี มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29 (ปรับปรุง 2550)) เรื่องสัญญาเช่าสัญญาเช่าดำเนินงาน ย่อหน้าที่ 50 ผู้ให้เช่าต้องรับรู้รายได้ค่าเช่าจากสัญญาเช่าดำเนินงานในงบกำไรขาดทุนตามเกณฑ์เส้นตรงตลอดอายุสัญญาเช่าฯ สัญญาเช่าการเงิน ย่อหน้าที่ 39 และ 40 การรับรู้รายได้ทางการเงินต้องขึ้นอยู่กับรูปแบบที่สะท้อนถึงอัตราผลตอบแทนคงที่ในแต่ละงวดของเงินลงทุนสุทธิของผู้ให้เช่า ซึ่งคงเหลือตามสัญญาเช่าการเงินนั้นและต้องปันส่วนรายได้ทางการเงินตลอดอายุสัญญาเช่าด้วยเกณฑ์ที่เป็นระบบสมเหตุสมผล

หลักการภาษีอากร จะไม่มีบทเฉพาะของประมวลรัษฎากรที่ระบุในเรื่องรายได้จากการประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งแต่จะนำกฎหมายภาษีอากรที่ใกล้เคียงมาปรับใช้ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่มของการผลิตและจำหน่ายสินค้าและบริการ ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ซึ่งจะกำหนดหลักเกณฑ์ที่จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่ายตาม คำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท. ป. 4/2528 โดยมีการให้ความหมายคำว่า “การให้เช่าสินทรัพย์แบบลีสซิ่ง”และ เรื่องภาษีมูลค่าเพิ่มตามคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป. 73/2541 ดังนั้นรายได้ของธุรกิจได้ถูกจัดเป็นประเภทบริการ

การบัญชี ค่าเบี้ยปรับ

สัญญาเช่าดำเนินงาน และสัญญาเช่าการเงิน บันทึกเป็นรายได้ตามเกณฑ์เงินสดเนื่องจากมีความไม่แน่นอนสูงในการรับเงิน จะบันทึกเมื่อรับเป็นตัวเงินจริง ทางภาษีอากรคิดคำนวณเป็นรายได้เช่นเดียวกับทางการบัญชีแต่ ได้มีการออกหนังสือแนวปฏิบัติของกรมสรรพการ เพื่อเป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่ใช้ในการตรวจสอบธุรกิจระบุให้ ค่าเบี้ยปรับ ต้องบันทึกตามเกณฑ์สิทธิ เพื่อนำไปเป็นฐานรายได้ในการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ขณะนี้ผู้ประกอบการกำลังดำเนินการคัดค้านแนวทางการปฏิบัติดังกล่าว

หลักการบัญชี มาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องฉบับที่ 18 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 37) เรื่องรายได้

กิจการจะรับรู้รายได้เมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอนแล้วว่ากิจการจะได้รับประโยชน์ (จากการได้รับสินทรัพย์หรือการลดลงของหนี้สิน) และสามารถวัดค่าประโยชน์นั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ

หลักการภาษีอากร ขณะนี้เจ้าหน้าที่กรมสรรพากรได้นำ มาตรา 65 แห่งประมวลรัษฎากรและคำสั่งที่ ท.ป1/2528 เรื่องการใช้เกณฑ์สิทธิในการคำนวณรายได้และรายจ่ายของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ลงวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2528 เป็นแนวปฏิบัติในการตรวจสอบธุรกิจการให้เช่าแบบ ลีสซิ่ง และธุรกิจเช่าซื้อเนื่องจากตีความว่ารายได้ที่เกิดขึ้นมีความแน่นอนเหมือนกับธุรกิจการให้สินเชื่อส่วนบุคคล การให้บริการบัตรเครดิต ในขณะที่การเก็บภาษีอากรด้านรายได้แตกต่างกัน

4. งบกำไรขาดทุน ด้านค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายทางตรงเริ่มแรก (initial direct costs) กรณีผู้ให้เช่าเป็นผู้รับผิดชอบ เช่น ค่าจดทะเบียนเครื่องจักร ค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย

สัญญาเช่าดำเนินงาน การบัญชี บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายของสินทรัพย์ให้เช่าโดยตัดจ่ายในงวดบัญชีที่เกิดขึ้น กรณีที่ไม่ใช่ค่าใช้จ่ายในการต่อรองหรือทำสัญญาเช่าดำเนินงาน จะสอดคล้องกับทางภาษีอากรกำหนดให้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวนในงวดที่มีการเกิดรายการจ่าย

สัญญาเช่าการเงิน การบัญชี บันทึกเป็นต้นทุนของสินทรัพย์ให้เช่าโดยให้รวมในยอดลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาวและเฉลี่ยรับรู้ตามอายุสัญญาเช่า แต่ทางภาษีอากรกำหนดให้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวนในงวดที่มีการเกิดรายการจ่าย

หลักการบัญชี มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29 (ปรับปรุง 2550)) เรื่อง สัญญาเช่า สัญญาเช่าดำเนินงาน ย่อหน้าที่ 52 ต้นทุนทางตรงเริ่มแรกของผู้ให้เช่าที่เกิดขึ้นในการต่อรองหรือการทำสัญญาเช่าดำเนินงานจะรวมเป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ที่เช่าและจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตลอดอายุสัญญาเช่าตามเกณฑ์เช่นเดียวกับการรับรู้รายได้จากสัญญาเช่า สัญญาเช่าการเงิน ย่อหน้าที่ 38 ต้นทุนทางตรงจะรวมอยู่ในลูกหนี้ตามสัญญาเช่าการเงินและจะเป็นส่วนหักจากกำไรในช่วงของอายุสัญญาเช่า ส่วนกรณีที่ผู้ให้เช่าเป็นผู้ผลิตหรือผู้แทนจำหน่ายจะต้องรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อมีการรับรู้กำไรจากการขายในวันที่สัญญาเช่าเริ่มมีผล

หลักการภาษีอากร เป็นรายจ่ายในการดำเนินกิจการตามมาตรา 65 ทวิ 65 ตรี ซึ่งเกี่ยวเนื่องโดยตรงกับการประกอบกิจการ การคิดคำนวณเสื่อมราคา สัญญาเช่าดำเนินงาน

บันทึกค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ในงบกำไรขาดทุนตามวิธีการคำนวณค่าเสื่อมราคาจากยอดของสินทรัพย์ให้เช่าเฉลี่ยตลอดอายุสัญญาเช่า เนื่องจาก ณ วันทำสัญญาเช่าจะบันทึกรายการเป็นสินทรัพย์ให้เช่า สอดคล้องกับประมวลรัษฎากร

สัญญาเช่าการเงิน ณ วันทำสัญญาเช่า จะบันทึกรายการเป็นลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว ดังนั้นจึงไม่มีการบันทึกค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์

หลักการบัญชี มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29 (ปรับปรุง 2550)) เรื่อง สัญญาเช่า สัญญาเช่าดำเนินงาน ย่อหน้าที่ 53 ค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ให้เช่าต้องบันทึกโดยใช้เกณฑ์ที่สอดคล้องกับนโยบายการคิดค่าเสื่อมราคาตามปกติของสินทรัพย์ที่คล้ายคลึงของผู้ให้เช่า และค่าเสื่อมราคาต้องคำนวณตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 32 (ปรับปรุง 2550)) เรื่องที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และฉบับที่ 38 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 51 (ปรับปรุง 2550)) เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน และฉบับที่ 36 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 36 (ปรับปรุง 2550)) เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์ สัญญาเช่าการเงิน ย่อหน้าที่ 36 ผู้ให้เช่าต้องรับรู้สินทรัพย์ภายใต้สัญญาเช่าการเงินเป็นลูกหนี้ในงบแสดงฐานะการเงิน (เดิมงบดุล) ด้วยจำนวนที่เท่ากับเงินลงทุนสุทธิในสัญญาเช่าดังนั้นจึงไม่มีการบันทึกค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์

หลักการภาษีอากร ภาษีเงินได้นิติบุคคล คำนวณค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์โดยใช้อัตราตามประมวลรัษฎากร และถือ เป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรทางภาษีอากร

พระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 145) พ. ศ. 2527 การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการเงื่อนไขและอัตราการหักค่าสึกหรอและเสื่อมราคาของสินทรัพย์

พระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 315) พ. ศ. 2540 ตามมาตรา 4 ได้กำหนดให้รายจ่ายไม่ถือเป็นค่าใช้จ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ

การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

สัญญาเช่าดำเนินงาน ณ วันทำสัญญาเช่า จะบันทึกรายการเป็นสินทรัพย์ให้เช่า ดังนั้นจึงไม่มีการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

สัญญาเช่าการเงิน ณ วันทำสัญญาเช่า จะบันทึกรายการเป็นลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว ดังนั้นจึงมีการปรับปรุงตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ณ วันสิ้นงวดบัญชีเพื่อลดความเสี่ยงตามมาตรฐานการบัญชี

หลักการบัญชี บันทึกการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามนโยบายของบริษัท บันทึกค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (คำนวณจากยอดลูกหนี้สุทธิจากรายได้ดอกเบี้ยที่ยังไม่ได้รับ) โดยเป็นค่าใช้จ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิทางการบัญชี

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 101 (เดิมฉบับที่ 11) เรื่อง หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ

ความหมายและคุณลักษณะ หนี้สูญ หมายถึงลูกหนี้ที่ติดตามทวงถามจนถึงที่สุดแล้วแต่ไม่ได้รับชำระและได้ตัดจำหน่ายออกจากบัญชีหนี้สงสัยจะสูญ ลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้และถือเป็นค่าใช้จ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น การบันทึกรายการหนี้สงสัยจะสูญ บันทึกค่าใช้จ่ายด้วยการประมาณการตัวเลขที่มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่าจะไม่ได้รับชำระหนี้ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีโดย คำนวณเป็นร้อยละของยอดขายหรือคำนวณเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้คงเหลือ บันทึกหนี้สงสัยจะสูญโดยนำไปปรับลดบัญชีลูกหนี้ซึ่งจัดเป็นบัญชีปรับค่าสินทรัพย์ให้ลดลง การบันทึกรายการหนี้สูญ บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายพร้อมกับตัดจำหน่ายบัญชีลูกหนี้ ในขณะที่บันทึก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญลดลง รายการในงบกำไรขาดทุน บันทึกเป็นค่าใช้จ่าย

หลักการภาษีอากร ไม่มีการบันทึกค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ จนกว่าจะเกิดหนี้สูญ และมีการดำเนินการตามกฎระเบียบการตัดหนี้สูญแล้ว จึงจะบันทึกหนี้สูญได้ ภาษีเงินได้นิติบุคคล ไม่ได้นำไปคำนวณเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรทางภาษีอากร

ลักษณะของหนี้สูญตามกฎกระทรวงฉบับที่ 186 (พ.ศ. 2534) เป็นหนี้จากการประกอบกิจการและได้รวมเป็นเงินได้ในการคำนวณกำไรสุทธิ และเป็นหนี้ที่ยังไม่ขาดอายุความมีหลักฐานสามารถฟ้องร้องได้ เงื่อนไขการตัดจำหน่ายหนี้สูญเพื่อบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายหนี้สูญ (ดูตาราง 33)

ตาราง 33

สรุปการจำหน่ายหนี้สูญทางภาษีอากร

วิธีการติดตามทวงถาม	ลูกหนี้จำนวนไม่เกินหนึ่งแสนบาท*	ลูกหนี้จำนวนไม่เกินห้าแสนบาท	ลูกหนี้จำนวนเกินห้าแสนบาท	หมายเหตุ
1. ทวงถามด้วยตนเอง (ต่อ)	ต้องดำเนินคดีจนถึงที่สุดโดยมีหลักฐานทวงถามอย่างชัดแจ้งและไม่ได้รับชำระหนี้โดยปรากฏว่า 1) ลูกหนี้ตาย/สาบสูญและไม่มีสินทรัพย์ใด ๆ จะชำระได้ 2) ลูกหนี้เลิกกิจการและเจ้าหนี้อื่นมีปุริมสิทธิเหนือสินทรัพย์ของลูกหนี้			กฎกระทรวงฉบับที่ 186 (พ.ศ. 2534) ข้อ 3
2. ฟ้องร้องในคดีแพ่ง	ลูกหนี้จำนวนไม่เกินหนึ่งแสนบาท* ไม่ต้องดำเนินคดีหากมีหลักฐานการทวงถามตามสมควรแก่กรณีแล้วแต่ไม่ได้รับชำระหนี้และหากจะฟ้องต้องเสียค่าใช้จ่ายไม่คุ้มกับหนี้ที่จะได้รับชำระหนี้	เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำฟ้องแล้วให้กรรมการหรือหุ้นส่วนผู้จัดการมีคำสั่งอนุมัติให้จำหน่ายหนี้สูญภายใน 30 วันนับแต่วันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี	ต้องดำเนินคดีจนถึงที่สุดโดยศาลมีคำสั่ง/คำบังคับแล้ว แต่ลูกหนี้ไม่มีสินทรัพย์ใด ๆ ชำระหนี้ได้	

ตาราง 33 (ต่อ)

วิธีการติดตามทวงถาม		ลูกหนี้จำนวนไม่เกินห้าแสนบาท	ลูกหนี้จำนวนเกินห้าแสนบาท	หมายเหตุ
3. ฟ้องร้องในคดีล้มละลายหรือยื่นคำขอเฉลี่ยหนี้	ไม่ต้องดำเนินคดีหากมีหลักฐานการทวงถามตามสมควรแกรณีแล้วแต่ไม่ได้รับชำระหนี้ และหากจะฟ้องต้องเสียค่าใช้จ่ายไม่คุ้มกับหนี้ที่จะได้รับชำระหนี้	เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำฟ้องแล้ว ให้กรรมการหรือหุ้นส่วนผู้จัดการมีคำสั่งอนุมัติให้จำหน่ายหนี้สูญภายใน 30 วันนับแต่วันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี	ต้องดำเนินการคดีถึงที่สุด (1) มีการประนอมหนี้โดยศาลมีคำสั่งเห็นชอบ (2) ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลาย ต้องมีการแบ่งเฉลี่ยสินทรัพย์ของลูกหนี้ครั้งแรกแล้ว	
4. กรณีปฏิบัติตามแผนฟื้นฟูกิจการ	หนี้ในส่วนที่ได้ปลดหรือประนอมหนี้ให้ลูกหนี้ ให้จำหน่ายหนี้โดยไม่ต้องดำเนินการวิธีที่ 1 ถึงวิธีที่3 ข้างต้น			

ที่มา. จาก *สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร* (หน้า 227), โดย สุเทพ พงษ์พิทักษ์, 2550ค, กรุงเทพมหานคร: กรมสรรพากร, สำนักมาตรฐานการสอบบัญชีอากร.

*กรณีธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน หลักทรัพย์ เครดิตฟองซิเอร์ จำนวนหนี้แต่ละรายเพิ่มจำนวนเป็นไม่เกิน 2 แสนบาท การจำหน่ายหนี้สูญก็สามารถทำได้เช่นเดียวกับการจำหน่ายหนี้สูญของจำนวนที่มีหนี้ไม่เกิน 1 แสนบาท

มีการบันทึกรายการหนี้สูญเป็นค่าใช้จ่ายพร้อมกับตัดจำหน่ายบัญชีลูกหนี้ ตามเงื่อนไขในตาราง 33

การยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้ประจำปี ในแบบยื่นภาษีเงินได้นิติบุคคล ภ.ง.ด. 50 ณ วันสิ้นงวดบัญชีต้องนำรายการหนี้สงสัยจะสูญที่บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในด้านบัญชี บวกกลับ กับยอดกำไรสุทธิทางภาษีอากร เนื่องจากไม่เข้าเงื่อนไขเป็นค่าใช้จ่ายตามกฎหมายภาษีอากร

ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างการบันทึกบัญชีพร้อมแสดงตัวเลขซึ่งดัดแปลงจากข้อกำหนดในมาตรฐานการบัญชีและประมวลรัษฎากรมาเปรียบเทียบเพื่อให้เป็นรูปธรรมของความแตกต่างเรื่องการปฏิบัติการบันทึกบัญชี และการภาษีอากร ดูตาราง 34 ถึงตาราง 40 ดังนี้

ตัวอย่างความแตกต่างที่เป็นตัวเลขทางบัญชีกับภาษีอากร รายการบัญชีเปรียบ-เทียบระหว่างวิธีทางบัญชี และวิธีทางภาษีอากรของผู้ให้เช่า

บริษัท รุ่งโรจน์ จำกัด (นามสมมติ) ผู้ให้เช่าได้ทำสัญญาเช่าระยะยาว กับบริษัท เจริญยิ่ง จำกัด (นามสมมติ) สินทรัพย์ให้เช่าเป็นเครื่องถ่ายเอกสารความเร็วสูง ราคาทุน 432,000.00 บาท อายุสัญญาเช่าระยะยาว 48 เดือน เริ่มวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2550 สิ้นสุดสัญญาวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2554 เริ่มชำระงวดแรกวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2550 ผ่อน-ชำระงวดละ 11,340.00 บาท ค่าซื้อสินทรัพย์คืนเมื่อสิ้นสุดสัญญา 4,320.00 บาท อัตราดอกเบี้ยที่ให้สินเชื่อร้อยละ 12.13 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 6.40 อัตราภาษีเงินได้นิติ-บุคคล ร้อยละ 30 บริษัทมีนโยบายการบันทึกค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญอัตราร้อยละ1 ของยอดลูกหนี้คงเหลือสุทธิและคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์โดยวิธีผลรวมของจำนวนปีตามอายุการใช้งาน (the sum of the years digits method) โดยประมาณของสินทรัพย์ 5 ปี

ตาราง 34

รายการบันทึกบัญชีสำหรับปี 2550

วิธีทางบัญชี (สัญญาเช่าการเงิน)			วิธีทางภาษีอากร		
รายการบัญชีสำหรับปี 2550					
1. บันทึกสัญญาใหม่			1. บันทึกสัญญาใหม่		
เดบิท ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว	432,000.00		เดบิท สินทรัพย์ให้เช่า	432,000.00	
ภาษีซื้อ	30,240.00		ภาษีซื้อ	30,240.00	
เครดิต เจ้าหนี้การค้า		462,240.00	เครดิต เจ้าหนี้การค้า		462,240.00
เดบิท ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว	116,640.00				
เครดิต รายได้ดอกเบี้ยที่ยังไม่ได้รับ		116,640.00			
2. รับรู้รายได้ดอกเบี้ยสำหรับปี			2. รับรู้รายได้ดอกเบี้ยสำหรับปี		
เดบิท รายได้ดอกเบี้ยที่ยังไม่ได้รับ	39,323.38		เดบิท ค่าเช่าค้างรับ	113,400.00	
เครดิต รายได้ดอกเบี้ย		39,323.38	เครดิต ค่าเช่ารับ		113,400.00
3. บันทึกดอกเบี้ยจ่ายสำหรับปี			3. บันทึกดอกเบี้ยจ่ายสำหรับปี		
เดบิท ดอกเบี้ยจ่าย	21,097.73		เดบิท ดอกเบี้ยจ่าย	21,097.73	
เครดิต เงินฝากธนาคาร		21,097.73	เครดิต เงินฝากธนาคาร		21,097.73
4. บันทึกค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (369,263.38 x 1%)			4. บันทึกค่าเสื่อมราคาสำหรับปี		
เดบิท หนี้สงสัยจะสูญ	3,692.63		เดบิท ค่าเสื่อมราคา	126,930.35	
เครดิต ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ		3,692.63	เครดิต ค่าเสื่อมราคาสะสม		126,930.35
5. ปิดบัญชีบันทึกกำไร (ขาดทุน) สำหรับปี			5. ปิดบัญชีบันทึกกำไร (ขาดทุน) สำหรับปี		
เดบิท รายได้ดอกเบี้ย	39,323.38		เดบิท ค่าเช่ารับ	113,400.00	
เครดิต ดอกเบี้ยจ่าย		21,097.73	ขาดทุน	34,628.08	
หนี้สงสัยจะสูญ		3,692.63	เครดิต ค่าเสื่อมราคา		126,930.35
กำไร		14,533.02	ดอกเบี้ยจ่าย		21,097.73

ที่มา. จาก *มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 29 เรื่อง การบัญชีสำหรับสัญญาเช่าระยะยาว* (หน้า 80), โดย สภาวิชาชีพบัญชี, 2539, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ตาราง 35

รายการบันทึกบัญชีสำหรับปี 2551

วิธีทางบัญชี (สัญญาเช่าการเงิน)			วิธีทางภาษีอากร		
รายการบัญชีสำหรับปี 2551					
1. รับรู้รายได้ดอกเบี้ยสำหรับปี			1. รับรู้รายได้ค่าเช่าสำหรับปี		
เดบิท รายได้ดอกเบี้ยที่ยังไม่ได้รับ	38,703.56		เดบิท ค่าเช่าค้างรับ	136,080.00	
เครดิต รายได้ดอกเบี้ย		38,703.56	เครดิต ค่าเช่ารับ		136,080.00
2. บันทึกดอกเบี้ยจ่ายสำหรับปี			2. บันทึกดอกเบี้ยจ่ายสำหรับปี		
เดบิท ดอกเบี้ยจ่าย	20,886.04		เดบิท ดอกเบี้ยจ่าย	20,886.04	
เครดิต เงินฝากธนาคาร		20,886.04	เครดิต เงินฝากธนาคาร		20,886.04
3. บันทึกปรับลดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (369,263.38-271,886.94 x 1%)			3. บันทึกค่าเสื่อมราคาสำหรับปี		
เดบิท ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	973.76		เดบิท ค่าเสื่อมราคา	126,499.32	
เครดิต หนี้สงสัยจะสูญ		973.76	เครดิต ค่าเสื่อมราคาสะสม		126,499.32
4. ปิดบัญชีบันทึกกำไร (ขาดทุน) สำหรับปี			4. ปิดบัญชีบันทึกกำไร (ขาดทุน) สำหรับปี		
เดบิท รายได้ดอกเบี้ย	38,703.56		เดบิท ค่าเช่ารับ	136,080.00	
หนี้สงสัยจะสูญ	973.76		ขาดทุน	11,305.36	
เครดิต ดอกเบี้ยจ่าย		20,886.04	เครดิต ค่าเสื่อมราคา		126,499.32
กำไร		18,791.28	ดอกเบี้ยจ่าย		20,886.04
5. บันทึกภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับปี (17,817.52 x 30%)=5,345.26			5. บันทึกภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับปี		
เดบิท ภาษีเงินได้นิติบุคคล	0.00		เดบิท ภาษีเงินได้นิติบุคคล	0.00	
เครดิต ภาษีเงินได้นิติบุคคลค้างจ่าย		0.00	เครดิต ภาษีเงินได้นิติบุคคลค้างจ่าย		0.00

ที่มา. จาก *มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 29 เรื่อง การบัญชีสำหรับสัญญาเช่าระยะยาว* (หน้า 85), โดย สภาวิชาชีพบัญชี, 2539, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ตาราง 36

รายการบันทึกบัญชีสำหรับปี 2552

วิธีทางบัญชี (สัญญาเช่าการเงิน)		วิธีทางภาษีอากร	
รายการบัญชีสำหรับปี 2552			
1. รับรู้รายได้ดอกเบี้ย		1. รับรู้รายได้ค่าเช่า	
เดบิท รายได้ดอกเบี้ยที่ยังไม่ได้รับ	26,083.75	เดบิท ค่าเช่าค้างรับ	136,080.00
เครดิต รายได้ดอกเบี้ย	26,083.75	เครดิต ค่าเช่ารับ	136,080.00
2. บันทึกดอกเบี้ยจ่าย		2. บันทึกดอกเบี้ยจ่าย	
เดบิท ดอกเบี้ยจ่าย	14,225.60	เดบิท ดอกเบี้ยจ่าย	14,225.60
เครดิต เงินฝากธนาคาร	14,225.60	เครดิต เงินฝากธนาคาร	14,225.60
3. บันทึกปรับลดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (271,886.94-161,890.69 x 1%)		3. บันทึกค่าเสื่อมราคา	
เดบิท ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	1,099.96	เดบิท ค่าเสื่อมราคา	91,986.09
เครดิต หนี้สงสัยจะสูญ	1,099.96	เครดิต ค่าเสื่อมราคาสะสม	91,986.09
4. ปิดบัญชีบันทึกกำไร (ขาดทุน) สำหรับปี		4. ปิดบัญชีบันทึกกำไร (ขาดทุน) สำหรับปี	
เดบิท รายได้ดอกเบี้ย	26,083.75	เดบิท ค่าเช่ารับ	136,080.00
หนี้สงสัยจะสูญ	1,099.96	เครดิต ค่าเสื่อมราคา	91,986.09
เครดิต ดอกเบี้ยจ่าย	14,225.60	ดอกเบี้ยจ่าย	14,225.60
กำไร	18,791.28	กำไรขั้นต้น	29,868.31
5. บันทึกภาษีเงินได้นิติบุคคล (11,858.15 x 30%) = 3,557.45		5. บันทึกภาษีเงินได้นิติบุคคล	
เดบิท ภาษีเงินได้นิติบุคคล	0.00	เดบิท ภาษีเงินได้นิติบุคคล	0.00
เครดิต ภาษีเงินได้นิติบุคคลค้างจ่าย	0.00	เครดิต ภาษีเงินได้นิติบุคคลค้างจ่าย	0.00
		หักขาดทุนสะสมของ 2 ปีก่อนคงเหลือขาดทุนสะสม 16,065.13	

ที่มา. จาก *มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 29 เรื่อง การบัญชีสำหรับสัญญาเช่าระยะยาว* (หน้า 90), โดย สภาวิชาชีพบัญชี, 2539, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ตาราง 37

รายการบันทึกบัญชีสำหรับปี 2553

วิธีทางบัญชี (สัญญาเช่าการเงิน)		วิธีทางภาษีอากร	
รายการบัญชีสำหรับปี 2553			
1. รับรู้รายได้ดอกเบี้ย		1. รับรู้รายได้ค่าเช่า	
เดบิท รายได้ดอกเบี้ยที่ยังไม่ได้รับ	11,973.92	เดบิท ค่าเช่าค้างรับ	136,080.00
เครดิต รายได้ดอกเบี้ย	11,973.92	เครดิต ค่าเช่ารับ	136,080.00
2. บันทึกดอกเบี้ยจ่าย		2. บันทึกดอกเบี้ยจ่าย	
เดบิท ดอกเบี้ยจ่าย	6,781.00	เดบิท ดอกเบี้ยจ่าย	6,781.00
เครดิต เงินฝากธนาคาร	6,781.00	เครดิต เงินฝากธนาคาร	6,781.00
3. บันทึกปรับลดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ((161,890.69-37,784.61) x 1%)		3. บันทึกค่าเสื่อมราคา	
เดบิท ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	1,241.06	เดบิท ค่าเสื่อมราคา	57,865.23
เครดิต หนี้สงสัยจะสูญ	1,241.06	เครดิต ค่าเสื่อมราคาสะสม	57,865.23
4. ปิดบัญชีบันทึกกำไร (ขาดทุน) สำหรับปี		4. ปิดบัญชีบันทึกกำไร (ขาดทุน) สำหรับปี	
เดบิท รายได้ดอกเบี้ย	11,973.92	เดบิท ค่าเช่ารับ	136,080.00
หนี้สงสัยจะสูญ	1,241.06	เครดิต ค่าเสื่อมราคา	57,865.23
เครดิต ดอกเบี้ยจ่าย	6,781.00	ดอกเบี้ยจ่าย	6,781.00
กำไร	6,433.98	กำไร	71,433.77
5.บันทึกภาษีเงินได้นิติบุคคล (5,192.92 x 30%) = 1,557.88		5.บันทึกภาษีเงินได้นิติบุคคล (55,368.60x 30%) = 16,610.59	
เดบิท ภาษีเงินได้นิติบุคคล	16,610.59	เดบิท ภาษีเงินได้นิติบุคคล	16,610.59
เครดิต ภาษีเงินได้นิติบุคคลค้างจ่าย	16,610.59	เครดิต ภาษีเงินได้นิติบุคคลค้างจ่าย	16,610.59
		หักขาดทุนสะสมของ 2 ปีก่อนคงเหลือ 16,065.13(71,433.77-16,065.13 = 55,368.60)	

ที่มา. จาก *มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 29 เรื่อง การบัญชีสำหรับสัญญาเช่าระยะยาว* (หน้า 102), โดย สภาวิชาชีพบัญชี, 2539, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ตาราง 38

รายการบันทึกบัญชีสำหรับปี 2554

วิธีทางบัญชี (สัญญาเช่าการเงิน)			วิธีทางภาษีอากร	
รายการบัญชีสำหรับปี 2554				
1. รับรู้รายได้ดอกเบี้ย			1. รับรู้รายได้ค่าเช่า	
เดบิท รายได้ดอกเบี้ยที่ยังไม่ได้รับ	555.39		เดบิท ค่าเช่าค้างรับ	22,680.00
เครดิต รายได้ดอกเบี้ย		555.39	เครดิต ค่าเช่ารับ	22,680.00
2. บันทึกดอกเบี้ยจ่าย			2. บันทึกดอกเบี้ยจ่าย	
เดบิท ดอกเบี้ยจ่าย	369.59		เดบิท ดอกเบี้ยจ่าย	369.59
เครดิต เงินฝากธนาคาร		369.59	เครดิต เงินฝากธนาคาร	369.59
3. บันทึกปรับลดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (37,784.61 x 1%)			3. บันทึกค่าเสื่อมราคา	
เดบิท ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	377.85		เดบิท ค่าเสื่อมราคา	7,262.64
เครดิต หนี้สงสัยจะสูญ		377.85	เครดิต ค่าเสื่อมราคาสะสม	7,262.64
4. บันทึกรายการขายสินทรัพย์ตามราคาซาก			4. บันทึกรายการขายสินทรัพย์ตามราคาซาก	
เดบิท ลูกหนี้ซื้อคืน/เงินฝากธนาคาร	4,320.00		เดบิท ลูกหนี้ซื้อคืน/เงินฝากธนาคาร	4,320.00
เครดิต ลูกหนี้ตามสัญญาเช่าระยะยาว		4,320.00	ค่าเสื่อมราคาสะสม	410,543.63
			ขาดทุนจากการขายสินทรัพย์	17,136.37
			เครดิต สินทรัพย์ให้เช่า	432,000.00
4. ปิดบัญชีบันทึกกำไรขั้นต้น			4. ปิดบัญชีบันทึกกำไรขั้นต้น	
เดบิท รายได้ดอกเบี้ย	555.39		เดบิท ค่าเช่ารับ	22,680.00
หนี้สงสัยจะสูญ	377.85		ขาดทุน	2,088.60
เครดิต ดอกเบี้ยจ่าย		369.59	เครดิต ค่าเสื่อมราคา	7,865.23
กำไร		563.65	ดอกเบี้ยจ่าย	69.59
			ขาดทุนจากการขายสินทรัพย์	7,136.37
5. บันทึกภาษีเงินได้นิติบุคคล (185.80 x 30%) = 55.74			5. บันทึกภาษีเงินได้นิติบุคคล	
เดบิท ภาษีเงินได้นิติบุคคล	0.00		เดบิท ภาษีเงินได้นิติบุคคล	0.00
เครดิต ภาษีเงินได้นิติบุคคลค้างจ่าย		0.00	เครดิต ภาษีเงินได้นิติบุคคลค้างจ่าย	0.00
			ขาดทุน	4,410.20

ที่มา. จาก *มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 29 เรื่อง การบัญชีสำหรับสัญญาเช่าระยะยาว* (หน้า 103), โดย สภาวิชาชีพบัญชี, 2539, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ตาราง 39

รายการเปรียบเทียบกำไร (ขาดทุน) สำหรับ 2 วิธี

ปี	กำไร (ขาดทุน) ก่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล	ภาษีเงินได้นิติบุคคล	กำไร (ขาดทุน) หลังภาษีเงินได้นิติบุคคล
วิธีทางบัญชี			
2550	14,533.02	5,467.70	9,065.32
2551	18,791.28	5,345.26	13,446.02
2552	12,958.11	3,557.45	9,400.66
2553	6,433.98	1,557.88	4,876.10
2554	563.65	55.74	507.91
รวม	53,280.04	15,984.03	37,296.01
วิธีทางภาษีอากร			
2550	(34,628.08)	0.00	(34,628.08)
2551	(11,305.36)	0.00	(11,305.36)
2552	29,868.31	0.00	29,868.31
2553	71,433.77	16,610.59	54,823.18
2554	(2,088.60)	0.00	(2,088.60)
รวม	53,280.04	16,610.59	36,669.45

ที่มา. จาก *มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 29 เรื่อง การบัญชีสำหรับสัญญาเช่าระยะยาว* (หน้า 105), โดย สภาวิชาชีพบัญชี, 2539, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

จากตัวอย่างดูตาราง 39 ความแตกต่างที่เป็นตัวเลขทางบัญชีกับภาษีอากร เมื่อเปรียบเทียบแล้วปรากฏว่ายอดภาษีเงินได้นิติบุคคลของการบันทึกรายการตามบัญชีปรับปรุงด้วยยอดแตกต่าง ทางภาษีอากรแล้วคำนวณการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตลอด 5 ปี ได้ 15,984.03 บาท โดยทยอยจ่าย 5 ปี ส่วนการคำนวณตามวิธีการภาษีอากร จะเสีย

ภาษีเงินได้นิติบุคคล 16,610.59 บาท โดยจ่ายครั้งเดียวและมียอดมากกว่าภาษีเงินได้นิติบุคคลทางบัญชี 626.56 บาท แต่เมื่อนำเรื่องเวลามาพิจารณา(time value of money) ประกอบแล้ว ยอดภาษีเงินได้นิติบุคคลตามวิธีการทางด้านบัญชีจะสูงกว่าตามวิธีการภาษีอากรเป็นจำนวนเงิน 1,758.99 บาท แต่ในทางปฏิบัติผู้ประกอบการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งนั้น ถึงแม้จะมีกำไรในปี พ. ศ. 2550 ถึง พ. ศ. 2552 และปี พ. ศ. 2554 จะจ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลเพียงปีเดียวคือ ปี พ. ศ. 2553 ตามวิธีเดียวกับทางภาษีอากร (ดูตาราง 40)

ตาราง 40

รายการแนวทางการปฏิบัติการบันทึกบัญชีและการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

ปี	กำไร (ขาดทุน) ก่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล	ภาษีเงินได้นิติบุคคล	กำไร (ขาดทุน) หลังภาษีเงินได้นิติบุคคล
แนวทางปฏิบัติ			
2550	14,533.02	0.00	14,533.02
2551	18,791.28	0.00	18,791.28
2552	12,958.11	0.00	12,958.11
2553	6,433.98	16,610.59	(10,176.61)
2554	563.65	0.00	563.65
รวม	53,280.04	16,610.59	36,669.45

ที่มา. จาก *มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 29 เรื่อง การบัญชีสำหรับสัญญาเช่าระยะยาว* (หน้า 109), โดย สภาวิชาชีพบัญชี, 2539, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

โดยสรุปลักษณะความแตกต่างของการบัญชีและการภาษีอากรของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งจากการวิเคราะห์แบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสินทรัพย์ กลุ่มหนี้สิน กลุ่มรายได้ และกลุ่มค่าใช้จ่าย และในแต่ละกลุ่มนั้นจัดแบ่งเป็นประเภทได้ 2 ประเภท

คือความแตกต่างทั่วไปและความแตกต่างเฉพาะกรณี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิชาการของ ภาพร เอกอรรถพร (2546); มิตรทอง ชูลิตะวงศ์ (2549); สมคิด บางโม (2549); สาธิต รังคสิริ และจรัญญา แสงสุขดี (2550ข); สุเทพ พงษ์พิทักษ์ (2548) ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 2

เพื่อระบุปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบัญชีและการภาษีอากรของการประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งซึ่งทำให้ธุรกิจมีขนาดเล็กและเติบโตช้าและผลกระทบนั้นมีผลต่อการพัฒนาการด้านเศรษฐกิจของการประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความเห็นและผลประกอบการของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งระยะเวลา 10 ปี ดังนี้

การวิเคราะห์ความเห็นในเรื่องปัจจัย

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญของบริษัท 6 รายและการตอบแบบสอบถามผู้ทำบัญชีของบริษัท 13 ราย ได้ความเห็นในเรื่องปัจจัยดังนี้

1. ผู้วิจัยได้นำความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้ตอบแบบสอบถามมาสนับสนุนการวิเคราะห์โดยการพรรณาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบัญชีและการภาษีอากรของการประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง

2. ผู้วิจัยสรุปปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบัญชีและการภาษีอากรของการประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งโดยนำมาจัดเป็นกลุ่มดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านภาษีอากร

2.2 ปัจจัยด้านมาตรฐานการบัญชี

2.3 ปัจจัยด้านเงินทุน

2.4 ปัจจัยด้านอื่น ๆ

3. ผู้วิจัยสรุปประเด็นแนวทาง กำกับดูแลต่อการบัญชีและการภาษีอากรของการประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งโดยนำมาจัดเป็นกลุ่มดังนี้

3.1 ด้านภาษีอากร

3.2 ด้านมาตรฐานการบัญชี

3.3 ความคิดเห็นด้านอื่น ๆ

4. เรื่องประโยชน์การใช้บริการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง

5. การวิเคราะห์ เพื่อสนับสนุนในเรื่องการเจริญเติบโตของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งดังนี้

5.1 แสดงผลประกอบการของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งงวดระยะเวลา 10 ปี จำนวน 19 บริษัท (ดูตาราง 41)

5.2 แสดงอัตราการเจริญเติบโตสินทรัพย์ของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งงวดระยะเวลา 10 ปี จำนวน 19 บริษัท (ดูตาราง 42) โดยแสดงแนวโน้มการเจริญเติบโตของรายการในงบดุลดังนี้

5.2.1 แนวโน้มการเจริญเติบโตของลูกหนี้ให้เช่าแบบลีสซิ่ง ดังแสดงในภาพ 8

5.2.2 แนวโน้มการเจริญเติบโตของสินทรัพย์ให้เช่าแบบลีสซิ่ง ดังแสดงในภาพ 9

5.2.3 แนวโน้มการเจริญเติบโตของสินทรัพย์รวม ดังแสดงในภาพ 10

5.3 แสดงอัตราการเจริญเติบโต กำไรของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งงวดระยะเวลา 10 ปี จำนวน 19 บริษัท (ดูตาราง 42) โดยแสดงแนวโน้มการเจริญเติบโตจากรายการในงบกำไรขาดทุนดังนี้

5.3.1 แนวโน้มการเจริญเติบโตของกำไรสุทธิ ดังแสดงในภาพ 11

5.3.2 แนวโน้มการเจริญเติบโตของรายได้จากสัญญาเช่าซื้อ ดังแสดงในภาพ 12

5.3.3 แนวโน้มการเจริญเติบโตของรายได้จากสัญญาเช่าการเงิน ดังแสดงในภาพ 13

5.3.4 แนวโน้มการเจริญเติบโตของรายได้จากสัญญาเช่าดำเนินงาน ดังแสดงในภาพ 14

5.3.5 แนวโน้มการเจริญเติบโตของรายได้รวม ดังแสดงในภาพ 15

6. การแสดงอัตราส่วนของผลการดำเนินงานแต่ละปีของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งงวดระยะเวลา 10 ปี จำนวน 19 บริษัท ดังนี้

6.1 อัตราส่วนหมุนเวียน ดูตาราง 43 เป็นการเปรียบเทียบสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นจำนวนเท่าของหนี้สินหมุนเวียนระยะสั้น จะแสดงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น อัตราส่วนนี้สูงจะแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นได้มาก

6.2 อัตราส่วนหมุนเร็ว ดูตาราง 44 เป็นการเปรียบเทียบสินทรัพย์หมุนเวียนที่มีสภาพคล่องสูง เช่นเงินสด ไม่รวมสินค้าคงเหลือ เป็นจำนวนเท่าของหนี้สินหมุนเวียนระยะสั้น จะแสดงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น อัตราส่วนนี้ควรอยู่ในอัตรา 1 ต่อ 1 จะแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นมาก

6.3 อัตราส่วนประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ ดูตาราง 45 เปรียบเทียบยอดรายได้กับสินทรัพย์รวม อัตราส่วนสูงแสดงถึงประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ก่อให้เกิดรายได้

6.4 อัตราส่วนหนี้สินดูตาราง 46 เป็นการแสดงการบริหารหนี้สิน คือประสิทธิภาพการลงทุนในสินทรัพย์ทั้งสิ้นจากเงินลงทุนในรูปหนี้สิน อัตราส่วนต่ำจะแสดงถึงการลดความเสี่ยงของเจ้าหนี้

6.5 อัตรากำไรสุทธิ ดูตาราง 47 เป็นการวัดประสิทธิภาพการบริหารงานในการบรรลุเป้าหมายของธุรกิจ ได้แก่ ความสามารถในการทำกำไร แสดงเป็นอัตราร้อยละ อัตราสูงจะแสดงถึงประสิทธิภาพในการทำกำไรสุทธิสูงด้วย

6.6 อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ดูตาราง 48 เปรียบเทียบกำไรสุทธิกับสินทรัพย์รวมอัตราส่วนสูงแสดงถึงประสิทธิภาพของฝ่ายบริหาร การใช้สินทรัพย์ของกิจการไปก่อให้เกิดกำไรกลับมาและวัดผลตอบแทนทั้งหมดที่ผู้เป็นเจ้าหนี้และเจ้าของกิจการจะได้รับจากการลงทุน

6.7 อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้เป็นเจ้าของ ดูตาราง 49 เปรียบเทียบกำไรสุทธิกับส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ แสดงผลตอบแทนในส่วนที่ผู้ถือหุ้นสามัญนำมาลงทุน ค่าสูงแสดงถึงประสิทธิภาพในการทำกำไรสูงซึ่งอัตราส่วนเหล่านี้ แสดงเพื่อสนับสนุนในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อแนวโน้มการเจริญเติบโต ของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง

ผู้วิจัยจะได้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้นำความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้ตอบแบบสอบถามมาสนับสนุนการวิเคราะห์โดยการพรรณาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบัญชีและการภาษีอากรของการประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ดังนี้

ปัจจัยด้านกฎหมายและภาษีอากร การไม่มีกฎหมายเฉพาะสำหรับธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งทำให้มีการนำกฎหมายข้างเคียงมาตีความและสร้างความไม่เป็นธรรมกับผู้ประกอบการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งดังจะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญบส. 2 คุณขณา (นามสมมติ) (สัมภาษณ์ส่วนบุคคลเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552) มีความเห็นว่า "สรรพากรไม่ออกกฎหมายเอื้อประโยชน์กับธุรกิจลีสซิ่ง และกฎหมายที่กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง ไม่เอื้ออำนวย์ แต่ส่งเสริมให้ธนาคารมาเป็นคู่แข่ง ซึ่งธนาคารจะมีต้นทุนถูกและธนาคารแห่งประเทศไทย ควบคุม ให้ธุรกิจ ลีสซิ่งที่เป็นบริษัทลูกของธนาคาร ให้กู้เงินจากธนาคารที่เป็นบริษัทแม่ ไม่เกินร้อยละ 25 ของหนี้สินรวมของบริษัท" ผู้ให้ข้อมูลสำคัญบส. 3 คุณวรา (นามสมมติ) (สัมภาษณ์ส่วนบุคคลเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552) มีความเห็นว่า "กรมสรรพากรปัจจุบันควรได้พัฒนาหาบุคลากรให้เข้าใจธุรกิจให้เช่าแบบลีสซิ่งมากขึ้น" ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ บส.4 คุณโรจน์ (นามสมมติ) (สัมภาษณ์ส่วนบุคคลเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552) มีความเห็นว่า "ไม่มีข้อกฎหมายชัดเจนสำหรับธุรกิจลิสซิ่งและขาดความชัดเจนในเรื่องกฎหมาย ทั้งด้านภาษีอากร ควรให้มีกฎหมายภาษีอากรที่ชัดเจน และเอื้อประโยชน์ให้ธุรกิจลีสซิ่ง" ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ บส. 5 คุณพร (นามสมมติ) (สัมภาษณ์ส่วนบุคคลเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552) มีความเห็นว่า "กรมสรรพากรให้ระบุเลยว่าอะไรทำได้กรณีรายการที่จะระบุว่าทำไม่ได้แต่ได้มีการทำกันไปแล้วเนื่องจากความไม่ชัดเจน ก็ควรอนุญาตให้ผู้ปฏิบัติล้างข้อมูลที่ทำมาในอดีตโดยเริ่มต้นกันใหม่ เศรษฐกิจปัจจุบัน ธุรกิจลีสซิ่งจะช่วยได้มาก น่าจะเป็นโอกาสดี"

ปัจจัยเรื่องการบัญชี มาตรฐานการบัญชีที่ไม่สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศและไม่ได้มีการทำประชาพิจารณ์ที่เหมาะสมในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ทำให้ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ดังจะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ บส. 2 คุณขณา (นามสมมติ) (สัมภาษณ์ส่วนบุคคลเมื่อ

วันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552) มีความเห็นว่า "สภาวิชาชีพบัญชี ไม่ดูแลด้านมาตรฐานการบัญชีให้สอดคล้องกับสภาพธุรกิจทำให้ประโยชน์ที่ลูกค้าจะได้รับจากธุรกิจลีสซิ่งมีน้อยลง เนื่องจากมาตรฐานการบัญชี" ผู้ให้ข้อมูลสำคัญบส. 3 คุณวรา (นามสมมติ) (สัมภาษณ์ส่วนบุคคลเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552) มีความเห็นว่า "สภาวิชาชีพบัญชีออกมาตรฐานการบัญชีได้พัฒนาการธุรกิจการให้เช่าแบบลิ่สซิ่งตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศโดยปรับปรุง แต่บางครั้งต้องดูแลการปฏิบัติของผู้ใช้ว่าจะสามารถปฏิบัติได้หรือไม่ ปัญหาส่วนมากเกิดจากลูกค้ายังไม่เข้าใจการลงบัญชี ตามมาตรฐานบัญชีและการลงบัญชีทางภาษีอากร " ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ บส. 5 คุณพร (นามสมมติ) (สัมภาษณ์ส่วนบุคคลเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552) มีความเห็นว่า "รัฐควรให้การสนับสนุนธุรกิจลีสซิ่ง โดยการดูแลเป็นพิเศษ ธุรกิจลิสซิ่งเติบโตได้เนื่องจากผู้เช่าต้องการไม่แสดงรายการสินทรัพย์และหนี้สินในงบดุล (off balance sheet) หากมีการควบคุมมากเกินไปตาม มาตรฐานการบัญชี ที่ปรับปรุงใหม่ จะเป็นการจำกัดการเจริญเติบโตของธุรกิจโดยรวม การดูแลเป็นพิเศษ คือการมีหน่วยงานเฉพาะดูแล เป็นพี่เลี้ยง ทั้งภาครัฐและเอกชน และด้านบัญชี มีปัญหาในด้านการตีความตามมาตรฐานการบัญชี โดยความรวม มาตรฐานการบัญชี เปิดช่องให้ไม่จำเป็นต้องเป็นสัญญาเช่าการเงิน ถึงแม้ว่าจะเข้าหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง แต่ขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานของผู้นำไปใช้มากกว่า ตามปกติถ้าผู้สอบบัญชีไม่มั่นใจว่าจะเข้าหลักเกณฑ์ได้หรือไม่ ผู้สอบบัญชีจะใช้วิธีการเปิดเผยข้อมูลในภาระผูกพันแทน เป็นตัวล็อคความผิดพลาด นอกจากนี้ ผู้สอบบัญชีต่างสำนักงาน มีความเห็นแตกต่าง ตัวอย่างเช่น ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตบางท่านให้ความเห็นว่าถ้าใช้รถอายุ 5 ปี จะเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานไม่ได้ เป็นต้น"

ปัจจัยเรื่องแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ ผู้ประกอบการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งจะประสบปัญหาเรื่องต้นทุนดอกเบี้ยซึ่งจะต้องกู้ยืมจากสถาบันการเงิน ธนาคาร ทำให้ต้นทุนด้านนี้สูง หากได้รับการสนับสนุนแหล่งเงินกู้ต้นทุนต่ำ ก็จะสามารถช่วยให้ธุรกิจขยายตัวได้เพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ บส. 1 คุณ นิต (นามสมมติ) (สัมภาษณ์ส่วนบุคคลเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552) มีความเห็นว่า "ต้นทุนดอกเบี้ยแพงกว่าธนาคารและในเรื่อง ประโยชน์ของการใช้บริการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งนั้นทำให้ธุรกิจมีทรัพย์สินไว้ใช้งานโดยไม่ต้องลงทุน

เงินก้อนใหญ่ ช่วยธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME)ให้เกิดได้และธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) จะได้พึ่งพาธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งได้เพราะธนาคารต้องประเมินหลักทรัพย์ ธุรกิจลีสซิ่งให้วงเงินสูงกว่าธนาคาร"

ผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ บส. 2 คุณขณา (นามสมมติ) (สัมภาษณ์ส่วนบุคคลเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552) มีความเห็นว่า "บริษัทที่จะทำธุรกิจลีสซิ่งได้ต้องมีเงินทุนจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่ต้องถือหุ้นโดยธนาคารพาณิชย์ จึงจะมีเงินทุนสามารถดำเนินธุรกิจและขยายธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง โดยเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีประกาศกำหนดข้อจำกัดไม่ให้ธนาคารพาณิชย์ปล่อยสินเชื่อแก่ธุรกิจที่เป็น related party เกินกว่าอัตราที่กำหนด ทำให้ธุรกิจมีข้อจำกัดในเรื่องเงินทุน ยกเว้นจะหาเงินทุนจากตลาดทุน เช่นการออกตั๋วแลกเงิน หรือออกหุ้นกู้ซึ่งจะทำให้ต้นทุนของธุรกิจสูงขึ้น และธนาคารพาณิชย์จะถือว่าธุรกิจลีสซิ่ง เป็นคู่แข่งของธนาคารพาณิชย์ด้วย ดังนั้นหากไม่ใช่บริษัทที่เกี่ยวข้องกัน ก็จะไม่ให้การสนับสนุนมากนัก"

2. ผู้วิจัยสรุปปัจจัยที่เป็น ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งที่มีผลกระทบต่อการบัญชีและการภาษีอากรของการประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งโดยนำข้อมูลมาจัดกลุ่ม (clustering) (สุภางค์ จันทวานิช, 2551, หน้า 57-58) จากการสัมภาษณ์เจาะลึกและสนับสนุนด้วยความเห็นจากแบบสอบถามดังนี้

2.1 ปัจจัย ด้านกฎหมายภาษีอากร

2.1.1 มีปัญหาเรื่องการตีความเรื่องภาษี ของกรมสรรพากร แต่ละพื้นที่แต่ละบุคคลจะให้ความเห็นแตกต่างกัน บางความเห็นส่งผลกระทบต่อการทำธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งอย่างยิ่ง ซึ่งมีหลายครั้งที่การตอบข้อหารือ หรือความเข้าใจ ของเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรที่ออกมา ขัดแย้งกับหลักปฏิบัติของธุรกิจลีสซิ่ง ผลกระทบด้านภาษี ซึ่งเป็นต้นทุนแฝง ของผู้ประกอบการ ในการรับรู้รายได้ค่าเช่าทั้งจำนวนและต้องเสียภาษีในส่วนของเงินวางประกัน

2.1.2 ปัญหาเรื่องการโอนทรัพย์สินเมื่อสิ้นสุดสัญญาให้กับ บุคคลที่ 3 (3 rd Party)

2.1.3 ปัญหาด้านต้นทุนเงินกู้ ให้สรรพากรยอมรับการบันทึกต้นทุนเหมือนมาตรฐานการบัญชี เพื่อความสะดวกในการบันทึกบัญชีจะช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่าย

2.1.4 ปัจจุบันเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรไม่มีหลักการที่แน่นอนหรือไม่ทำตามประมวลรัษฎากรหลายประเด็น ตัวอย่างเช่น ผลขาดทุน 5 ปีไม่อนุญาตให้ใช้ เป็นต้น

2.1.5 กฎหมายภาษีอากรไม่เอื้ออำนวยในเรื่องประโยชน์ทางภาษีอากรสำหรับธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง เช่น ค่าเช่ารถยนต์นั่งฯก็ถูกจำกัด ให้บันทึกค่าเช่างวดละไม่เกิน 36,000.00 บาทหรือกรณีคำนวณค่าเสื่อมราคารถยนต์นั่งฯจะคำนวณได้ไม่เกินหนึ่งล้านบาท

2.1.6 ในเรื่องของค่าเบี้ยปรับที่ทางกรมสรรพากรให้รับรู้ตามเกณฑ์สิทธิ ซึ่งในทางปฏิบัติจริง ค่าเบี้ยปรับไม่ใช่รายได้หลักที่เกิดจากการให้เช่า และบริษัทก็มิได้คาดหวังว่าจะให้เกิด หรือเมื่อเกิดแล้วก็อาจจะไม่ได้รับชำระเนื่องจากผู้เช่าอาจมีเหตุผลอันสมควรในการชำระค่าเช่าล่าช้า ถ้าบริษัทจะต้องรับรู้เป็นรายได้ตามเกณฑ์สิทธิ ก็จะไม่เป็นธรรมกับธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง

2.1.7 ระเบียบทางราชการ ข้อกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งมีข้อจำกัดหรือก่อให้เกิดภาระต้นทุนของภาษีและค่าธรรมเนียมซ้ำซ้อน ทำให้ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งไม่สามารถเข้าไปให้บริการแข่งขันได้ เช่น การให้เช่าแบบลีสซิ่งอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

2.2 ปัจจัยด้านมาตรฐานการบัญชี

2.2.1 มาตรฐานการบัญชีควรใช้ภาษาไทยที่เข้าใจง่ายไม่ต้องตีความเพื่อลดความสับสนของผู้ใช้ ควรมีตัวอย่างประกอบเพื่อความเข้าใจได้ง่าย และชัดเจนโดยมีการยกตัวอย่างเป็นตัวเลขให้เข้าใจง่ายทุกเรื่อง เช่น การคิดค่าเช่าและมูลค่าซาก การบันทึกบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีผู้เช่า และผู้ให้เช่า การมีเงื่อนไขต่าง ๆ ในมาตรฐานการบัญชีที่มากมายคลุมเครือ ทำให้เกิดความแตกต่างทางภาษีอากร และทางบัญชี มาตรฐานการบัญชีบีบบังคับเกินไป ไม่ควรให้เช่าซื้อเหมือนกับสัญญาเช่าการเงิน ไม่ควรกำหนดกฎเกณฑ์ที่ตายตัว ควรยืดหยุ่นให้สอดคล้องกับบริษัท เงื่อนไขของสัญญาไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างชัดเจน แต่ส่วนใหญ่ของการทำสัญญาเช่าแบบลีสซิ่งเพียงต้องการเช่าและเมื่อครบสัญญามีสิทธิที่จะเลือกซื้อมูลค่าซากได้ แต่ในปัจจุบันสัญญาเช่าลี

สซึ่งคือสัญญาเช่าซื้อ ความไม่ชัดเจนเรื่องมาตรฐานการบัญชีและภาษีอากร ซึ่งยังมีการตีความแตกต่างกันอยู่ ในเรื่องการบันทึกรายการทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความสับสน และความเสี่ยงจากการลงบัญชีผิดพลาดของผู้ใช้บริการ เนื่องจากการตีความจำแนกประเภทสัญญาว่าเป็นสัญญาเช่าทางการเงิน หรือสัญญาเช่าดำเนินงาน ปัญหาความแตกต่างในทางปฏิบัติ ระหว่างมาตรฐานการบัญชี กับหลักเกณฑ์ทางภาษีอากร การคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้ ควรจะเป็นเกณฑ์เดียวกันทั้งมาตรฐานการบัญชี และหลักเกณฑ์ทางภาษีอากร เพื่อความสะดวกในทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการ และก็สะดวกในการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรด้วย เนื่องจาก งบการเงินของบริษัท ได้รับการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแล้ว

2.2.2 มาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ ขาดความชัดเจนในเรื่องของแนวทางปฏิบัติ ควรจะมีการให้แนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนกับผู้ใช้มาตรฐานเพื่อให้ผู้ทำงาน และผู้ใช้งบการเงินเกิดความเข้าใจตรงกันมากยิ่งขึ้น

2.2.3 การกำหนดวิธีแยกประเภทสัญญาเช่าควรมีจำนวนข้อที่มีสาระสำคัญพื้นฐานเท่านั้นและอิงเศรษฐกิจในประเทศเป็นหลัก พร้อมทั้งควรทำประชาพิจารณ์ให้ครบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและควรออกมาสำรวจในทางปฏิบัติว่าทำอย่างไร ควรพิจารณาก่อนกำหนด กฎเกณฑ์ ที่จะประกาศใช้ การกำหนดมาตรฐานการบัญชีควรที่จะพิจารณาที่ประเด็นว่าผู้เช่ามีความต้องการที่จะเช่าทรัพย์เพื่อดำเนินงาน ก็ให้เป็นการเช่าแบบดำเนินงานและถ้าเป็นการเช่าทรัพย์เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะเป็นเจ้าของในอนาคตด้วยราคาที่ต่ำกว่าปกติหรือต่ำกว่าราคายุติธรรมก็เป็นการเช่าแบบการเงิน

2.2.4 เรื่องค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนเริ่มแรก ไม่เห็นด้วยที่จะบันทึกเป็นต้นทุน เนื่องจากส่วนใหญ่มีจำนวนเงินไม่มากจนเป็นสาระสำคัญและผู้สอบบัญชีก็ตีความแตกต่างกันในเรื่องวิธีการบันทึกบัญชี ทำให้ต้นทุนที่แท้จริงสูงเกินความจริง และเสียเวลาในการบันทึกบัญชีแต่ละสัญญา สาระสำคัญไม่ได้อยู่ที่จุดนี้ ถ้ามีสัญญาเพิ่มขึ้นมาก ๆ ควรจะบันทึกเฉพาะ ลูกหนี้หรือ สินทรัพย์ให้เช่าอย่างเดียว และถ้าต้องบันทึกทางบัญชีแล้วทางภาษีอากรควรบันทึกเหมือนกัน นอกจากนี้การหยุดรับรู้รายได้เมื่อลูกหนี้ค้างชำระ ควรให้มีการหยุดการรับรู้รายได้หลังจากสามเดือนที่ลูกหนี้ค้างชำระ ไม่ควรปล่อย

ให้นานกว่านี้เพราะจะทำให้รายได้ที่บันทึกบัญชีขัดแย้งกว่าความเป็นจริงที่ได้รับพอสมควร

2.2.5 ปัญหาส่วนมากเกิดจากผู้เช่ายังไม่เข้าใจการลงบัญชี ตามมาตรฐานบัญชีและการลงบัญชีทางภาษีอากร ผู้เช่าส่วนมากจึงชอบทำสัญญาเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน และซื้อคืนเมื่อจบสัญญา ทำให้การลงบัญชีและภาษีอากรเหมือนกัน

2.2.6 การบันทึกรายการบัญชีและรายการกฎหมายภาษีอากร ไม่เหมือนกัน ทำให้ผู้เช่าไม่ต้องการทำสัญญาเช่าการเงิน การกู้เงินจากสถาบันการเงินหรือ ธนาคารง่ายกว่า วิธีการบันทึกบัญชีง่ายกว่าไม่ยุ่งยาก ผู้เช่าอาจจะมีความไม่มั่นใจในการบันทึกบัญชีหรือการนำส่งเอกสารกับหน่วยงานรัฐบาล เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีไม่มีการอธิบายอย่างชัดเจนในหลายเรื่อง และไม่มีกฎหมายรองรับธุรกิจลิสซิ่งโดยเฉพาะ

2.2.7 ปัญหาในด้านการตีความตามมาตรฐานการบัญชี โดยความรวมมาตรฐานการบัญชี เปิดช่องให้ไม่จำเป็นต้องเป็นสัญญาเช่าการเงินถึงแม้ว่าจะเข้าหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง แต่ขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานของผู้นำไปใช้มากกว่า ตามปกติถ้าผู้สอบบัญชีไม่มั่นใจว่าจะเข้าหลักเกณฑ์ได้หรือไม่ ผู้สอบบัญชีจะใช้วิธีการเปิดเผยข้อมูลในภาระผูกพันแทน เป็นการป้องกันความผิดพลาด นอกจากนี้ ผู้สอบบัญชีต่างสำนักงาน มีความเห็นแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตบางท่านให้ความเห็นว่าถ้าใช้รถอายุ 5 ปี จะเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานไม่ได้ เป็นต้น

2.3 ปัจจัย ด้านเงินทุน

2.3.1 ไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างจริงจัง

2.3.2 กฎหมายที่กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง ไม่เอื้ออำนวย แต่ส่งเสริมให้ธนาคารมาเป็นคู่แข่ง ซึ่งธนาคารจะมีต้นทุนถูก ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ดอกเบี้ยแพงกว่าธนาคาร

2.3.3 ธนาคารพาณิชย์จะถือว่าธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง เป็นคู่แข่งของธนาคารพาณิชย์ด้วย ดังนั้นหากไม่ใช่บริษัทที่เกี่ยวข้องกัน ก็จะไม่ให้การสนับสนุนมากนัก

2.3.4 บริษัทที่จะทำธุรกิจลีสซิ่งได้ต้องมีเงินทุนจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่ต้องถือหุ้นโดยธนาคารพาณิชย์ จึงจะมีเงินทุน สามารถดำเนินธุรกิจและขยายธุรกิจได้

อย่างต่อเนื่องธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีประกาศกำหนดข้อจำกัดไม่ให้ธนาคารพาณิชย์ปล่อยสินเชื่อแก่ธุรกิจที่เป็นบริษัทที่เกี่ยวข้องกัน (related party) เกินกว่าอัตราที่กำหนดโดย ควบคุม ให้ธุรกิจลีสซิ่งที่เป็นบริษัทลูกของธนาคาร ให้กู้เงินจากธนาคารที่เป็นบริษัทแม่ ไม่เกินร้อยละ 25 ของหนี้สินรวมของบริษัท ทำให้ธุรกิจมีข้อจำกัดในเรื่องเงินทุน ยกเว้นจะหาเงินทุนจากตลาดทุน เช่นการออกตั๋วแลกเงิน (bill of exchange) หรือออกหุ้นกู้ซึ่งจะทำให้ต้นทุนของธุรกิจสูงขึ้นจึงทำให้บริษัทลีสซิ่งที่มีผู้ถือหุ้นเป็นธนาคาร อาจจะประสบปัญหาเรื่องแหล่งเงินทุนได้จะต้องจัดทำงบประมาณการเป็นการวางแผนภาษีและการปล่อยสินเชื่อให้มากขึ้น พร้อมหาแหล่งเงินจากที่อื่นเพื่อรองรับเช่นกันและเนื่องจากไม่มีข้อกฎหมายเฉพาะของธุรกิจลีสซิ่งทำให้บางครั้งผู้ปฏิบัติงานไม่มั่นใจว่าการปฏิบัติงานจะเป็นไปตามที่กฎหมายบังคับหรือไม่

2.3.5 การได้รับยกเว้นภาษีถูก หัก ณ ที่จ่ายของผู้ให้เช่าลีสซิ่ง เนื่องจากว่าได้มีข้อยกเว้นการถูก หัก ภาษี ณ ที่จ่าย โดยจะต้องมีทุนจดทะเบียนเกิน 60 ล้านบาท อายุของสัญญาเช่าต้องเกินกว่า 3 ปี นั้น ในความเห็นของผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญของบริษัท บส. 3 คุณวรา (นามสมมติ) (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2552) “คิดว่าเป็นการเกื้อหนุนกับบริษัทใหญ่ ๆ แต่บริษัทเล็ก ๆ ไม่ได้รับความยุติธรรมพอสมควร จึงทำให้บริษัทเล็ก ๆ ไม่สามารถเติบโตได้ เพราะต้องคอยขอคืนภาษีกับทางราชการที่ยังคงมีปัญหาพอสมควร มีแต่ผู้ลงทุนต่างชาติที่มีเงินทุนขนาดใหญ่สามารถลงทุนได้เป็นจำนวนมาก ๆ”

2.3.6 อัตราดอกเบี้ยกู้ยืมที่สูงขึ้น เนื่องจากเงินทุนต้องกู้เงินมาเป็นทุนในการประกอบธุรกิจ ซึ่งทำให้ต้นทุนทางการเงินสูง แต่อัตราดอกเบี้ยที่ได้รับจากผู้เช่าต่ำปัจจุบันเกือบทุก ธนาคารประกอบธุรกิจเช่าซื้อและลีสซิ่ง ทำให้บริษัทไม่สามารถแข่ง-ขันได้ ประเภทธุรกรรมทางการเงินที่สถาบันการเงินต่าง ๆ นำออกให้บริการแก่ลูกค้าซึ่งธุรกรรมบางประเภทมีความคล่องตัวและต้นทุนต่ำกว่าการทำลีสซิ่ง ปัจจุบันกู้เงินธนาคารจ่ายดอกเบี้ยสูง เพราะเสียค่าค้ำประกัน เนื่องจากต้นทุนการให้เช่าแบบลีสซิ่งอาจจะสูงกว่าเช่าซื้อ ผู้ใช้บริการเสียดอกเบี้ยสูงกว่าอัตราปรกติ เพื่อแลกกับการไม่ต้องบันทึกหนี้สินจากสัญญาเช่าในงบดุล (off balance sheet financing) ในขณะที่ ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งมีความเสี่ยง ต้องหาผู้ค้ำประกัน การทำประกันสินทรัพย์ที่เช่าเป็นการ

ลดความเสี่ยง และรับประกันความเสี่ยงให้ผู้เช่า เช่น บริษัท ผู้เช่าประสบปัญหาขาดทุน ไม่จ่ายค่าเช่า

2.3.7 เกี่ยวกับแหล่งเงินทุน ในเมื่อรัฐบาลได้สนับสนุนให้สถาบันการเงินสามารถทำธุรกรรมลีสซิ่งได้ หน่วยงานของรัฐบาลก็สมควรให้ความช่วยเหลือแหล่งเงินทุนต้นทุนต่ำแก่ธุรกิจลีสซิ่งที่มิใช่สถาบันการเงิน เพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมระหว่างผู้ประกอบการที่เป็นสถาบันการเงินกับผู้ประกอบการที่มิใช่สถาบันการเงินหรือกิจการในเครือสถาบันการเงิน ในการประกอบธุรกิจลีสซิ่งในปัจจุบันธนาคารพาณิชย์และบริษัทในกลุ่ม สามารถเข้ามาแข่งขันในตลาด ซึ่งมีความได้เปรียบในการจัดหาแหล่งเงินที่มีต้นทุนการเงินที่ต่ำกว่า จะเป็นผลเสียกับบริษัทลีสซิ่งที่ไม่มีธนาคารสนับสนุน

2.4 ปัจจัย ด้านอื่น ๆ

2.4.1 ความช่วยเหลือจากหน่วยงานเอกชน ยังไม่มีความร่วมมือกันที่ชัดเจน ส่วนใหญ่จะช่วยเหลือตัวเองเป็นหลัก

2.4.2 ความไม่มีเสถียรภาพของรัฐบาลและไม่มีนโยบายการให้ความสนับสนุนบริการด้านธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งของภาครัฐ ขาดความเอาใจใส่ดูแลที่ดี

2.4.3 ควรเพิ่มความร่วมมือของบริษัทสมาชิกสมาคมลีสซิ่งให้มากขึ้น

3. ผู้วิจัยสรุปประเด็นแนวทางการกำกับ ดูแลต่อการบัญชีและการภาษีอากรของการประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง โดยนำข้อมูลมาจัดกลุ่ม (clustering) (สุภางค์ จันทวนิช, 2551, หน้า 57-58) จากการสัมภาษณ์เจาะลึกและสนับสนุนด้วยความเห็นจากแบบสอบถามได้ดังนี้

3.1 ด้านภาษีอากร

3.1.1 รัฐบาลควรสนับสนุน เอื้ออำนวยให้ธุรกิจโดยการมีกฎหมายภาษีอากรที่สนับสนุนธุรกิจให้ประกอบการได้อย่างราบรื่นไม่ต้องมากังวลกับเรื่องกฎหมายภาษีอากรที่พยายามออกอย่างเข้มงวดเพื่อจัดหาภาษีอากรเข้ารัฐ

3.1.2 ให้รัฐบาลช่วยด้านเงินทุน ไม่ต้องมีอะไรค้ำประกัน เพียงแต่ธุรกิจมีการดำเนินงานต่อเนื่องเท่านั้น

3.1.3 มาตรการทางภาษี ควรจะมีการกำหนดข้อกฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจลิสซิ่งให้ชัดเจน แยกจากสัญญาเช่าซื้อ เนื่องจากธุรกิจมีการเติบโตขึ้น และมีบริษัทลีสซิ่ง

และผู้เช่ามากขึ้น เพื่อป้องกันความสับสนและการผิดพลาดในการปฏิบัติควรมีการกำหนดข้อกฎหมายให้ชัดเจน (ทั้งนี้ควรจะมีการปรึกษากับธุรกิจลีสซิ่ง ก่อนออก ข้อกฎหมาย เพื่อป้องกันการออกกฎหมายที่ขัดต่อการดำเนินธุรกิจอย่างแท้จริง ไม่ใช่ในทางทฤษฎีเท่านั้น)

3.1.4 ผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญของบริษัท บส.6 คุณณีย์ (นามสมมติ) (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2552) ให้ความเห็นว่า "เจ้าหน้าที่ของรัฐ (กรมสรรพากร) บางครั้งขาดความรู้ ความเข้าใจธุรกิจลีสซิ่งทำให้มีปัญหา เช่นเรื่องการคิดดอกเบี้ยก่อนเริ่มสัญญาเช่ากรณีที่ลูกค้าเปิดสินเชื่อนำเข้าสินค้าต่างประเทศ (letter of credit)' ถ้าสอบถามเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรจะให้ความเห็นว่าต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ ที่แท้จริงแล้วธุรกิจที่ดำเนินอยู่เป็นกิจการเฉพาะอย่างที่เกี่ยวเนื่องโดยตรง เป็นกิจการที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มอย่างเดียว อีกทั้งสรรพากรไม่ค่อยยืดหยุ่นตามภาวะเศรษฐกิจ เพราะกฎหมายภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งโดยตรงมีน้อยมากและไม่ค่อยชัดเจน การที่เจ้าหน้าที่ กรมสรรพากร ไม่เข้าใจในธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง มีผลให้แนวทางการตรวจสอบและการจัดเก็บภาษีอากรจากธุรกิจไม่ตรงกับแนวทางปฏิบัติที่บริษัททำอยู่ ทำให้ยังมีข้อขัดแย้งกันอยู่หลายประเด็น ดังนั้นมาตรฐานทางภาษีอากรควรใช้แบบเดียวกับมาตรฐานทางบัญชี เพื่อลดความผิดพลาด สะดวกในการปฏิบัติและง่ายใน การตรวจสอบของทุกฝ่าย การกระทบยอดและการมีข้อแตกต่างมากจะเป็นช่องทางให้หนีภาษีอากร ถ้าหากใกล้เคียงกันทำให้ตรวจง่าย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีหน้าที่ออกกฎ ระเบียบ ที่ควบคุมธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ควรศึกษาข้อจำกัด หรือปัญหาต่างๆที่ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งประสบอยู่ ก่อนที่จะออกกฎ เพื่อเอื้อประโยชน์แก่ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งและมีการกำกับให้เกิดมาตรฐานเดียวกันทั้งระบบ ทั้งนี้ต้องไม่เป็นอุปสรรคในการขยายธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ของผู้ประกอบการ"

3.1.5 ป้องกันการเกิดเป็นช่องว่างทำให้เกิดการทุจริต ทำให้แบบกรอกภาษีเงินได้นิติบุคคลจะได้ง่ายในการกรอก ไม่ต้องมีเอกสาร แนบท้าย

3.2 ด้านมาตรฐานการบัญชี

3.2.1 ด้านบัญชีของผู้เช่าซึ่งส่วนใหญ่นิยมเช่าแบบสัญญาดำเนินงานทรัพย์สินที่เช่าก็ไม่ต้องนำมาบันทึกเป็นสินทรัพย์ของกิจการ ทำให้อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน

(debt ratio) ต่ำ เนื่องจากไม่ได้บันทึกหนี้สินตามสัญญา อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ (return on asset) สูงขึ้น

3.2.2 ผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญของบริษัทบส.6 คุณณีย์ (นามสมมติ) (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2552)ให้ความเห็นว่า "บริษัทที่ทำธุรกิจลีสซิ่งแต่ละบริษัทอาจจะมีการบันทึกบัญชีที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งถ้าหากถูกกรมสรรพากรตรวจสอบ ก็ไม่สามารถทราบได้ว่าสิ่งที่เจ้าหน้าที่สรรพากรแจ้งมาว่าบริษัทบันทึกบัญชีผิด ผิดจริงหรือไม่และสิ่งที่ถูกต้อง ถูกจริงหรือไม่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรก็มิได้มีความรู้ในธุรกิจลีสซิ่งมากนัก ดังนั้นจึงควรมีการรวมตัวกันและบันทึกบัญชีให้เหมือนกันเพื่อธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งจะได้ดำเนินธุรกิจต่อไปได้"

3.2.3 ผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญของบริษัทบส. 1 คุณนิต (นามสมมติ) (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2552) แสดงความเห็นว่า "ควรมีการกำกับให้เกิดมาตรฐานเดียวกัน ทั้งระบบ ทั้งนี้ต้องไม่เป็นอุปสรรคในการขยายธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะความแตกต่างระหว่างข้อปฏิบัติทางบัญชีและข้อปฏิบัติทาง ภาษีอากร ในกรณีสัญญาเช่าการเงิน ค่าใช้จ่ายของสัญญาเช่าการเงินลดมาก แต่ สัญญาเช่าดำเนินงาน ลดน้อย ควรให้มีมาตรฐานการบัญชี และกฎหมายภาษีอากร ใกล้เคียงกัน หรือมีมาตรฐานเดียวกันจะดีมาก การใช้ 2 มาตรฐานกับหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายกับบริษัทประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง (กรมสรรพากรและสภาวิชาชีพบัญชี) บัญชีและภาษีอากร มีความแตกต่างกันในเรื่องระยะเวลา ดังนั้นควรปรับปรุงให้มาตรฐานการบัญชีเหมือนกับภาษีอากร หรือ ภาษีอากรให้เหมือนกับมาตรฐานการบัญชี การ ลดความแตกต่างไม่ให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อน ป้องกันความผิดพลาด เนื่องจากเป็นผู้ควบคุมให้กิจการให้อยู่ในรูปแบบแล้วไม่ควรใช้สองมาตรฐานยุ่งยากต่อผู้ปฏิบัติงานและผู้ใช้งบการเงินทั่วไปมาก"

3.2.4 ควรมีการกำหนดมาตรฐานในเรื่องต่าง ๆ ให้ชัดเจน เช่นสัญญาเช่า การขายทรัพย์สิน การบันทึกบัญชี การต่อสัญญาเช่า การหักค่าเสื่อมราคา และค่าเสื่อมราคาควรจะใช้ได้หลายวิธี ไม่ควรจำกัดใช้วิธีใดวิธีหนึ่งควรขึ้นกับลักษณะของสินทรัพย์ การตั้งสำรองหนี้สูญ การจัดชั้นลูกหนี้ของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ไม่ควรมีการบันทึกค่าแรงเริ่มต้นเป็นต้นทุนของสินทรัพย์

3.2.5 ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ซึ่งยังไม่เป็นที่แพร่หลาย เนื่องจากความยุ่งยากซับซ้อนของการบันทึกบัญชีและภาษีอากร และเอกชนใช้ประโยชน์ทางภาษีอากรของลีสซิ่งโดยไม่ตรงกับเจตนาที่แท้จริง ประกอบกับหน่วยงานรัฐไม่มีการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ให้เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป

3.2.6 แนวทางปฏิบัติควรจะเป็นแนวเดียวกันทั้งหมด (หมายถึงกลุ่มสมาชิก) ขณะนี้บางบริษัทได้ทำแตกต่างกันไปจึงหาที่ยึดไม่ได้อาจเป็นเพราะว่าการไปติดต่อกับกรมสรรพากรล่าช้า และผู้ให้คำตอบไม่รู้แนวทางปฏิบัติ จึงทำให้กลุ่มสมาชิกต้องปฏิบัติตามเจ้าหน้าที่กรมสรรพากร

3.2.7 แนวทางการกำกับดูแล พัฒนาการประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ทางด้านสภาวิชาชีพบัญชี ออกมาตรฐานการบัญชีได้พัฒนาธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศโดยปรับปรุง แต่บางครั้งต้องดูแลการปฏิบัติของผู้ใช้ว่าจะสามารถปฏิบัติได้หรือไม่ ส่วนกรมสรรพากรปัจจุบันควรพัฒนาบุคลากรให้เข้าใจธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งมากขึ้น

3.3 ความคิดเห็นด้านอื่น ๆ

3.3.1 หน่วยราชการควรร่วมมือกับภาคธุรกิจเพื่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ กรมพัฒนาธุรกิจการค้าช่วยพยุงเศรษฐกิจส่วนรวมจะทำให้กรมสรรพากร ได้ภาษีฯ หน่วยงานราชการไม่สนับสนุนธุรกิจลีสซิ่งโดยจะออกกฎหมายจำกัด

3.3.2 สภาวิชาชีพบัญชี ไม่ดูแลด้านมาตรฐานการบัญชีให้สอดคล้องกับสภาพธุรกิจทำให้ประโยชน์ที่ลูกค้าจะได้รับจากธุรกิจลีสซิ่งมีน้อยลง เนื่องจากมาตรฐานการบัญชี

3.3.3 ปัญหาในเรื่องการตีความ และสร้างมาตรฐานบัญชีเช่นในเรื่องราคายุติธรรม อายุการใช้ประโยชน์ที่ต่างกันของผู้ให้เช่า เนื่องจากมาตรฐานฉบับนี้เขียนไว้กว้าง ๆ ซึ่งแม้แต่ผู้ทรงคุณวุฒิหลายรายยังเคยบอกว่า การพิจารณาสัญญาว่าเป็นสัญญาเช่าการเงินหรือเช่าดำเนินงานยังต้องพิจารณาจากข้อตกลงด้วยว่าต้องการซื้อคืนหรือไม่

3.3.4 แหล่งที่มาของเงินทุนในการให้บริการลูกค้า เนื่องจากธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ที่สามารถระดมเงินที่มีต้นทุนต่ำมาแข่งขัน กับบริษัทลีสซิ่งทั่วไป ทำให้ตลาดมีความปั่นป่วนมาก

3.3.5 การที่ไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับธุรกิจลีสซิ่ง ทำให้เกิดปัญหากรณีมีข้อพิพาทกันไม่มีมาตรฐานเฉพาะวินิจฉัย เช่นกรณีปัญหา เมื่อลูกค้าล้มละลาย ใช้ระยะ-เวลานานในการฟ้องร้อง กว่าจะได้เงินคืน หรือยึดสินทรัพย์ได้ ในขณะที่ลูกค้ายังใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์นั้นอยู่ กว่าจะยึดสินทรัพย์นั้นได้ ราคาสินทรัพย์นั้นก็ลดลง

3.3.6 อุปสรรค ตามกฎหมายล้มละลาย จัดสินทรัพย์ที่นำมาทำลีสซิ่ง เป็นแบบ ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (non-collateral) เมื่อมีการฟ้องร้อง ธนาคารจะได้รับการชำระหนี้จากหลักทรัพย์ค้ำประกัน (collateral) ของลูกหนี้ก่อน ทั้งที่บริษัทลีสซิ่งอยู่ในฐานะเจ้าของสินทรัพย์ที่ทำลีสซิ่ง แต่จะได้รับการชำระหนี้แบบไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (non-collateral) ภายหลัง

3.3.7 ควรที่จะมีการปรับปรุงในเรื่องของการถูก หัก ณ ที่จ่ายผู้ให้เช่าที่มีทุนไม่ถึง 60 ล้านบาท และอายุของสัญญาเช่า ที่ได้รับยกเว้น

3.3.8 ควรมีการกำหนดคำจำกัดความที่ชัดเจนของธุรกิจลีสซิ่ง ก่อนที่จะกำกับดูแล พัฒนาธุรกิจ โดยต้องเป็นการพัฒนาจริงไม่ใช่ออกมาเพื่อทำลายธุรกิจขนาดเล็กให้หายไป เหลือแต่ธุรกิจขนาดใหญ่สุดท้ายจะเป็นธุรกิจของชาวต่างชาติต่อไป

3.3.9 ควรมีหน่วยงานที่จะตอบปัญหาด้านบัญชีและภาษีอากรของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง และควรมีหน่วยงานราชการมาช่วยเหลือเรื่องความชัดเจนทางภาษีอากร ไม่มีข้อกฎหมายชัดเจนสำหรับธุรกิจลิสซิ่ง ยังขาดความชัดเจนในเรื่องกฎหมายทั้งด้านภาษีอากร และเรื่องมาตรฐานการบัญชี ควรมีกฎหมายภาษีอากรที่ชัดเจนและเอื้อประโยชน์ให้ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง รัฐบาลควรให้การสนับสนุนธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง โดยการดูแลเป็นพิเศษ ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งเติบโตได้เนื่องจากผู้เช่าต้องการไม่บันทึกรายการหนี้สินของสัญญาเช่าแบบลีสซิ่งในงบดุล (off -balance sheet) หากมีการควบคุมมากเกินไปตาม มาตรฐานการบัญชีที่ปรับปรุงใหม่ จะเป็นการจำกัดการเจริญเติบโตของธุรกิจโดยรวม การดูแลเป็นพิเศษ คือการมีหน่วยงานเฉพาะดูแล เป็นพี่เลี้ยง ทั้งภาครัฐและเอกชนและให้กรมสรรพากร ระบุชัดเจนว่าอะไรทำได้ กรณีรายการที่จะระบุว่าทำไม่ได้แต่ได้มีการทำกันไปแล้วเนื่องจากความไม่ชัดเจน ก็ควรอนุญาตให้ผู้ปฏิบัติล้างข้อมูลที่ทำมาในอดีตโดยเริ่มต้นกันใหม่ โดยเฉพาะภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งจะช่วยได้มาก น่าจะเป็นโอกาสดี ไม่สมควรให้

หน่วยงานราชการมากำกับแต่ควรจะดูแลกันเองและให้หน่วยงานราชการเป็นพี่เลี้ยงผู้ที่จะเข้ามาดูแล ต้องมีความเข้าใจในธุรกิจอย่างถ่องแท้ เพื่อจะได้นำพาธุรกิจให้เติบโตอย่างมั่งคง คณะกรรมการกำกับมาตรฐานภาษี จะกำหนดหลักการปฏิบัติใด ๆ ควรพิจารณาให้สอดคล้องกับการทำธุรกิจในประเทศไทย และหลักภาษีอากรของไทย ไม่ไช่ลอกเลียนแบบ และแปล มาใช้ทั้งฉบับ ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติ ใน website ของสมาคม ควรจะมีกฎ ข้อบังคับ ภาษีอากร มาตรฐานการบัญชี กฎหมายใหม่ ๆ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับลีสซิ่ง เพื่อให้เข้าไปศึกษาได้อย่างเป็นปัจจุบัน

3.3.10 รัฐบาลควรส่งเสริมให้ธุรกิจลีสซิ่งสามารถทำลีสซิ่งเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ได้ โดยการขจัดปัญหาของภาษีซ้ำซ้อนที่เกิดขึ้น

4. ในเรื่อง ประโยชน์ของการใช้บริการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง

4.1 ประหยัดภาษีเงินได้นิติบุคคล ผู้เช่าได้ประโยชน์ทางภาษีอากรเพราะสามารถบันทึกค่างวดเป็นค่าใช้จ่ายได้หมด แต่เนื่องจากไม่มีกฎหมายชัดเจนทำให้ผู้เช่าเกิดความกังวลกับข้อกฎหมาย

4.2 ช่วยให้กิจการมีความคล่องตัวในการขยายธุรกิจ เพิ่มสภาพคล่องมีสินทรัพย์ไว้ใช้งานโดยไม่ต้องลงทุนเงินก้อนใหญ่ ผู้เช่าไม่ต้องใช้เงินทุนจำนวนมากในการขยายธุรกิจ เช่นหากต้องการเครื่องจักรใหม่ หรือขยายธุรกิจก็สามารถใช้วิธีการเช่าแทนโดยได้เครื่องจักรในลักษณะที่ต้องการ บริษัทสามารถนำเงินไปทำธุรกิจอย่างอื่นได้อีก และสามารถนำรายจ่ายมาใช้ทางภาษีอากรได้และเร่งหักค่าใช้จ่ายได้

4.3 ช่วยธุรกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม (Small Medium Enterprse--SME) ให้เกิดได้และพึ่งพาธุรกิจลีสซิ่งได้ โดยธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งให้วงเงินสูงกว่าธนาคารในขณะที่ธนาคารต้องประเมินหลักทรัพย์ ทางด้านผู้เช่า จะได้รับประโยชน์อย่างมาก ทั้งทางด้านการบริหารเงินทุน ซึ่งผู้เช่าไม่ต้องนำสินทรัพย์ถาวรไปค้ำประกัน

4.4 เป็นอีกหนึ่งทางเลือกสำหรับลูกค้า เนื่องจากการบริการของธนาคารค่อนข้างล่าช้าและทำให้ไม่ทันเวลา

4.5 เป็นเครื่องมือทางการเงิน ที่ผู้เช่าใช้เป็นทางเลือกเปรียบเทียบกับเครื่องมือทางการเงินอื่น ๆ ที่มีอยู่หลายรูปแบบและหลายลักษณะ ในด้านของผู้เช่าหรือผู้ใช้บริการ ไม่ว่าหน่วยงานราชการ หรือเอกชน ก็จะทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบว่า ธุรกรรม

ใดที่ผู้ให้บริการนำเสนอ ที่ผู้ใช้จะได้ประโยชน์สูงสุด สามารถตอบสนองความต้องการในการใช้สินทรัพย์ และเป็นแหล่งเงินกู้

4.6 หากเป็นสัญญาเช่าแบบสัญญาเช่าการเงิน เมื่อจบอายุสัญญาเช่า ผู้เช่ามีสิทธิ์เลือกซื้อหรือไม่ก็ได้ หากผู้เช่าต้องการสินทรัพย์ใหม่ ก็สามารถใช้สิทธิ์ซื้อสินทรัพย์ได้ โดยผู้เช่าไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ เพิ่มอีก

4.7 ผู้เช่าเสียค่าเช่าในอัตราคงที่ ไม่ว่าอัตราดอกเบี้ยในตลาดมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากขึ้นหรือไม่ ผู้เช่าจึงสามารถประมาณต้นทุนการผลิตได้ชัดเจนขึ้นทำให้ผู้เช่าสามารถวางแผนทางการเงินและวิเคราะห์เชิงเศรษฐกิจว่าสามารถตอบสนองนโยบายของบริษัทได้มากน้อยแค่ไหนได้ ไม่ต้องใช้ทุนมาซื้อเครื่องจักรเป็นจำนวนมากช่วยเรื่องการบริหารงบการเงิน และบริหารภาษีอากร

4.8 ด้านการเงิน ผู้เช่าก็สามารถกำหนดงบประมาณรายจ่ายได้ง่าย เพราะค่าใช้จ่ายคงที่ตลอดอายุสัญญา ไม่ต้องจ่ายเงินดาวน์ เงินมัดจำ และไม่มีค่าธรรมเนียมในการทำสัญญา

4.9 ด้านผู้เช่าได้รับประโยชน์ของการให้บริการธุรกิจการให้เช่าแบบลิ่สซิ่งสามารถใช้สินค้าใหม่ได้โดยผ่อนจ่ายเป็นงวด ทำให้เศรษฐกิจดีมีความหมุนเวียน

4.10 ไม่ต้องบันทึกสินทรัพย์ กรณี สัญญาเช่าดำเนินงาน

4.11 ด้านบัญชี ซึ่งส่วนใหญ่นิยมเช่าแบบสัญญาเช่าดำเนินงาน สินทรัพย์ที่เช่าก็ไม่ต้องนำมาบันทึกเป็น สินทรัพย์ของกิจการ ทำให้อัตราส่วนหนี้สิน (debt ratio) ต่ำโดยไม่ได้บันทึกหนี้สินตามสัญญา และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (return on assets) สูงขึ้น และหากเป็น สัญญาเช่าการเงิน (financial lease) เมื่อสิ้นสุดสัญญา ผู้เช่าก็ยังสามารถที่จะเลือกซื้อสินทรัพย์ตามราคาซากโดยเฉพาะกรณีรถยนตร์ หรือคืนสินทรัพย์ให้กับผู้ให้เช่า ก็ได้

5. การวิเคราะห์เพื่อสนับสนุนในเรื่องการเจริญเติบโตของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งดังแสดงในภาพ 8 ถึงภาพ 15 และ ตาราง 41 ถึงตาราง 49 ดังนี้

5.1 แสดงผลประกอบการของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งงวดระยะเวลา 10 ปี จำนวนรวม 19 บริษัท ดูตาราง 41

ตาราง 41

ผลประกอบการของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งจำนวนรวม 19 บริษัท ณ วันสิ้นงวดบัญชี 10 ปี เป็นอัตราร้อยละของสินทรัพย์รวมและรายได้รวม

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ลูกหนี้ให้เช่าแบบลีสซิ่ง	19.70	19.93	23.02	24.26	21.20	21.76	20.23	17.47	15.93	13.52	12.51
สินทรัพย์ให้เช่าแบบลีสซิ่ง	15.55	13.95	9.27	9.17	8.54	7.00	8.24	6.86	6.28	4.97	4.35
สินทรัพย์รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
กำไรสุทธิ	-33.47	-27.67	13.90	33.96	20.20	31.30	8.95	26.53	42.94	14.43	13.90
รายได้จากสัญญาเช่าซื้อ	34.78	34.65	51.56	33.63	34.75	40.98	38.41	46.24	48.85	46.94	51.56
รายได้จากสัญญาเช่าการเงิน	17.94	11.62	10.46	13.31	13.78	13.43	16.27	12.77	11.82	11.40	10.46
รายได้จากสัญญาเช่าดำเนินงาน	33.49	34.45	20.44	27.80	26.67	26.04	33.48	29.12	27.13	25.19	20.44
รายได้รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

การวิเคราะห์แนวตั้งเป็นการเปรียบเทียบตัวเลขของแต่ละรายการกับยอดรวมในงบการเงินเดียวกัน รายการสินทรัพย์ในงบดุลจะคำนวณเป็นร้อยละของยอดสินทรัพย์รวม ส่วนผลการดำเนินงานในงบกำไรขาดทุนจะเปรียบเทียบรายการแต่ละรายการคิดเป็นร้อยละของยอดรายได้รวม จากตาราง 41 ได้รวมยอดงบดุลและงบกำไรขาดทุนของบริษัทที่ประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง 19 บริษัท คำนวณและสรุปได้ดังนี้

ลูกหนี้ให้เช่าแบบลีสซิ่งตามสัญญาเช่าการเงินมียอดเป็นอัตราร้อยละของสินทรัพย์รวมแต่ละปีรวม 10 ปี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2541 ถึง 2550 และมีอัตราการให้สินเชื่อตามสัญญาเช่า

การเงินสูงสุดในปี พ.ศ. 2543 ร้อยละ 24.26 เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีเรื่องสัญญาเช่าระยะยาวมีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2542 ซึ่งจะทำให้มีการบันทึกสัญญาเช่าการเงินมากขึ้นตามข้อกำหนด แยกประเภทสัญญาเช่าฯ และต่ำสุดในปี พ.ศ. 2550 ร้อยละ 12.51 เนื่องจากมีการทำธุรกิจประเภทอื่น ได้แก่ ธุรกิจเช่าซื้อ ธุรกิจแฟ็กเตอริง เป็นต้น เพิ่มขึ้นจากการทำธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง

สินทรัพย์ให้เช่าแบบลีสซิ่งตามสัญญาเช่าดำเนินงานมียอดเป็นอัตราร้อยละของสินทรัพย์รวมแต่ละปีรวม 10 ปี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2541 ถึง 2550 และมีอัตราการให้สินเชื่อตามสัญญาเช่าดำเนินงานสูงสุดในปี พ.ศ. 2541 ร้อยละ 13.95 เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีเรื่องสัญญาเช่าระยะยาวมีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2542 จะทำให้มีการบันทึกสัญญาเช่าการเงินมากขึ้นตามข้อกำหนด แยกประเภทสัญญาเช่าฯซึ่งก่อนปีพ.ศ. 2542 ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งจะบันทึกรายการเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน และต่ำสุดในปี พ.ศ. 2550 ร้อยละ 4.35 เนื่องจากมีการทำธุรกิจประเภทอื่น ได้แก่ ธุรกิจเช่าซื้อ ธุรกิจแฟ็กเตอริง เป็นต้น เพิ่มเติมจากการทำธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง

วิเคราะห์ระดับนัยสำคัญทั้งลูกหนี้ให้เช่าแบบลีสซิ่งและสินทรัพย์ให้เช่าแบบลีสซิ่ง รวมกันไม่ถึงร้อยละ 50 ของสินทรัพย์รวมแสดงว่าการให้สินเชื่อของธุรกิจการให้เช่าแบบ ลีสซิ่งไม่มากในแต่ละปี

รายได้จากสัญญาเช่าการเงิน มียอดเป็นอัตราร้อยละของยอดรายได้รวมแต่ละปีรวม 10 ปี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2541 ถึง 2550 และอัตรารายได้จากสัญญาเช่าการเงินสูงสุดในปี

พ.ศ. 2546 ร้อยละ 16.27 และ ต่ำสุดในปี พ.ศ. 2550 ร้อยละ 10.46 เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยในตลาดที่มีการแข่งขันสูง

รายได้จากสัญญาเช่าดำเนินงาน มียอดเป็นอัตราร้อยละของยอดรายได้รวมแต่ละปีรวม 10 ปี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2541 ถึง 2550 และอัตรารายได้จากสัญญาเช่าดำเนินงานสูงสุดในปี พ.ศ. 2541 ร้อยละ 34.45 เนื่องจากมีการทำสัญญาเช่าดำเนินงานสูงก่อนที่มาตรฐานการบัญชีจะมีผลบังคับใช้ และต่ำสุดในปี พ.ศ. 2550 ร้อยละ 20.44 เนื่องจากมีการทำธุรกิจประเภทอื่น ได้แก่ ธุรกิจเช่าซื้อ ธุรกิจแฟ็กเตอริง เป็นต้น เพิ่มเติมจากการทำธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง

รายได้จากสัญญาเช่าการเงินน้อยกว่าสัญญาเช่าดำเนินงาน เนื่องจากการบันทึกยอดรายได้แตกต่างกัน สัญญาเช่าการเงินบันทึกรายได้เฉพาะดอกเบี้ยรับแต่สัญญาเช่าดำเนินงานบันทึกค่างวดทั้งจำนวนรวมเงินต้นและดอกเบี้ยเป็นรายรับ

กำไรสุทธิ มียอดเป็นอัตราร้อยละของยอดรายได้รวมแต่ละปีรวม 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 ถึง 2550 ซึ่งเปรียบเทียบระหว่างปีจะมีความผันผวน ในปี พ.ศ. 2541 ขาดทุน ร้อยละ 33.47 ปีพ.ศ. 2544 กำไรร้อยละ 33.96 ปี พ.ศ. 2550 กำไร ร้อยละ 13.90

5.2 แสดงอัตราการเจริญเติบโตสินทรัพย์ของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งงวดระยะเวลา 10 ปี จำนวนรวม 19 บริษัท ดูตาราง 42 โดยแสดงแนวโน้มการเจริญเติบโตของรายการในงบดุลดังนี้

การวิเคราะห์แนวนอนเพื่อศึกษาแนวโน้มหรือทิศทางของรายการต่าง ๆในงบการเงินว่ามีแนวโน้มสูงขึ้น ลดลง หรือไม่เปลี่ยนแปลง สามารถสรุปแนวโน้มฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง โดยเปรียบเทียบข้อมูลในงบการเงินในงวดปี พ.ศ. 2541 กับปีพ.ศ. 2540 และใช้ตัวเลขปีพ.ศ. 2540 เป็นฐาน และเปลี่ยนฐานไปเรื่อยตามลำดับจนถึงปี ปีพ.ศ. 2550 จะแสดงแนวโน้มแต่ละรายการในงบดุล ได้แก่ ลูกหนี้ให้เช่าแบบลีสซิ่งสินทรัพย์ให้เช่าแบบลีสซิ่ง สินทรัพย์รวม และรายการในงบกำไรขาดทุนได้แก่ กำไรสุทธิ รายได้จากสัญญาเช่าซื้อ รายได้จากสัญญาเช่าการเงิน รายได้จากสัญญาเช่าดำเนินงาน รายได้รวม ดังนี้ (ดังแสดงในภาพ 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 และ15)

5.2.1 แนวโน้มการเจริญเติบโตของลูกหนี้ให้เช่าแบบลีสซิ่ง ดังแสดงใน ภาพ 8

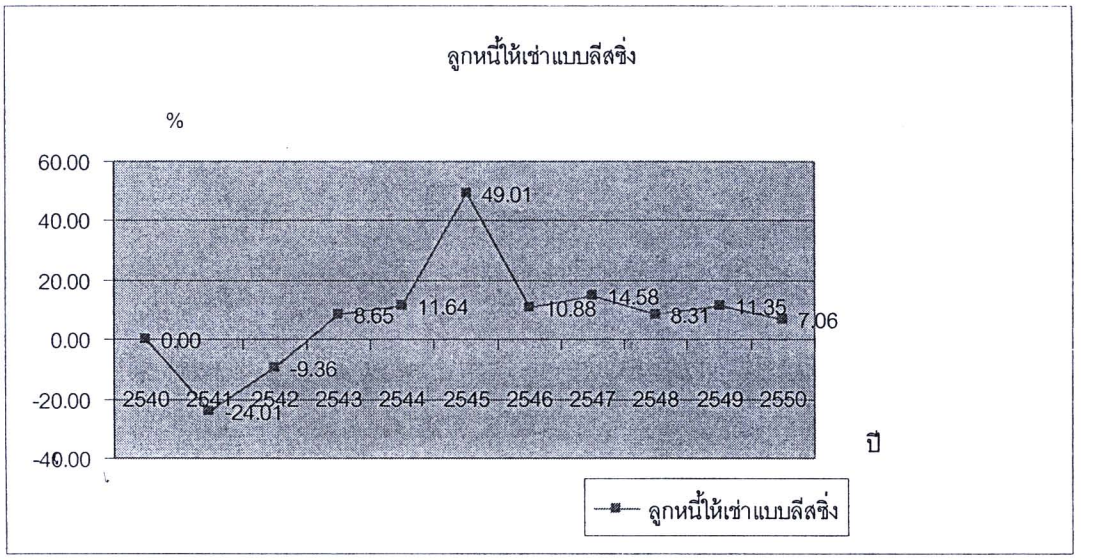

ภาพ 8 แนวโน้มการเติบโต ของลูกหนี้ให้เช่าแบบลีสซิ่ง

จากภาพ 8 ลูกหนี้ให้เช่าแบบลีสซิ่งในปีพ.ศ. 2541 ถึงปีพ.ศ. 2550 อัตราเติบโตลดลงและเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง ซึ่งแสดงถึงการไม่ขยายตัวของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ประเภทสัญญาเช่าการเงิน ลูกหนี้จะค่อย ๆเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีสำหรับธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งเริ่มมีผลบังคับใช้จนถึงปีพ.ศ. 2545 จะเริ่มทะยอยลดลง

5.2.2 แนวโน้มการเติบโต ของสินทรัพย์ให้เช่าแบบลีสซิ่ง ดังแสดงในภาพ 9

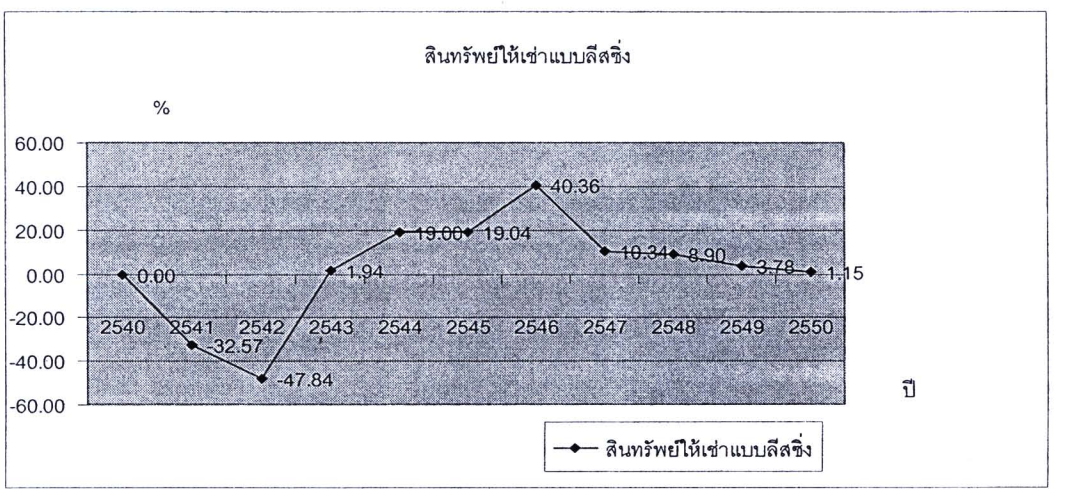

ภาพ 9 แนวโน้มการเติบโต ของสินทรัพย์ให้เช่าแบบลีสซิ่ง

จากภาพ 9 สินทรัพย์ให้เช่าแบบลีสซิ่งในปีพ.ศ. 2541 ถึงปีพ.ศ. 2550 อัตราเติบโตลดลงและเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง ซึ่งแสดงถึงการไม่ขยายตัวของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ประเภทสัญญาเช่าดำเนินงาน

5.2.3 แนวโน้มการเติบโต ของสินทรัพย์รวม ดังแสดงในภาพ 10

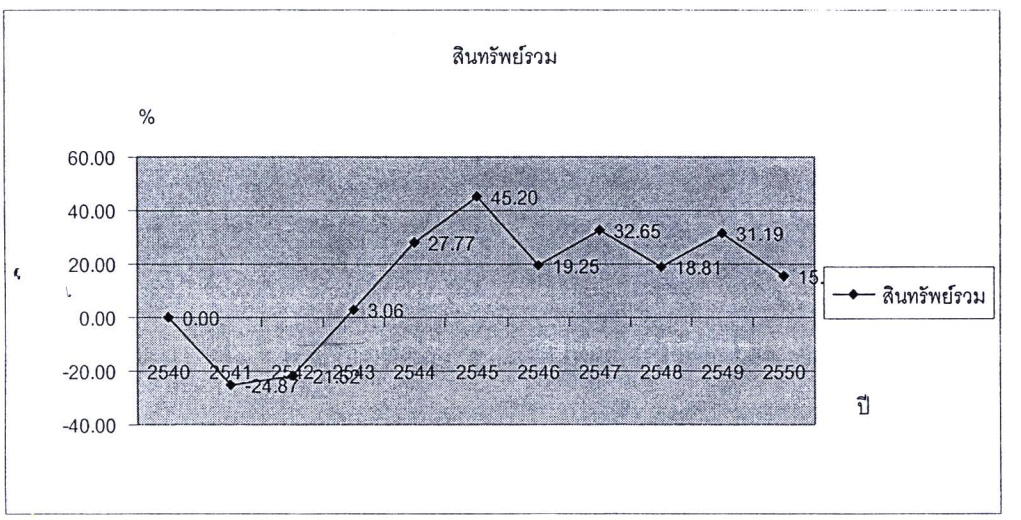

ภาพ 10 แนวโน้มการเติบโต ของสินทรัพย์รวม

จากภาพ 10 สินทรัพย์รวมในปีพ.ศ. 2541 ถึงปีพ.ศ. 2550 อัตราเติบโตลดลงและเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง ซึ่งแสดงถึงการไม่ขยายตัวโดยภาพรวมของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง

5.3 แสดงอัตราการเจริญเติบโตกำไรของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งงวดระยะเวลา 10 ปี จำนวนรวม 19 บริษัท ดูตาราง 42 โดยแสดงแนวโน้มการเจริญเติบโตจากรายการในงบกำไรขาดทุนดังนี้

5.3.1 แนวโน้มการเติบโต ของกำไรสุทธิ ดังแสดงในภาพ 11

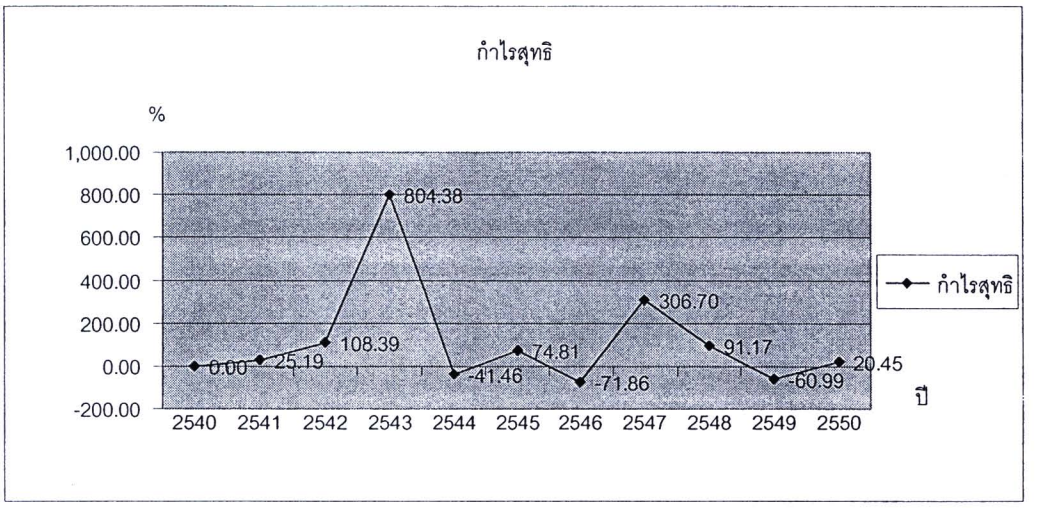

ภาพ 11 แนวโน้มการเติบโต ของกำไรสุทธิ

จากภาพ 11 กำไรสุทธิในปีพ.ศ. 2541 ถึงปีพ.ศ. 2550 อัตราเติบโตที่มีอัตราลดลงและเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงสลับกันไป ในปี พ.ศ. 2543 ธุรกิจมีกำไร ส่วนในปี พ.ศ. 2544 ธุรกิจขาดทุนจึงทำให้แนวโน้มลดลงเนื่องจากเกิดผลกระทบจากอัตราแลกเปลี่ยนซึ่งผันแปรไปตามเงินกู้ต่างประเทศที่ถึงกำหนดชำระ ซึ่งแสดงถึงความผันผวนในการดำเนินธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง

5.3.2 แนวโน้มการเติบโต ของรายได้จากสัญญาเช่าซื้อ ดังแสดงในภาพ 12

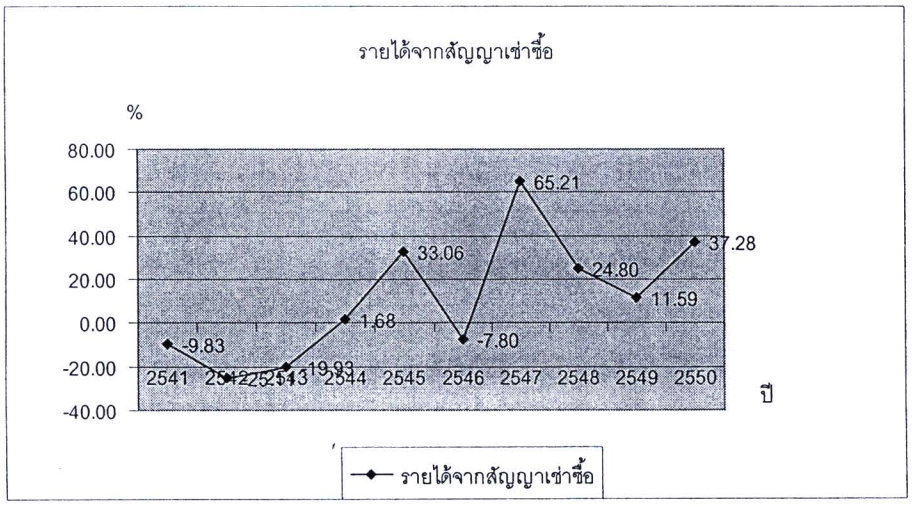

ภาพ 12 แนวโน้มการเติบโต ของรายได้จากสัญญาเช่าซื้อ

จากภาพ 12 รายได้จากสัญญาเช่าซื้อในปีพ.ศ. 2541 ถึงปีพ.ศ. 2550 อัตราเติบโตที่มีอัตราลดลงและเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงสลับกันไป ซึ่งแสดงถึงความผันผวนและไม่ขยายตัวในการดำเนินธุรกิจการให้เช่าซื้อ

5.3.3 แนวโน้มการเติบโต ของรายได้จากสัญญาเช่าการเงิน ดังแสดงในภาพ 13

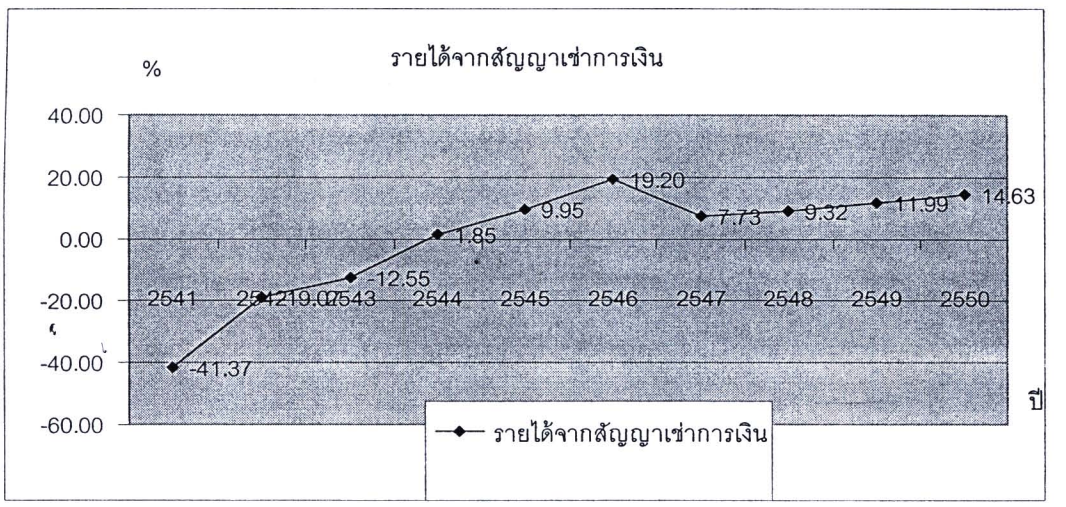

ภาพ 13 แนวโน้มการเติบโต ของรายได้จากสัญญาเช่าการเงิน

จากภาพ 13 รายได้จากสัญญาเช่าการเงินในปีพ.ศ. 2541 ถึงปีพ.ศ. 2550 อัตราเติบโตที่มีอัตราลดลงและเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงสลับกันไป ซึ่งแสดงถึงความผันผวนและไม่ขยายตัวในการดำเนินธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง

5.3.4 แนวโน้มการเติบโต ของรายได้จากสัญญาเช่าดำเนินงาน ดังแสดงในภาพ 14

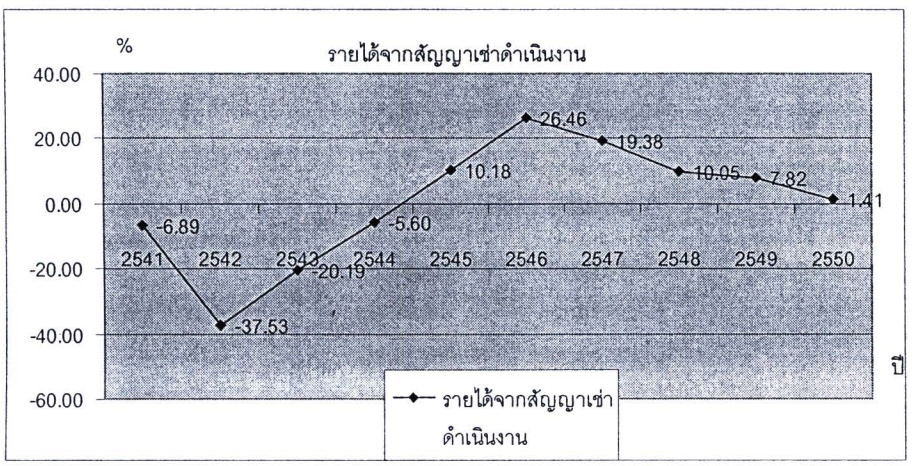

ภาพ 14 แนวโน้มการเติบโต ของรายได้จากสัญญาเช่าดำเนินงาน

จากภาพ 14 รายได้จากสัญญาเช่าดำเนินงานในปีพ.ศ. 2541 ถึงปีพ.ศ. 2550 อัตราเติบโตที่มีอัตราลดลงและเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงสลับกันไป ซึ่งแสดงถึงความผันผวนและไม่ขยายตัวในการดำเนินธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง

5.3.5 แนวโน้มการเติบโต ของรายได้รวม ดังแสดงในภาพ 15

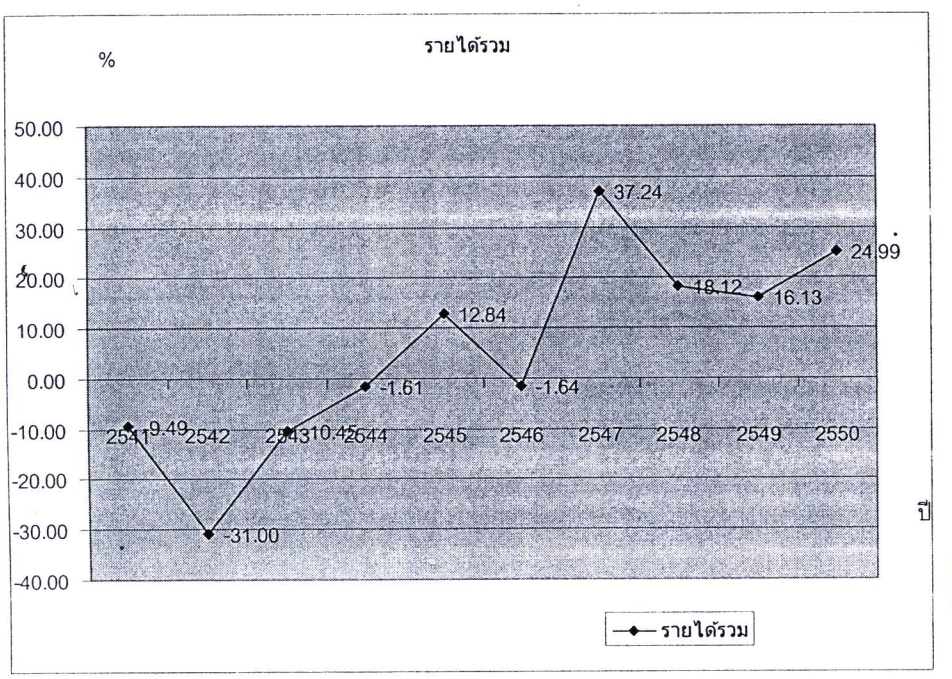

ภาพ 15 แนวโน้มการเติบโต ของรายได้รวม

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ห้องสมุดงานวิจัย

จากภาพ 15 รายได้รวมในปีพ.ศ. 2541 ถึงปีพ.ศ. 2550 อัตราเติบโตที่มีอัตราลดลงและเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงสลับกันไป ซึ่งแสดงถึงการไม่ขยายตัวโดยภาพรวมของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง

6. การแสดงอัตราส่วนของผลการดำเนินงานแต่ละปีของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งงวดระยะเวลาบัญชี 10 ปีจำนวน รวม 19 บริษัท ดังนี้

6.1 อัตราส่วนหมุนเวียนดูตาราง 43 เป็นการเปรียบเทียบสินทรัพย์หมุน- เวียนเป็นจำนวนเท่าของหนี้สินหมุนเวียนระยะสั้น จะแสดงความสามารถในการชำระ-หนี้ระยะสั้น อัตราส่วนนี้สูงจะแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นได้มาก

ตาราง 42

อัตราการเติบโตของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ของระยะเวลางวดบัญชี 10 ปี แสดงผลแตกต่างการเติบโตเป็นอัตราร้อยละระหว่างปีพ.ศ. 2541 ถึง ปีพ.ศ. 2550

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ลูกหนี้ให้เช่าแบบลีสซิ่ง	-24.01	-9.36	8.65	11.64	49.01	10.88	14.58	8.31	11.35	7.06
สินทรัพย์ให้เช่าแบบลีสซิ่ง	-32.57	-47.84	1.94	19.00	19.04	40.36	10.34	8.90	3.78	1.15
สินทรัพย์รวม	-24.87	-21.52	3.06	27.77	45.20	19.25	32.65	18.81	31.19	15.66
กำไรสุทธิ	25.19	108.39	804.38	-41.46	74.81	-71.86	306.70	91.17	-60.99	20.45
รายได้จากสัญญาเช่าซื้อ	-9.83	-25.11	-19.93	1.68	33.06	-7.80	65.21	24.80	11.59	37.28
รายได้จากสัญญาเช่าการเงิน	-41.37	-19.07	-12.55	1.85	9.95	19.20	7.73	9.32	11.99	14.63
รายได้จากสัญญาเช่าดำเนินงาน	-6.89	-37.53	-20.19	-5.60	10.18	26.46	19.38	10.05	7.82	1.41
รายได้รวม	-9.49	-31.00	-10.45	-1.61	12.84	-1.64	37.24	18.12	16.13	24.99

อัตราส่วนหมุนเวียนเป็นการเปรียบเทียบสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นจำนวนเท่าของหนี้สินหมุนเวียนระยะสั้นควรจะอยู่ในอัตราสูงจะแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นโดยภาพรวมทั้ง 19 บริษัท อัตราโดยเฉลี่ยจะอยู่ในระดับความสามารถชำระหนี้ได้ปานกลาง ดูตาราง 43

6.2 อัตราส่วนหมุนเร็วดูตาราง 44 เป็นการเปรียบเทียบสินทรัพย์หมุนเวียนที่มีสภาพคล่องสูง เช่นเงินสด ไม่รวมสินค้าคงเหลือ เป็นจำนวนเท่าของหนี้สินหมุนเวียนระยะสั้นจะแสดงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น อัตราส่วนนี้ควรอยู่ในอัตรา 1 ต่อ 1 จะแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นมาก

ตาราง 43

อัตราส่วนหมุนเวียน (หน่วย : เท่า)

ปี/บริษัท	2550	2549	2548	2547	2546	2545	2544	2543	2542	2541	2540
บ1	2.15	1.72	1.51	2.35	2.19	1.25	1.51	0.78	0.45	0.36	0.36
บ2	0.33	0.17	0.17	0.31	0.03	0.11	0.10	0.02	0.20	0.28	0.17
บ3	0.86	0.80	0.73	0.69	1.06	1.06	0.96	1.01	1.02	0.30	0.39
บ4	0.20	0.19	0.23	0.26	0.14	0.11	0.12	0.08	0.12	0.09	0.03
บ5	3.93	3.79	5.15	7.97	5.58	0.21	0.23	0.63	0.27	0.29	0.79
บ6	0.83	1.20	1.21	0.91	1.19	1.70	0.94	2.49	2.27	0.89	0.52
บ7	0.84	0.97	0.84	1.02	2.43	3.03	21.59	10.84	0.35	0.32	0.20
บ8	0.56	0.48	0.60	0.56	0.35	0.47	0.64	0.72	0.71	0.06	0.06
บ9	0.90	0.80	0.70	0.73	0.96	0.79	0.86	1.69	0.71	0.53	0.52
บ10	0.25	0.14	0.26	0.23	0.33	0.12	0.18	1.43	0.30	0.38	0.46
บ11	0.65	0.51	0.46	0.45	0.44	0.49	0.56	0.89	1.28	0.96	0.31
บ12	0.37	0.45	0.89	0.94	0.86	1.03	2.65	2.83	2.93	1.63	1.81
บ13	7.13	1.63	2.74	8.37	31.26	0.54	1.08	2.62	6.24	0.79	0.73
บส1	1.28	0.98	1.64	0.99	0.89	1.36	0.75	1.23	2.07	1.38	1.33

ตาราง 43 (ต่อ)

ปี/บริษัท	2550	2549	2548	2547	2546	2545	2544	2543	2542	2541	2540
บส2	0.44	0.40	0.42	0.30	0.19	0.41	0.30	0.55	0.63	0.68	0.36
บส3	1.03	0.62	0.82	0.81	0.54	0.45	0.64	0.93	0.90	0.63	0.85
บส4	0.47	0.51	0.56	0.60	0.77	0.77	0.57	0.50	0.61	0.66	0.19
บส5	0.65	0.59	0.80	0.81	0.77	0.78	0.81	0.66	0.75	0.19	0.09
บส6	2.11	2.17	0.67	0.86	0.87	0.69	0.53	0.61	0.16	0.09	0.21
เฉลี่ย	0.62	0.64	0.75	0.80	0.91	0.74	1.04	1.41	0.99	0.67	0.65

อัตราส่วนหมุนเร็วเป็นการเปรียบเทียบสินทรัพย์หมุนเวียนที่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็วไม่รวมสินค้าคงเหลือ เป็นจำนวนเท่าของหนี้สินหมุนเวียนระยะสั้นควรจะอยู่ในอัตรา 1: 1 จะแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นแสดงโดยภาพรวมทั้ง 19 บริษัท อัตราโดยเฉลี่ยจะอยู่ในระดับความสามารถชำระหนี้ได้ปานกลาง ในตาราง 44

6.3 อัตราส่วนประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ ดูตาราง 45 เปรียบเทียบยอดรายได้กับสินทรัพย์รวม อัตราส่วนสูงแสดงถึงประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ก่อให้เกิดรายได้

ตาราง 44

อัตราส่วนหมุนเร็ว (หน่วย : เท่า)

ปี/บริษัท	2550	2549	2548	2547	2546	2545	2544	2543	2542	2541	2540
บ1	2.15	1.72	1.51	2.35	2.19	1.25	1.51	0.78	0.45	0.36	0.36
บ2	0.33	0.17	0.17	0.31	0.03	0.11	0.10	0.02	0.20	0.28	0.17
บ3	0.86	0.80	0.73	0.69	1.06	1.06	0.96	1.01	1.02	0.30	0.39
บ4	0.20	0.19	0.23	0.26	0.14	0.11	0.12	0.08	0.12	0.09	0.03
บ5	3.93	3.79	5.15	7.97	5.58	0.21	0.23	0.63	0.27	0.29	0.79
บ6	0.83	1.20	1.21	0.91	1.19	1.70	0.94	2.49	2.27	0.89	0.52
บ7	0.83	0.95	0.84	1.02	2.35	2.91	21.59	10.84	0.35	0.32	0.20
บ8	0.56	0.48	0.60	0.56	0.35	0.47	0.64	0.72	0.71	0.06	0.06
บ9	0.90	0.80	0.70	0.73	0.96	0.79	0.86	1.68	0.71	0.53	0.52
บ10	0.25	0.14	0.26	0.23	0.33	0.12	0.18	1.43	0.30	0.38	0.46
บ11	0.63	0.50	0.46	0.45	0.44	0.49	0.56	0.88	1.28	0.95	0.31
บ12	0.36	0.43	0.87	0.92	0.85	1.02	2.64	2.81	2.89	1.59	1.79

ตาราง 44 (ต่อ)

ปี/บริษัท	2550	2549	2548	2547	2546	2545	2544	2543	2542	2541	2540
บ13	7.10	1.62	2.71	8.31	31.26	0.54	1.07	2.60	6.19	0.77	0.71
บส1	1.28	0.98	1.64	0.99	0.89	1.36	0.75	1.23	2.07	1.38	1.33
บส2	0.44	0.40	0.42	0.30	0.19	0.41	0.30	0.55	0.63	0.68	0.36
บส3	1.02	0.62	0.82	0.77	0.54	0.45	0.64	0.93	0.90	0.63	0.85
บส4	0.47	0.51	0.56	0.60	0.77	0.77	0.57	0.50	0.61	0.66	0.19
บส5	0.65	0.59	0.80	0.81	0.77	0.78	0.81	0.66	0.75	0.19	0.09
บส6	2.11	2.17	0.67	0.86	0.87	0.69	0.53	0.61	0.16	0.08	0.21
เฉลี่ย	0.62	0.64	0.74	0.79	0.86	0.74	1.04	1.41	0.99	0.67	0.64

ประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์เป็นอัตราส่วนระหว่างยอดรายได้กับสินทรัพย์ทั้งสิ้นแสดงถึงประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ของธุรกิจก่อให้เกิดรายได้ อัตราสูงแสดงว่ามีประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ แสดงโดยภาพรวมทั้ง 19 บริษัท อัตราโดยเฉลี่ยจะอยู่ในระดับความสามารถต่ำในตาราง 45

6.4 อัตราส่วนหนี้สินดูตาราง 46 เป็นการแสดงการบริหารหนี้สิน คือ ประสิทธิภาพการลงทุนในสินทรัพย์ทั้งสิ้นจากเงินลงทุนในรูปหนี้สิน อัตราส่วนต่ำจะแสดงถึงการลดความเสี่ยงของเจ้าหนี้

ตาราง 45

ประสิทธิภาพการใช้สินทรัพย์ (หน่วย : เท่า)

ปี/บริษัท	2550	2549	2548	2547	2546	2545	2544	2543	2542	2541	2540
บ1	0.12	0.10	0.10	0.10	0.08	0.11	0.72	0.75	0.40	0.21	0.41
บ2	0.09	0.13	0.08	0.11	0.10	0.19	0.10	0.10	0.22	0.56	0.24
บ3	0.12	0.10	0.12	0.10	0.09	0.04	0.10	0.12	0.13	0.64	0.45
บ4	0.37	0.34	0.32	0.36	0.39	0.45	0.48	0.54	0.55	0.51	0.35
บ5	0.11	0.12	0.20	0.14	0.11	0.12	0.25	0.18	0.22	0.38	0.20
บ6	0.09	0.08	0.07	0.06	0.06	0.07	0.08	0.10	0.12	0.14	0.11
บ7	0.12	0.12	0.10	0.10	0.18	0.31	0.14	0.20	0.23	0.36	0.39
บ8	0.07	0.09	0.17	0.22	0.23	0.19	0.19	0.15	0.14	0.17	0.13
บ9	0.07	0.06	0.07	0.06	0.02	0.07	0.10	0.22	0.21	0.18	0.14
บ10	0.35	0.36	0.31	0.32	0.30	0.38	0.37	0.39	0.45	0.46	0.33
บ11	0.14	0.09	0.06	0.07	0.10	0.11	0.12	0.15	0.16	0.16	0.17
บ12	0.07	0.07	0.08	0.08	0.09	0.10	0.11	0.13	0.18	0.21	0.18
บ13	0.09	0.08	0.08	0.08	0.11	0.11	0.12	0.14	0.12	0.16	0.13

ตาราง 45 (ต่อ)

ปี/บริษัท	2550	2549	2548	2547	2546	2545	2544	2543	2542	2541	2540
บส1	0.10	0.09	0.09	0.09	0.10	0.11	0.11	0.13	0.15	0.14	0.09
บส2	0.26	0.32	0.29	0.31	0.34	0.40	0.41	0.53	1.02	0.79	0.55
บส3	0.06	0.05	0.06	0.03	0.06	0.07	0.07	0.07	0.10	0.14	0.14
บส4	0.11	0.07	0.06	0.07	0.08	0.09	0.11	0.11	0.16	0.16	0.12
บส5	0.08	0.08	0.08	0.08	0.09	0.10	0.11	0.14	0.17	0.49	0.35
บส6	0.15	0.16	0.15	0.15	0.13	0.14	0.22	0.33	0.40	0.45	0.34
เฉลี่ย	0.09	0.08	0.10	0.10	0.09	0.11	0.14	0.19	0.50	0.25	0.20

การบริหารหนี้สินคือประสิทธิภาพการลงทุนในสินทรัพย์ทั้งสิ้นจากเงินทุนในรูปของหนี้สิน ซึ่งอัตราส่วนต่ำ ความเสี่ยงของเจ้าหนี้ที่จะไม่ได้รับการชำระหนี้คืนลดลง แสดงโดยภาพรวมทั้ง 19 บริษัท อัตราโดยเฉลี่ยจะอยู่ในระดับปานกลางแสดงถึงเจ้าหนี้มีความเสี่ยงปานกลางในการที่จะได้รับชำระหนี้ ในตาราง 46

6.5 อัตรากำไรสุทธิ ดูตาราง 47 เป็นการวัดประสิทธิภาพการบริหารงานในการบรรลุเป้าหมายของธุรกิจ ได้แก่ ความสามารถในการทำกำไร แสดงเป็นอัตราร้อยละ อัตราสูงจะแสดงถึงประสิทธิภาพในการทำกำไรสุทธิสูงด้วย

ตาราง 46

อัตราส่วนหนี้สิน (หน่วย : เท่า)

ปี/บริษัท	2550	2549	2548	2547	2546	2545	2544	2543	2542	2541	2540
บ1	0.38	0.47	0.53	0.33	0.36	0.78	0.64	1.15	1.85	1.27	1.20
บ2	0.04	0.05	0.07	0.09	0.10	0.13	0.20	0.25	0.57	0.59	0.99
บ3	0.68	0.78	0.83	0.90	0.93	0.96	0.85	0.85	0.81	0.90	0.89
บ4	0.80	0.85	0.87	0.87	0.84	0.79	0.84	0.93	1.07	1.12	1.30
บ5	0.28	0.23	0.15	2.75	3.14	2.88	2.98	3.12	3.25	2.68	1.54
บ6	0.81	0.80	0.77	0.75	0.81	0.78	0.74	0.73	0.74	0.82	0.91
บ7	0.69	0.67	0.57	0.54	0.39	0.31	1.83	1.14	1.62	1.22	1.09
บ8	0.96	0.95	0.94	0.93	0.94	0.93	0.92	0.94	0.96	0.97	0.99
บ9	0.90	0.90	0.90	0.92	0.89	0.89	0.82	0.72	1.15	1.08	1.00
บ10	0.66	0.68	0.72	0.77	0.76	0.66	0.64	0.62	0.63	0.73	0.75
บ11	0.94	0.96	0.96	0.94	0.92	0.91	0.92	0.92	0.93	0.96	1.00
บ12	0.87	0.89	0.86	0.84	0.83	0.79	0.76	0.73	0.72	0.97	0.91
บ13	0.22	0.59	0.60	0.60	0.58	0.73	0.73	0.77	0.81	0.88	0.87

ตาราง 46 (ต่อ)

ปี/บริษัท	2550	2549	2548	2547	2546	2545	2544	2543	2542	2541	2540
บส1	0.83	0.83	0.82	0.80	0.78	0.77	0.75	0.76	0.81	0.88	0.90
บส2	0.90	0.91	0.93	0.92	0.90	0.88	0.91	0.91	0.98	0.99	1.00
บส3	0.94	0.95	0.94	0.95	0.86	0.84	0.82	0.84	0.89	0.96	0.88
บส4	0.92	0.94	0.93	0.92	0.91	0.92	0.92	0.93	0.91	0.93	0.93
บส5	0.85	0.85	0.86	0.86	0.86	0.84	0.86	0.86	0.86	0.88	0.90
บส6	0.73	0.77	0.83	0.87	0.87	0.86	1.23	1.17	1.19	1.23	1.02
เฉลี่ย	0.86	0.87	0.86	0.88	0.88	0.87	0.87	0.88	1.01	1.05	0.99

เป็นการวัดประสิทธิภาพการบริหารงานในการบรรลุเป้าหมายทางธุรกิจได้แก่ ความสามารถในการทำกำไร แสดงเป็นอัตราร้อยละ ถ้าสูงจะแสดงถึงประสิทธิภาพในการทำกำไรของธุรกิจสูงด้วย แสดงโดยภาพรวมทั้ง 19 บริษัท อัตราโดยเฉลี่ยจะอยู่ในระดับสูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝาก ในตาราง 47

6.6 อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ดูตาราง 48 เปรียบเทียบกำไรสุทธิกับสินทรัพย์รวมอัตราส่วนสูงแสดงถึงประสิทธิภาพของฝ่ายบริหารการใช้สินทรัพย์ของกิจการไปก่อให้เกิดกำไรกลับมาและวัดผลตอบแทนทั้งหมดที่ผู้เป็นเจ้าหนี้และเจ้าของกิจการจะได้รับจากการลงทุน

ตาราง 47

อัตรากำไรสุทธิ

(หน่วย : ร้อยละ)

ปี/บริษัท	2550	2549	2548	2547	2546	2545	2544	2543	2542	2541	2540
บ1	34.01	32.19	36.54	33.48	74.72	(1.28)	67.96	69.01	30.57	(3.74)	(37.92)
บ2	37.47	60.78	36.15	39.67	45.41	63.62	(3.59)	(41.07)	(14.34)	58.16	(1.28)
บ3	15.55	14.46	14.97	20.98	18.06	22.18	34.04	(20.00)	(5.87)	(20.64)	(23.92)
บ4	13.34	14.99	12.17	6.02	5.35	19.98	21.14	25.08	10.85	47.50	(103.70)
บ5	29.45	32.40	1759.85	379.76	(479.34)	0.01	36.79	19.03	(100.55)	(141.20)	(328.71)
บ6	15.58	19.27	34.06	13.37	(23.32)	15.31	10.79	13.74	14.56	1.94	4.51
บ7	16.31	19.65	9.42	9.23	36.40	533.68	(478.98)	467.52	(131.83)	(37.56)	(27.22)
บ8	7.71	4.84	3.33	2.77	3.92	2.59	11.35	10.84	7.27	9.90	(50.49)
บ9	11.25	21.15	9.29	25.60	17.81	30.07	33.10	21.45	(7.87)	(46.57)	(17.55)
บ10	15.94	10.21	11.60	14.09	14.27	13.05	12.22	9.43	6.43	(13.58)	3.07
บ11	3.87	4.77	10.26	14.77	18.88	18.88	19.66	24.12	16.16	2.90	1.77
บ12	13.22	7.35	25.63	28.09	30.37	35.91	39.41	40.65	37.43	(36.71)	5.05
บ13	165.59	1.12	(20.59)	(11.51)	24.84	6.96	16.54	12.69	33.08	(44.81)	(65.42)

ตาราง 47 (ต่อ)

ปี/บริษัท	2550	2549	2548	2547	2546	2545	2544	2543	2542	2541	2540
บส1	22.41	26.68	31.86	30.80	27.91	32.52	11.42	31.79	15.36	(3.04)	14.20
บส2	9.22	6.84	2.05	2.70	3.50	10.84	7.28	13.93	0.64	0.95	(6.75)
บส3	10.20	4.36	8.86	11.56	47.19	31.68	22.63	56.11	74.55	(57.43)	(22.77)
บส4	12.68	11.41	12.40	21.51	24.14	23.61	22.42	19.47	9.60	0.28	64.71
บส5	28.98	25.36	32.38	39.05	32.25	30.35	16.63	11.33	13.72	2.17	5.24
บส6	19.56	22.45	16.96	10.14	23.67	9.75	(26.37)	9.59	7.77	(44.17)	(37.38)
เฉลี่ย	13.90	14.43	42.94	26.53	8.95	31.30	20.20	33.96	13.90	(27.67)	(33.47)
อัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูงสุด	4.5	3.0	1.5	1.25	2	3	3.5	2.5	3	4.5	5

เป็นการเปรียบเทียบกำไรกับสินทรัพย์รวมเพื่อวัดความสามารถและประสิทธิภาพของฝ่ายบริหารในการใช้สินทรัพย์ของกิจการไปก่อให้เกิดกำไรกลับมาและวัดผลตอบแทนทั้งหมดที่ผู้เป็นเจ้าหนี้และผู้เป็นเจ้าของกิจการจะได้รับจากการลงทุนแสดงโดยภาพรวมทั้ง 19 บริษัท อัตราโดยเฉลี่ยจะอยู่ในระดับใกล้เคียง ดอกเบี้ยเงินฝาก แสดงความสามารถปานกลาง (ดูตาราง 48)

6.7 อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้เป็นเจ้าของ ดูตาราง 49 เปรียบเทียบกำไรสุทธิกับส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ แสดงผลตอบแทนในส่วนที่ผู้ถือหุ้นสามัญนำมาลงทุน ค่าสูงแสดงถึงประสิทธิภาพในการทำกำไรสูง

ตาราง 48

อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (หน่วย : ร้อยละ)

ปี/บริษัท	2550	2549	2548	2547	2546	2545	2544	2543	2542	2541	2540
บ1	3.99	3.35	3.63	3.33	5.67	(0.14)	49.09	51.43	12.18	(0.80)	(15.55)
บ2	3.45	7.71	2.85	4.23	4.59	12.40	(0.35)	(4.29)	(3.10)	32.34	(0.30)
บ3	1.86	1.48	1.79	2.07	1.59	0.95	3.36	(2.31)	(0.77)	(13.12)	(10.79)
บ4	4.99	5.08	3.94	2.16	2.10	9.04	10.08	13.63	5.94	24.27	(36.76)
บ5	3.37	3.90	346.79	51.48	(54.55)	0.00	9.27	3.52	(21.97)	(54.25)	(66.06)
บ6	1.35	1.56	2.43	0.81	(1.51)	1.04	0.84	1.32	1.74	0.27	0.49
บ7	2.00	2.33	0.93	0.95	6.65	162.85	(66.22)	91.85	(30.83)	(13.64)	(10.59)
บ8	0.51	0.44	0.56	0.61	0.85	0.49	2.17	1.67	1.05	1.66	(6.39)
บ9	0.77	1.17	0.64	1.65	0.37	2.14	3.25	4.77	(1.66)	(8.33)	(2.48)
บ10	5.50	3.69	3.58	4.57	4.26	4.96	4.57	3.68	2.92	(6.29)	1.03
บ11	0.55	0.41	0.67	1.00	1.88	2.14	2.42	3.64	2.61	0.46	0.30
บ12	0.91	0.49	2.01	2.24	2.62	3.55	4.22	5.30	6.90	(7.78)	0.90
บ13	15.68	0.09	(1.58)	(0.94)	2.77	0.76	2.00	1.78	4.04	(7.16)	(8.62)

ตาราง 48 (ต่อ)

ปี/บริษัท	2550	2549	2548	2547	2546	2545	2544	2543	2542	2541	2540
บส1	2.16	2.40	2.83	2.79	2.69	3.58	1.27	4.08	2.31	(0.42)	1.35
บส2	2.44	2.18	0.59	0.85	1.21	4.29	3.02	7.34	0.65	0.75	(3.74)
บส3	0.63	0.23	0.51	0.40	2.90	2.07	1.61	4.15	7.38	(7.88)	(3.25)
บส4	1.39	0.83	0.75	1.51	1.95	2.08	2.36	2.18	1.58	0.05	7.89
บส5	2.44	2.07	2.45	3.00	2.82	2.98	1.86	1.64	2.35	1.06	1.85
บส6	2.84	3.51	2.50	1.37	2.97	1.36	(5.89)	3.12	3.09	(19.68)	(12.61)
เฉลี่ย	1.27	1.22	4.10	2.55	0.83	3.53	2.93	6.39	6.93	(6.82)	(6.85)
อัตราดอกเบี้ย											
เงินฝากสูงสุด	4.5	3.0	1.5	1.25	2	3	3.5	2.5	3	4.5	5

เป็นการเปรียบเทียบกำไรกับส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญแสดงผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ในส่วนที่ผู้ถือหุ้นสามัญนำมาลงทุน ยิ่งค่าที่คำนวณสูงเท่าไรย่อมแสดงถึงประสิทธิภาพในการทำกำไรสูงแสดงโดยภาพรวมทั้ง 19 บริษัท อัตราโดยเฉลี่ยจะอยู่ในระดับสูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝาก แสดงถึงประสิทธิภาพสูง (ดูตาราง 49)

ตาราง 49

อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้เป็นเจ้าของ (หน่วย : ร้อยละ)

ปี/บริษัท	2550	2549	2548	2547	2546	2545	2544	2543	2542	2541	2540
บ1	6.39	6.30	7.79	4.95	8.82	(0.66)	134.83	(343.95)	(14.31)	2.92	78.82
บ2	3.60	8.12	3.07	4.65	5.09	14.29	(0.44)	(5.70)	(7.23)	79.06	(27.07)
บ3	5.82	6.59	10.40	20.90	23.40	21.67	22.23	(15.74)	(4.13)	(132.52)	(95.24)
บ4	25.42	35.00	30.64	17.30	13.37	42.25	63.37	206.20	(81.54)	(199.49)	122.39
บ5	4.68	5.08	407.32	(29.45)	25.43	(0.00)	(4.68)	(1.66)	9.76	32.68	121.36
บ6	7.28	7.77	10.41	3.26	(7.89)	4.72	3.24	4.97	6.68	1.54	5.46
บ7	6.54	7.02	2.17	2.09	10.85	236.93	79.55	(637.23)	49.74	60.76	122.96
บ8	11.35	9.36	9.07	8.89	13.18	6.95	26.24	28.65	28.44	63.98	(830.55)
บ9	8.07	11.95	6.60	19.49	3.43	18.96	18.17	17.22	11.29	104.61	(883.23)
บ10	16.11	11.60	12.85	19.91	17.56	14.68	12.75	9.60	7.83	(23.25)	4.13
บ11	9.25	9.95	16.39	17.58	22.76	24.93	30.66	43.00	36.42	13.05	535.71
บ12	6.97	4.56	13.88	14.22	15.39	17.28	17.51	19.247	34.75	(223.14)	10.40
บ13	20.06	0.21	(3.94)	(2.33)	6.66	2.79	7.29	7.78	21.36	(62.10)	(67.97)
บส1	12.44	14.28	15.60	13.87	12.48	15.39	5.13	17.21	12.38	(3.37)	13.07

ตาราง 49 (ต่อ)

ปี/บริษัท	2550	2549	2548	2547	2546	2545	2544	2543	2542	2541	2540
บส2	24.90	23.86	8.37	10.15	12.00	37.23	32.22	86.06	35.58	123.66	(4507.42)
บส3	11.21	4.28	8.37	7.37	20.87	13.07	9.08	26.31	64.21	(179.83)	(27.89)
บส4	17.91	13.22	10.86	17.76	22.44	24.88	29.00	30.18	17.41	0.63	120.90
บส5	16.49	14.03	17.20	21.15	19.54	19.01	13.76	11.34	16.50	9.12	18.89
บส6	10.48	15.26	14.48	10.85	23.37	9.93	25.83	(18.89)	(15.85)	85.99	(656.14)
เฉลี่ย	9.30	9.55	28.52	21.76	6.83	28.07	23.28	52.31	(706.45)	145.08	(619.70)
อัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูงสุด	4.5	3.0	1.5	1.25	2	3	3.5	2.5	3	4.5	5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อ 3

เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบเฉพาะในการบัญชีและการภาษีอากรของการประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งที่ได้ประโยชน์และความสอดคล้องระหว่างบัญชีและบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย ในด้านการบัญชีของการประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งนั้นเป็นการรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานของธุรกิจมาสรุปเป็นรายงานทางการเงินเพื่อแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานเป็นรอบระยะเวลาบัญชี ดังนั้นจึงมีความเกี่ยวเนื่องกับข้อมูลและสายงานทั้งองค์การตั้งแต่เริ่มก่อตั้งบริษัท เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้อง ครบถ้วนทันเวลา ควรมีการวางระบบบัญชีและวางแผนภาษีอากรให้สอดคล้องกัน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจาก การจัดกลุ่มสนทนาประเด็นเฉพาะ (focus group discussion) การสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview)และการสำรวจความคิดเห็น ด้วยแบบสอบถามแล้วได้ผลวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. แสดงรูปแบบผังองค์การ การบังคับบัญชาตามลำดับขั้น และจัดฝ่ายการปฏิบัติงานเป็น สองสายงานหลัก ได้แก่ สายงานการตลาด และสายงานสนับสนุนและปฏิบัติงาน ดังแสดงในภาพ 16

2. รูปแบบกระบวนการปฏิบัติงานภาพรวมของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง โดยเริ่มจากผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นผู้ลงทุน มอบหมายคณะกรรมการบริษัท ให้ปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้และแต่งตั้งกรรมการผู้จัดการเพื่อควบคุม รับผิดชอบพนักงานทั้งหมดของบริษัทให้ปฏิบัติงานแต่ละสายงานตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ดังแสดงในภาพ 16

3. รูปแบบกระบวนการปฏิบัติงานทางการบัญชี

3.1 การพิจารณาการจำแนกประเภทสัญญาเช่า เพื่อการบันทึกรายการบัญชี ดังแสดงในภาพ 17

3.2 การวิเคราะห์ความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์เจาะลึก 6 ท่าน ในเรื่องการจำแนกประเภทสัญญาเช่า เพื่อการบันทึกรายการบัญชี ดูตาราง 50

3.3 การวิเคราะห์ความเห็นของกลุ่มตัวอย่างจากการตอบแบบสอบถาม 13 ท่าน ในเรื่องการจำแนกประเภทสัญญาเช่า เพื่อการบันทึกรายการบัญชี ดูตาราง 51

3.4 ข้อสรุปเรื่องการจำแนกประเภทสัญญาเช่า เพื่อการบันทึกรายการบัญชี

3.5 แสดงกระบวนการบันทึกรายการทางบัญชีตามขั้นตอน ดังแสดงในภาพ 18 ภาพ 19 ภาพ 20 และภาพ 21

3.5.1 แสดงทางเดินของเอกสารประกอบการบันทึกระบบบัญชีลูกหนี้ ตามภาพ 18

3.5.2 แสดงทางเดินของเอกสารประกอบการบันทึกระบบบัญชีรายได้ ดังแสดงในภาพ 19 ภาพ 20 และภาพ 21

3.6 รูปแบบการบันทึกรายการบัญชี แสดงรวมสัญญาเช่าดำเนินงาน สัญญาเช่าการเงินและบัญชีภาษีอากร

3.6.1 รูปแบบการบันทึกรายการสินทรัพย์ดูตาราง 52 ตาราง 53 ตาราง 54 และตาราง 61

3.6.2 รูปแบบการบันทึกรายการหนี้สินดูตาราง 55 ตาราง 56 และตาราง 57

3.6.3 รูปแบบการบันทึกรายการรายได้ดูตาราง 58 ตาราง 59 ตาราง 60 ตาราง 62 และตาราง 63

3.6.4 รูปแบบการบันทึกรายการค่าใช้จ่ายดูตาราง 64 ตาราง 65 ตาราง 66 ตาราง 67 ตาราง 68 และตาราง 69

3.6.5 รูปแบบการบันทึกรายการเมื่อสิ้นสุดสัญญาดูตาราง 70

ซึ่งจะได้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

1. แสดงรูปแบบผังองค์การ การบังคับบัญชาตามลำดับขั้น และจัดฝ่ายการปฏิบัติงานเป็น สองสายงานหลัก ได้แก่ สายงานการตลาด และสายงานสนับสนุนและปฏิบัติงาน ดังแสดงในภาพ 16

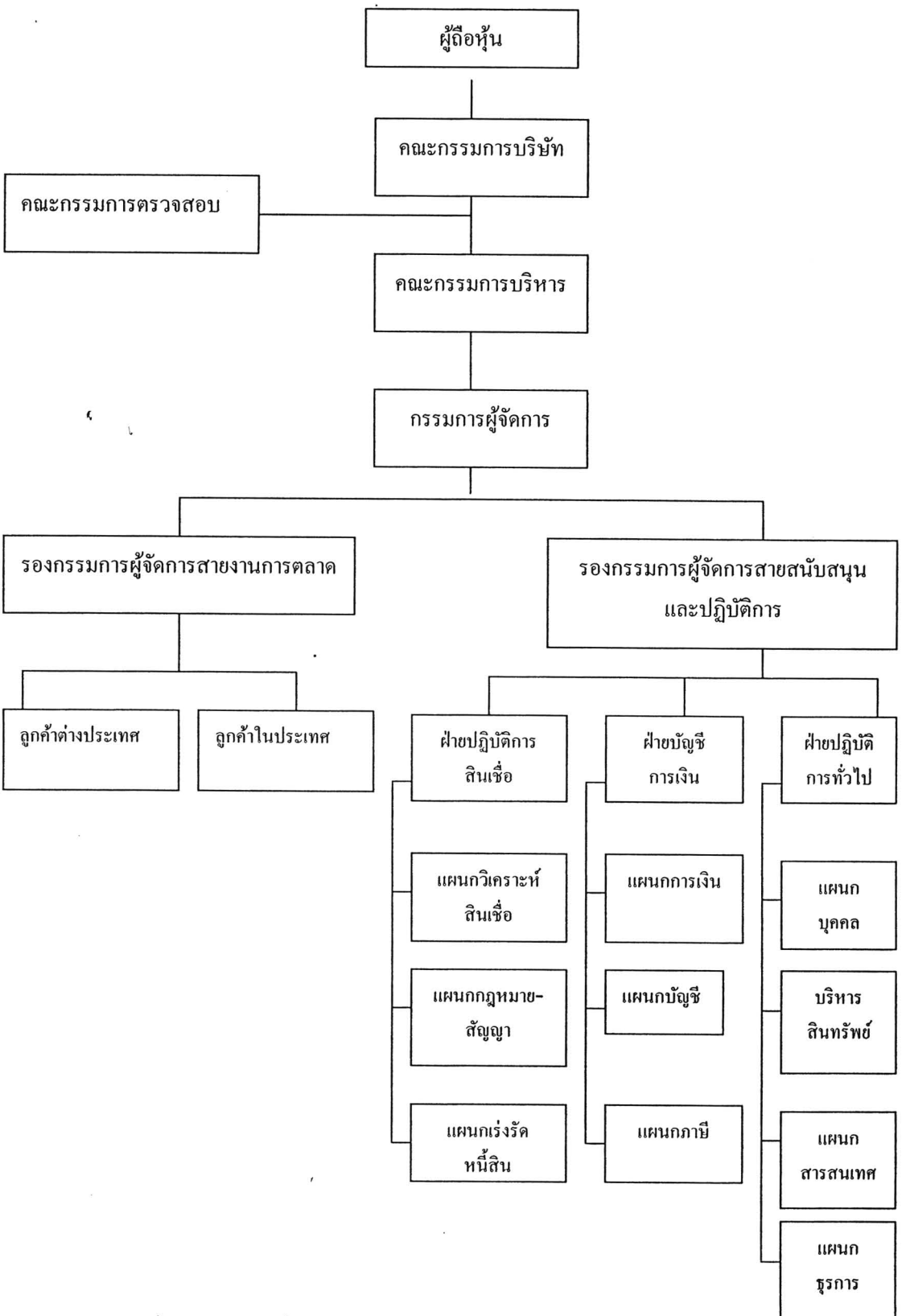

ภาพ 16 ผังองค์การ

2. รูปแบบกระบวนการปฏิบัติงานภาพรวมของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง โดยเริ่มจากผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นผู้ลงทุน มอบหมายคณะกรรมการบริษัท ให้ปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้และแต่งตั้งกรรมการผู้จัดการเพื่อควบคุม รับผิดชอบพนักงานทั้งหมดของบริษัทให้ปฏิบัติงานแต่ละสายงานตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ดังแสดงในภาพ 16

กระบวนการปฏิบัติงาน ผู้ถือหุ้นเป็นผู้ลงทุนหรือเจ้าของธุรกิจ ร่วมทุนกันก่อตั้งบริษัท และเลือกคณะกรรมการเพื่อดำเนินการบริหารบริษัทโดยผ่านกรรมการบริหาร ซึ่งแต่งตั้งกรรมการผู้จัดการพร้อมคณะผู้บริหารและฝ่ายปฏิบัติการของบริษัท

คณะกรรมการบริษัท มอบหมายให้ฝ่ายบริหารของบริษัทฯเป็นผู้รับผิดชอบต่องบการเงินของบริษัทฯ และสารสนเทศทางการเงินที่ปรากฏในรายงานประจำปีงบการเงินได้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไปของประเทศไทยโดยเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่เหมาะสมและถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ด้วยดุลพินิจที่ระมัดระวังและประมาณการที่ดีที่สุดในการจัดทำ รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลสำคัญอย่างเพียงพอในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

คณะกรรมการฯ มอบหมายให้ฝ่ายบริหารของบริษัทฯจัดให้มีและดำรงไว้ซึ่งระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการบันทึกข้อมูลทางบัญชีเป็นไปโดยถูกต้อง ครบถ้วน และเพียงพอที่จะดำรงรักษาไว้ซึ่งสินทรัพย์ของบริษัทฯ อีกทั้งเพื่อให้ทราบถึงจุดอ่อน อันจะสามารถป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตหรือการดำเนินการที่ผิดปกติอย่างมีนัยสำคัญ ระบบการควบคุมภายในต้องได้รับการสอบทานประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอตามนโยบายและระเบียบปฏิบัติ

คณะกรรมการฯ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วยกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารเป็นผู้กำกับดูแลและสอบทานเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำและการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินและระบบการควบคุมภายในของบริษัทฯ ซึ่งความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับเรื่องนี้ปรากฏในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบและแสดงไว้ในรายงานประจำปี

คณะกรรมการฯต้องมีการแสดงความเห็นว่าระบบการควบคุมภายในของบริษัทฯ โดยรวมอยู่ในระดับที่น่าพอใจและสามารถสร้างความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผลต่อความเชื่อถือได้ของงบการเงินของบริษัท

3. รูปแบบกระบวนการปฏิบัติงานทางการบัญชี

3.1 การพิจารณาการจำแนกประเภทสัญญาเช่า เพื่อการบันทึกรายการบัญชี ดังแสดงในภาพ 17

การบันทึกบัญชีต้องพิจารณาเรื่องการจำแนกประเภทสัญญาเช่าของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งเป็นลำดับแรกเพื่อกำหนดวิธีการบันทึกบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29 (ปรับปรุง 2550)) เรื่อง สัญญาเช่า ซึ่งแบ่งประเภทสัญญาได้ 2 ประเภท คือ

1. สัญญาเช่าการเงิน (financial lease)
2. สัญญาเช่าการดำเนินงาน (operating lease)

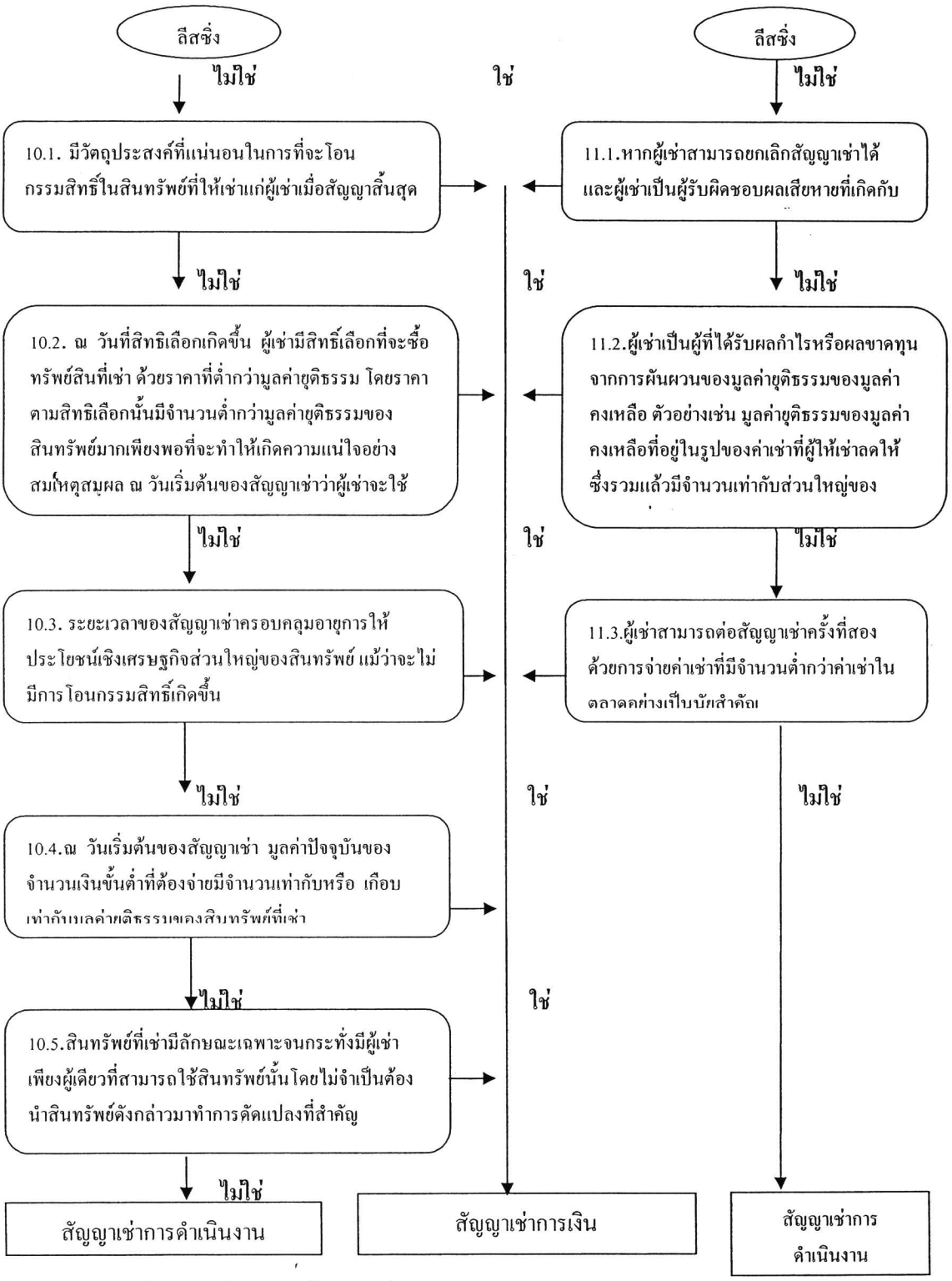

ภาพ 17 การจำแนกประเภทสัญญาเช่า

จากภาพ 17 ข้างบนจะเป็นเกณฑ์ในการแบ่งลักษณะของสัญญาระหว่างสัญญาเช่าการดำเนินงานและสัญญาเช่าการเงินซึ่งจะเป็น ไปตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29 (ปรับปรุง 2550)) เรื่อง สัญญาเช่า

3.2 การวิเคราะห์ความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์เจาะลึก 6 ราย ในเรื่องการจำแนกประเภทสัญญาเช่า เพื่อการบันทึกรายการบัญชี (ดูตาราง 50)

ตาราง 50

ความเห็นการจำแนกประเภทสัญญาเช่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์เจาะลึก

		จำนวนเห็นด้วย	ร้อยละ
10.1	มีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนในการที่จะโอนกรรมสิทธิ์ในสินทรัพย์ที่ให้เช่าแก่ผู้เช่าเมื่อสัญญาสิ้นสุด	6	100
10.2	ณ วันที่สิทธิเลือกเกิดขึ้น ผู้เช่ามีสิทธิ์เลือกที่จะซื้อทรัพย์สินที่เช่า ด้วยราคาที่ต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรม โดยราคาตามสิทธิเลือกนั้นมีจำนวนต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์มากเพียงพอที่จะทำให้เกิดความแน่ใจอย่างสมเหตุสมผล ณ วันเริ่มต้นของสัญญาเช่าว่าผู้เช่าจะใช้สิทธิเลือกซื้อสินทรัพย์นั้น	5	83
10.3	ระยะเวลาของสัญญาเช่าครอบคลุมอายุการให้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของสินทรัพย์ แม้ว่าจะไม่มีการโอนกรรมสิทธิ์เกิดขึ้น	3	50
10.4	ณ วันเริ่มต้นของสัญญาเช่า มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายมีจำนวนเท่ากับหรือ เกือบเท่ากับมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่เช่า	6	100
10.5	สินทรัพย์ที่เช่ามีลักษณะเฉพาะจนกระทั่งมีผู้เช่าเพียงผู้เดียวที่สามารถใช้สินทรัพย์นั้นโดยไม่จำเป็นต้องนำสินทรัพย์ดังกล่าวมาทำการดัดแปลงที่สำคัญ	4	67
11.1	หากผู้เช่าสามารถยกเลิกสัญญาเช่าได้ และผู้เช่าเป็นผู้รับผิดชอบผลเสียหายที่เกิดกับผู้ให้เช่าเนื่องจากการยกเลิกนั้น	3	50
11.2	ผู้เช่าเป็นผู้ที่ได้รับผลกำไรหรือผลขาดทุนจากการผันผวนของมูลค่ายุติธรรมของมูลค่าคงเหลือ ตัวอย่างเช่น มูลค่ายุติธรรมของมูลค่าคงเหลือที่อยู่ในรูปของค่าเช่าที่ผู้ให้เช่าลดให้ ซึ่งรวมแล้วมีจำนวนเท่ากับส่วนใหญ่ของจำนวนที่ได้รับจากการขายมูลค่าคงเหลือ ณ วันสิ้นสุดสัญญาเช่า	4	67
11.3	ผู้เช่าสามารถต่อสัญญาเช่าครั้งที่สองด้วยการจ่ายค่าเช่าที่มีจำนวนต่ำกว่าค่าเช่าในตลาดอย่างเป็นนัยสำคัญ	2	33
ความเห็นเพิ่มเติม *			

ผลการวิเคราะห์ จากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความเห็นดังแสดงในภาพ 17 และตาราง 50 ดังนี้

การจำแนกประเภทสัญญาเช่าข้อ 10.1 ของภาพ 17 มีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนในการที่จะโอนกรรมสิทธิ์ในสินทรัพย์ที่ให้เช่าแก่ผู้เช่าเมื่อสัญญาสิ้นสุด ผู้ทำบัญชีทั้ง 6 รายแสดงความเห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 100 เหตุผล เหมือนการกู้ยืมมีเจตนาที่จะได้กรรมสิทธิ์ในสินทรัพย์และเหมือนสัญญาเช่าซื้อ

การจำแนกประเภทสัญญาเช่าข้อ 10.2 ของภาพ 17 ณ วันที่สิทธิเลือกเกิดขึ้น ผู้เช่ามีสิทธิ์เลือกที่จะซื้อทรัพย์สินที่เช่า ด้วยราคาที่ต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรม โดยราคาตามสิทธิเลือกนั้นมีจำนวนต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์มากเพียงพอที่จะทำให้เกิดความแน่ใจอย่างสมเหตุสมผล ณ วันเริ่มต้นของสัญญาเช่าว่าผู้เช่าจะใช้สิทธิเลือกซื้อสินทรัพย์นั้น ผู้ทำบัญชี5 รายแสดงความเห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 83 เหตุผลมีเจตนามีแนวโน้มที่จะซื้อเพราะราคาจูงใจ ผู้ทำบัญชี1 รายแสดงความไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 17 เหตุผลเนื่องจากมีหลายปัจจัยประกอบที่ลูกค้าจะซื้อ และราคาถูกแต่ไม่มีนโยบายจะซื้อก็ไม่มีการเลือกซื้อ

การจำแนกประเภทสัญญาเช่าข้อ 10.3 ของภาพ 17 ระยะเวลาของสัญญาเช่าครอบคลุมอายุการให้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของสินทรัพย์ แม้ว่าจะไม่มีการโอนกรรมสิทธิ์เกิดขึ้น ผู้ทำบัญชี 3 รายแสดงความเห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 50 แต่ควรมีการกำหนดราคาให้ชัดเจน

ผู้ทำบัญชี 3 รายแสดงความไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 50 เหตุผลเนื่องจากมีปัญหาเรื่องตีความอายุการใช้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ

การจำแนกประเภทสัญญาเช่าข้อ 10.4 ของภาพ 17 ณ วันเริ่มต้นของสัญญาเช่า มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายมีจำนวนเท่ากับหรือ เกือบเท่ากับมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่เช่า ผู้ทำบัญชีทั้ง 6 รายแสดงความเห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 100 เหตุผล มีความชัดเจนและราคาครอบคลุม

การจำแนกประเภทสัญญาเช่าข้อ 10.5 ของภาพ 17 สินทรัพย์ที่เช่ามีลักษณะเฉพาะจนกระทั่งมีผู้เช่าเพียงผู้เดียวที่สามารถใช้สินทรัพย์นั้นโดยไม่จำเป็นต้องนำสินทรัพย์

ดังกล่าวมาทำการดัดแปลงที่สำคัญ ผู้ทำบัญชี 4 รายแสดงความเห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 67 เหตุผล ลดความเสี่ยงของบริษัท

ผู้ทำบัญชี 2 รายแสดงความไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 33 เหตุผล เนื่องจากมีปัญหาเรื่องความชัดเจนของลักษณะพิเศษการจำแนกประเภทสัญญาเช่าข้อ 11.1

ของภาพ 17 หากผู้เช่าสามารถยกเลิกสัญญาเช่าได้ และผู้เช่าเป็นผู้รับผิดชอบผลเสียหายที่เกิดกับผู้ให้เช่าเนื่องจากการยกเลิกนั้น ผู้ทำบัญชี 3รายแสดงความเห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 50 เหตุผล เหมือนการกู้เงินและผู้เช่าต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว

ผู้ทำบัญชี 3 รายแสดงความไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 50 เหตุผล เพราะเป็นปกติของธุรกิจไม่ควรนำมาเป็นเงื่อนไขการพิจารณาการจำแนกประเภทสัญญาเช่าข้อ 11.2

ของภาพ 17 ผู้เช่าเป็นผู้ที่ได้รับผลกำไรหรือผลขาดทุนจากการผันผวนของมูลค่ายุติธรรมของมูลค่าคงเหลือ ตัวอย่างเช่น มูลค่ายุติธรรมของมูลค่าคงเหลือที่อยู่ในรูปของค่าเช่าที่ผู้ให้เช่าลดให้ ซึ่งรวมแล้วมีจำนวนเท่ากับส่วนใหญ่ของจำนวนที่ได้รับจากการขายมูลค่าคงเหลือ ณ วันสิ้นสุดสัญญาเช่า ผู้ทำบัญชี 4 รายแสดงความเห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 67 เหตุผล เหมือนเงินกู้ ผู้เช่ามีเจตนาซื้อควรรับผิดชอบ

ผู้ทำบัญชี 2 รายแสดงความไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 33 เหตุผล เพราะยืดเยื้อและเป็นปกติของธุรกิจอยู่แล้วการจำแนกประเภทสัญญาเช่าข้อ 11.3 ของภาพ 17ผู้เช่าสามารถต่อสัญญาเช่าครั้งที่สองด้วยการจ่ายค่าเช่าที่มีจำนวนต่ำกว่าค่าเช่าในตลาดอย่างเป็นนัยสำคัญ ผู้ทำบัญชี 2 รายแสดงความเห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 33 เหตุผล ผู้เช่ามีเจตนาซื้อ

ผู้ทำบัญชี 4 รายแสดงความไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 67 เหตุผล ผู้เช่ามีเจตนาไม่ซื้อ และมีปัจจัยอื่นอีกหลายปัจจัยที่จะประกอบการพิจารณา

3.3 การวิเคราะห์ความเห็นของกลุ่มตัวอย่างจากการตอบแบบสอบถาม 13 รายในเรื่องการจำแนกประเภทสัญญาเช่า เพื่อการบันทึกรายการบัญชี ดูตาราง 51

ตาราง 51

ความเห็นการจำแนกประเภทสัญญาเช่าของผู้ตอบแบบสอบถามในการสำรวจความเห็น

		จำนวนเห็นด้วย	ร้อยละ
10.1	มีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนในการที่จะโอนกรรมสิทธิ์ในสินทรัพย์ที่ให้เช่าแก่ผู้เช่าเมื่อสัญญาสิ้นสุด	11	92
10.2	ณ วันที่สิทธิเลือกเกิดขึ้น ผู้เช่ามีสิทธิ์เลือกที่จะซื้อทรัพย์สินที่เช่า ด้วยราคาที่ต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรม โดยราคาตามสิทธิเลือกนั้นมีจำนวนต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์มากเพียงพอที่จะทำให้เกิดความแน่ใจอย่างสมเหตุสมผล ณ วันเริ่มต้นของสัญญาเช่าว่าผู้เช่าจะใช้สิทธิเลือกซื้อสินทรัพย์นั้น	13	100
10.3	ระยะเวลาของสัญญาเช่าครอบคลุมอายุการให้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของสินทรัพย์ แม้ว่าจะไม่มีการโอนกรรมสิทธิ์เกิดขึ้น	7	54
10.4	ณ วันเริ่มต้นของสัญญาเช่า มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายมีจำนวนเท่ากับหรือ เกือบเท่ากับมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่เช่า	8	62
10.5	สินทรัพย์ที่เช่ามีลักษณะเฉพาะจนกระทั่งมีผู้เช่าเพียงผู้เดียวที่สามารถใช้สินทรัพย์นั้นโดยไม่จำเป็นต้องนำสินทรัพย์ดังกล่าวมาทำการดัดแปลงที่สำคัญ	9	69
11.1	หากผู้เช่าสามารถยกเลิกสัญญาเช่าได้ และผู้เช่าเป็นผู้รับผิดชอบผลเสียหายที่เกิดกับผู้ให้เช่าเนื่องจากการยกเลิกนั้น	5	38
11.2	ผู้เช่าเป็นผู้ที่ได้รับผลกำไรหรือผลขาดทุนจากการผันผวนของมูลค่ายุติธรรมของมูลค่าคงเหลือ ตัวอย่างเช่น มูลค่ายุติธรรมของมูลค่าคงเหลือที่อยู่ในรูปของค่าเช่าที่ผู้ให้เช่าลดให้ ซึ่งรวมแล้วมีจำนวนเท่ากับส่วนใหญ่ของจำนวนที่ได้รับจากการขายมูลค่าคงเหลือ ณ วันสิ้นสุดสัญญาเช่า	8	62
11.3	ผู้เช่าสามารถต่อสัญญาเช่าครั้งที่สองด้วยการจ่ายค่าเช่าที่มีจำนวนต่ำกว่าค่าเช่าในตลาดอย่างเป็นนัยสำคัญ	6	46
ความเห็นเพิ่มเติม *			

ที่มา. จากแบบสอบถามและภาพ 17

หมายเหตุ เครื่องหมาย " * " หมายถึง การแสดงความเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องการบัญชีและภาษีอากร

ผลการวิเคราะห์ จากการสำรวจความคิดเห็นด้วยแบบสอบถามผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม มีความเห็นดังแสดงในภาพ 17 และ ตาราง 51 ดังนี้

การจำแนกประเภทสัญญาเช่าข้อ 10.1 ของภาพ 17 กรณี มีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนในการที่จะโอนกรรมสิทธิ์ในสินทรัพย์ที่ให้เช่าแก่ผู้เช่าเมื่อสัญญาสิ้นสุด ผู้ทำบัญชี 11 รายแสดงความเห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 92 เหตุผล เหมือนการให้สินเชื่อมีเจตนาที่จะได้กรรมสิทธิ์ในสินทรัพย์

ผู้ทำบัญชี 2 รายแสดงความไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 8 เหตุผล เป็นรายการปกติ และ ณ วันเริ่มแรกยังอาจไม่ทราบเจตนาที่แท้จริงของผู้เช่าเนื่องจากสัญญาเช่าให้สิทธิในการเลือกซื้อ

การจำแนกประเภทสัญญาเช่าข้อ 10.2 ของภาพ 17 ณ วันที่สิทธิเลือกเกิดขึ้น ผู้เช่ามีสิทธิ์เลือกที่จะซื้อทรัพย์สินที่เช่า ด้วยราคาที่ต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรม โดยราคาตามสิทธิเลือกนั้นมีจำนวนต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์มากเพียงพอที่จะทำให้เกิดความแน่ใจอย่างสมเหตุสมผล ณ วันเริ่มต้นของสัญญาเช่าว่าผู้เช่าจะใช้สิทธิเลือกซื้อสินทรัพย์นั้น ผู้ทำบัญชี ทั้ง 13 รายแสดงความเห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 100 เหตุผลมีเจตนามีแนวโน้มที่จะซื้อเพราะราคาจูงใจ

การจำแนกประเภทสัญญาเช่าข้อ 10.3 ของภาพ 17 ระยะเวลาของสัญญาเช่าครอบคลุมอายุการให้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของสินทรัพย์ แม้ว่าจะไม่มีการโอนกรรมสิทธิ์เกิดขึ้น ผู้ทำบัญชี 7 รายแสดงความเห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ54 แต่ควรมีการกำหนดราคาให้ชัดเจน ผู้ทำบัญชี 6 รายแสดงความไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ46 เหตุผล เนื่องจากมีปัญหาเรื่องตีความอายุการใช้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ อายุไม่ชัดเจนจะใช้มาตรฐานอย่างไร

การจำแนกประเภทสัญญาเช่าข้อ 10.4 ของภาพ 17 ณ วันเริ่มต้นของสัญญาเช่า มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายมีจำนวนเท่ากับหรือ เกือบเท่ากับมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่เช่า ผู้ทำบัญชี 8 รายแสดงความเห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 62 เหตุผล มีความชัดเจนและราคาครอบคลุม

ผู้ทำบัญชี 5 รายแสดงความไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 38 เหตุผล เป็นการปกติของธุรกิจข้อความไม่ชัดเจนควรใช้ข้อ 10.1 ของภาพ 17 ประกอบเป็นเกณฑ์ ในข้อนี้

การจำแนกประเภทสัญญาเช่าข้อ 10.5 ของภาพ 17 สินทรัพย์ที่เช่ามีลักษณะเฉพาะจนกระทั่งมีผู้เช่าเพียงผู้เดียวที่สามารถใช้สินทรัพย์นั้นโดยไม่จำเป็นต้องนำสินทรัพย์ดังกล่าวมาทำการดัดแปลงที่สำคัญ ผู้ทำบัญชี 8 รายแสดงความเห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 69 เหตุผล ลดความเสี่ยงของบริษัท

ผู้ทำบัญชี 5 รายแสดงความไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 31 เหตุผล เนื่องจากมีปัญหาเรื่องความชัดเจนของลักษณะพิเศษและเป็นปกติของธุรกิจไม่ควรนำข้อนี้มาพิจารณา

การจำแนกประเภทสัญญาเช่าข้อ 11.1 ของภาพ 17 หากผู้เช่าสามารถยกเลิกสัญญาเช่าได้ และผู้เช่าเป็นผู้รับผิดชอบผลเสียหายที่เกิดกับผู้ให้เช่าเนื่องจากการยกเลิกนั้น ผู้ทำบัญชี 4 รายแสดงความเห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ38 เหตุผล เหมือนการกู้เงินและผู้เช่าต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว

ผู้ทำบัญชี 9 รายแสดงความไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ62 เหตุผล เพราะเป็นปกติของธุรกิจไม่ควรนำมาเป็นเงื่อนไขการพิจารณาการจำแนกประเภทสัญญาเช่าข้อ 11.2

ของภาพ 17 ผู้เช่าเป็นผู้ที่ได้รับผลกำไรหรือผลขาดทุนจากการผันผวนของมูลค่ายุติธรรมของมูลค่าคงเหลือ ตัวอย่างเช่น มูลค่ายุติธรรมของมูลค่าคงเหลือที่อยู่ในรูปของค่าเช่าที่ผู้ให้เช่าลดให้ ซึ่งรวมแล้วมีจำนวนเท่ากับส่วนใหญ่ของจำนวนที่ได้รับจากการขายมูลค่าคงเหลือ ณ วันสิ้นสุดสัญญาเช่า ผู้ทำบัญชี 8 รายแสดงความเห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 62 เหตุผล เหมือนเงินกู้ ผู้เช่ามีเจตนาควรรับผิดชอบ

ผู้ทำบัญชี 5 รายแสดงความไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 38 เหตุผล เพราะ เป็นปกติของธุรกิจทั่วไปอยู่แล้ว

การจำแนกประเภทสัญญาเช่าข้อ 11.3 ของภาพ 17 ผู้เช่าสามารถต่อสัญญาเช่าครั้งที่สองด้วยการจ่ายค่าเช่าที่มีจำนวนต่ำกว่าค่าเช่าในตลาดอย่างเป็นนัยสำคัญ ผู้ทำบัญชี 6 รายแสดงความเห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 46 เหตุผล ผู้เช่ามีเจตนาซื้อ

ผู้ทำบัญชี 7 รายแสดงความไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 54 เหตุผล เพราะเป็นปกติของธุรกิจทั่วไปอยู่แล้วและการพิจารณานั้น มีปัจจัยอีกหลายประการต้องนำมาเป็นส่วนประกอบการตัดสินใจให้ครบถ้วน

จากการพิจารณาจัดประเภทสัญญานั้นจะได้ข้อสรุปว่า ความเห็นจากการสัมภาษณ์เจาะลึกและแบบสอบถามได้พิจารณาโดยใช้ประเด็นพื้นฐานเป็นหลักสำคัญ โดยความเห็นจากการสัมภาษณ์เจาะลึกได้ให้ความสำคัญเรียงลำดับ เห็นด้วยดังนี้

1. ข้อ 10.1 กรณี สัญญาเช่าโอนความเป็นเจ้าของในสินทรัพย์ไปให้ผู้เช่า ณ วันสิ้นสุดแห่งสัญญาเช่า จำแนกเป็นสัญญาเช่าการเงิน เห็นด้วย ร้อยละ 100

2. ข้อ 10.4 กรณี ราคาปัจจุบัน ณ วันเริ่มต้นสัญญาของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่าเท่ากับหรือมากกว่าส่วนใหญ่ของราคายุติธรรม จำแนกเป็นสัญญาเช่าการเงิน เห็นด้วย ร้อยละ 100

3. ข้อ 10.2 กรณี สัญญาเช่าระบุให้ผู้เช่ามีสิทธิเลือกที่จะซื้อสินทรัพย์ที่เช่าได้ในราคาที่ต่ำกว่าราคายุติธรรม ณ วันที่ สิทธิการเลือกที่จะซื้อได้ จำแนกเป็นสัญญาเช่าการเงินนั้น เห็นด้วย ร้อยละ 83

4. ข้อ 10.5 กรณี สินทรัพย์ที่เช่ามีลักษณะเฉพาะจนกระทั่งมีผู้เช่าเพียงผู้เดียวที่สามารถใช้สินทรัพย์นั้นโดยไม่จำเป็นต้องนำสินทรัพย์ดังกล่าวมาทำการดัดแปลงที่สำคัญ จำแนกเป็นสัญญาเช่าการเงิน เห็นด้วย ร้อยละ 67

5. ข้อ 11.2 กรณี ผู้เช่าเป็นผู้ที่ได้รับผลกำไรหรือผลขาดทุนจากการผันผวนของมูลค่ายุติธรรมของมูลค่าคงเหลือ ตัวอย่างเช่น มูลค่ายุติธรรมของมูลค่าคงเหลือที่อยู่ในรูปของค่าเช่าที่ผู้ให้เช่าลดให้ ซึ่งรวมแล้วมีจำนวนเท่ากับส่วนใหญ่ของจำนวนที่ได้รับจากการขายมูลค่าคงเหลือ ณ วันสิ้นสุดสัญญาเช่า จำแนกเป็นสัญญาเช่าการเงินนั้น เห็นด้วย ร้อยละ 67

6. ข้อ 10.3 กรณี กำหนดระยะเวลาสัญญาเช่ามีระยะเวลานานซึ่งครอบคลุมอายุการใช้งานเชิงเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของสินทรัพย์ จำแนกเป็นสัญญาเช่าการเงินนั้น เห็นด้วย ร้อยละ 50

7. ข้อ 11.1 กรณี หากผู้เช่าสามารถยกเลิกสัญญาเช่าได้ และผู้เช่าเป็นผู้รับผิดชอบผลเสียหายที่เกิดกับผู้ให้เช่าเนื่องจากการยกเลิกนั้น จำแนกเป็นสัญญาเช่าการเงินนั้น เห็นด้วย ร้อยละ 50

8. ข้อ 11.3 กรณี ผู้เช่าสามารถต่อสัญญาเช่าครั้งที่สองด้วยการจ่ายค่าเช่าที่มีจำนวนต่ำกว่าค่าเช่าในตลาดอย่างเป็นนัยสำคัญ จำแนกเป็นสัญญาเช่าการเงินนั้น เห็นด้วย ร้อยละ 33

และสนับสนุนความคิดเห็นด้วยแบบสอบถามได้พิจารณาประเด็นสำคัญที่เห็นด้วยดังนี้

1. ข้อ 10.2 กรณี สัญญาเช่าระบุให้ผู้เช่ามีสิทธิเลือกที่จะซื้อสินทรัพย์ที่เช่าได้ในราคาที่ต่ำกว่าราคายุติธรรม ณ วันที่ สิทธิการเลือกที่จะซื้อได้ จำแนกเป็นสัญญาเช่าการเงิน เห็นด้วย ร้อยละ 100

2. ข้อ 10.1 กรณี สัญญาเช่าโอนความเป็นเจ้าของในสินทรัพย์ไปให้ผู้เช่า ณ วันสิ้นสุดแห่งสัญญาเช่า จำแนกเป็นสัญญาเช่าการเงิน เห็นด้วย ร้อยละ 92

3. ข้อ 10.5 กรณี สินทรัพย์ที่เช่ามีลักษณะเฉพาะจนกระทั่งมีผู้เช่าเพียงผู้เดียวที่สามารถใช้สินทรัพย์นั้นโดยไม่จำเป็นต้องนำสินทรัพย์ดังกล่าวมาทำการดัดแปลงที่สำคัญ จำแนกเป็นสัญญาเช่าการเงิน เห็นด้วย ร้อยละ 69

4. ข้อ 10.4 กรณี ราคาปัจจุบัน ณ วันเริ่มต้นสัญญาของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่าเท่ากับหรือมากกว่าส่วนใหญ่ของราคายุติธรรม จำแนกเป็นสัญญาเช่าการเงิน เห็นด้วย ร้อยละ 62

5. ข้อ 11.2 กรณี ผู้เช่าเป็นผู้ที่ได้รับผลกำไรหรือผลขาดทุนจากการผันผวนของมูลค่ายุติธรรมของมูลค่าคงเหลือ ตัวอย่างเช่น มูลค่ายุติธรรมของมูลค่าคงเหลือที่อยู่ในรูปของค่าเช่าที่ผู้ให้เช่าลดให้ ซึ่งรวมแล้วมีจำนวนเท่ากับส่วนใหญ่ของจำนวนที่ได้รับจากการขายมูลค่าคงเหลือ ณ วันสิ้นสุดสัญญาเช่า จำแนกเป็นสัญญาเช่าการเงินเห็นด้วย ร้อยละ 92

6. ข้อ 10.3 กรณี กำหนดระยะเวลาสัญญาเช่ามีระยะเวลานานซึ่งครอบคลุมอายุการใช้งานเชิงเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของสินทรัพย์ จำแนกเป็นสัญญาเช่าการเงินเห็นด้วย ร้อยละ 62

7. ข้อ 11.3 กรณี ผู้เช่าสามารถต่อสัญญาเช่าครั้งที่สองด้วยการจ่ายค่าเช่าที่มีจำนวนต่ำกว่าค่าเช่าในตลาดอย่างเป็นนัยสำคัญ จำแนกเป็นสัญญาเช่าการเงินเห็นด้วย ร้อยละ 46

8. ข้อ 11.1 กรณี หากผู้เช่าสามารถยกเลิกสัญญาเช่าได้ และผู้เช่าเป็นผู้รับผิดชอบผลเสียหายที่เกิดกับผู้ให้เช่าเนื่องจากการยกเลิกนั้น จำแนกเป็นสัญญาเช่าการเงินเห็นด้วย ร้อยละ 38

ซึ่งมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29 (ปรับปรุง 2550)) เรื่อง สัญญาเช่า ไม่ได้กำหนดให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัดแต่ให้พิจารณาสาระของวัตถุประสงค์เป็นหลักดังนี้

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29 (ปรับปรุง 2550)) เรื่อง สัญญาเช่า ย่อหน้า 10 ในการจัดประเภทสัญญาเช่าเป็นสัญญาเช่าการเงินหรือสัญญาเช่าดำเนินงาน กิจการต้องพิจารณาถึงเนื้อหาของรายการมากกว่ารูปแบบตามสัญญา

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29 (ปรับปรุง 2550)) เรื่อง สัญญาเช่า ย่อหน้า 12 ตัวอย่างและข้อบ่งชี้ในย่อหน้า 10 และ 11 ไม่ถือเป็นข้อยุติในการจัดประเภทสัญญาเช่าให้เป็นสัญญาเช่าการเงิน ถ้าเป็นที่แน่ชัดว่ายังมีลักษณะอื่นที่แสดงให้เห็นว่ามิได้มีการโอนความเสี่ยงและผลตอบแทนที่ผู้เป็นเจ้าของพึงได้รับจากสินทรัพย์ที่เช่า สัญญาเช่านั้นต้องจัดประเภทเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน

บริษัทที่ประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งที่เป็นสมาชิกและจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนดลักษณะความแตกต่างของการแยกประเภทสัญญาเช่าดังนี้

การเช่าดำเนินงาน (operating lease) ผู้เช่ามีวัตถุประสงค์จะใช้ทรัพย์โดยไม่ต้องการมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่าผู้เช่าจะส่งทรัพย์ที่เช่าคืนให้ผู้ให้เช่า ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาและในการประกันภัยทรัพย์ที่เช่าส่วนใหญ่จะถูกคำนวณรวมอยู่ในค่าเช่า

การเช่าการเงิน (financial lease) ผู้เช่ามีวัตถุประสงค์จะใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินโดยมีผู้ให้เช่าเป็นผู้สนับสนุนทางด้านการเงินเพื่อจัดหาทรัพย์ และผู้เช่าต้องการซื้อทรัพย์ที่เช่าเมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่าส่วนการบำรุงรักษาทรัพย์ จะเป็นหน้าที่ของผู้เช่า

ข้อมูลจาก บริษัท สแกนดิเนเวียลีสซิ่ง จำกัด (มหาชน) แบบ 56-1 หน้า 9

3.4 ข้อสรุปเรื่องการจำแนกประเภทสัญญาเช่า เพื่อการบันทึกรายการบัญชี

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ว่าการจำแนกประเภทสัญญาเช่าได้ใช้หลักเกณฑ์หลัก ได้แก่ การโอนความเป็นเจ้าของในสินทรัพย์ไปให้ผู้เช่า ผู้เช่ามีสิทธิเลือกที่จะซื้อสินทรัพย์ที่เช่าได้ในราคาที่ต่ำกว่าราคายุติธรรม ราคาปัจจุบัน ณ วันเริ่มต้นสัญญาของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่าเท่ากับหรือมากกว่าส่วนใหญ่ของราคายุติธรรมสินทรัพย์ที่เช่ามีลักษณะเฉพาะจนกระทั่งมีผู้เช่าเพียงผู้เดียวที่สามารถใช้สินทรัพย์นั้นและผู้ให้เช่าสนับสนุนเฉพาะสินเชื่อ ควรจำแนกประเภทสัญญาเช่าเป็นสัญญาเช่าการเงิน

3.5 แสดงกระบวนการบันทึกรายการทางบัญชีตามขั้นตอน ดังแสดงในภาพ 18-21

หลังจากจำแนกประเภทสัญญาเช่าตามมาตรฐานการบัญชีแล้ว กระบวนการบันทึกรายการทางบัญชีจะเป็นขั้นตอน ดังแสดงในภาพ 18-21

3.5.1 แสดงทางเดินของเอกสารประกอบการบันทึกระบบบัญชีลูกหนี้ ดังแสดงในภาพ 18

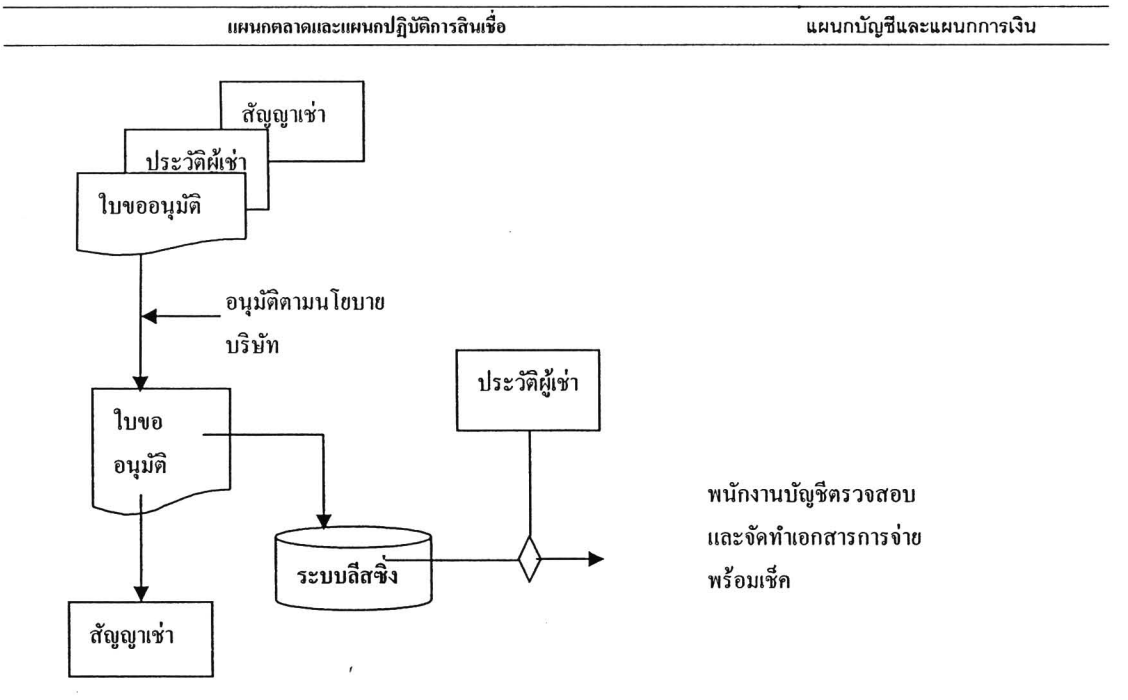

ภาพ 18 ทางเดินของเอกสารประกอบการบันทึกระบบบัญชีลูกหนี้

จากภาพ 18 พนักงานแผนกตลาดและแผนกปฏิบัติการสินเชื่อ จะบันทึกข้อมูลประวัติและขั้นตอนการอนุมัติขั้นต้นในระบบลูกหนี้รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้อง แล้วส่งผ่านไปแผนกบัญชีและการเงิน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและจัดทำเอกสารการจ่ายเงินพร้อมเช็ค เตรียมจ่ายให้ผู้จำหน่ายต่อไป

3.5.2 แสดงทางเดินของเอกสารประกอบการบันทึกระบบบัญชีรายได้ ดังแสดงในภาพ 19-21

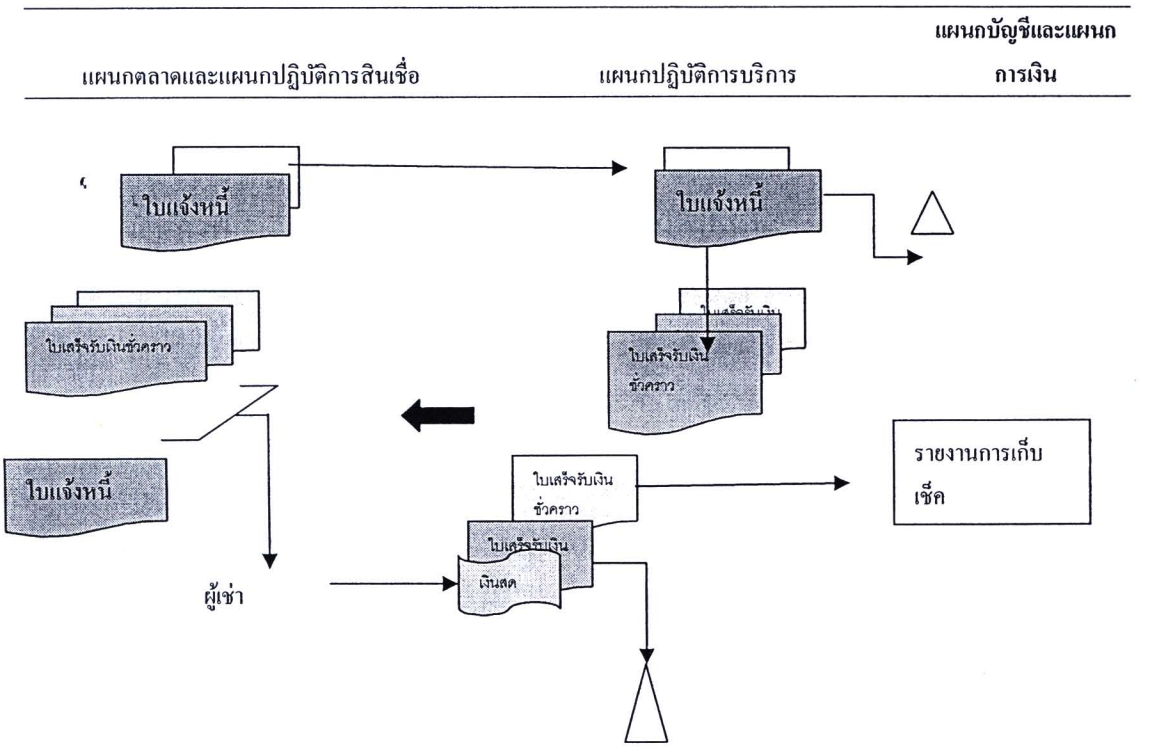

ภาพ 19 ทางเดินของเอกสารประกอบการบันทึกรายได้รับค่าเช่าผ่านระบบของธนาคาร

จากภาพ 19 กรณีรับเงินสดหรือเช็คจากผู้เช่า พนักงานแผนกตลาดหรือแผนกปฏิบัติการสินเชื่อ จะส่งใบแจ้งหนี้และนำใบเสร็จรับเงินชั่วคราวเก็บเงินกับผู้เช่า จัดส่งให้แผนกเก็บเงินซึ่งจะจัดทำรายงานพร้อมเงินสดหรือเช็ค ส่งให้แผนกบัญชี และการเงินเพื่อดำเนินการบันทึกรายการในระบบลูกหนี้ จัดทำและส่งใบเสร็จรับเงินและใบกำกับภาษีมูลค่าเพิ่มให้ผู้เช่า

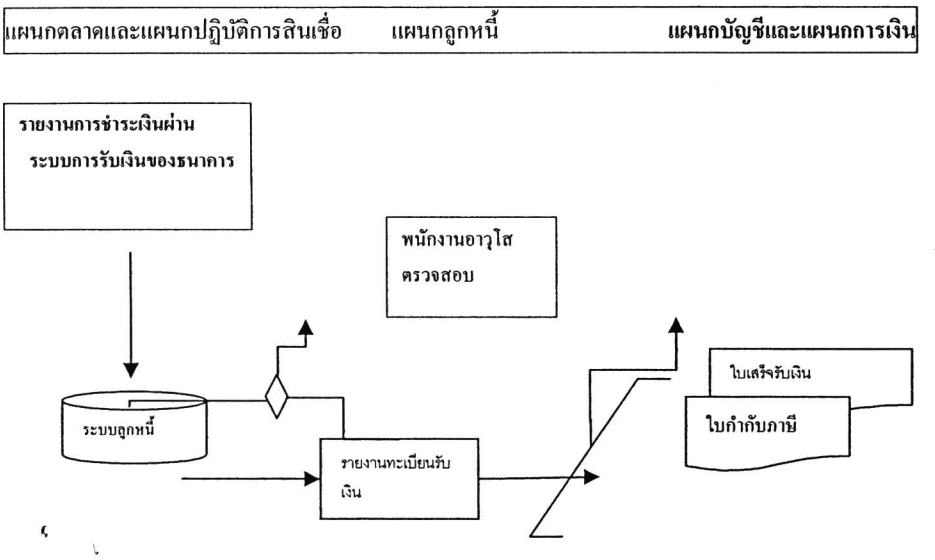

ภาพ 20 ทางเดินของเอกสารประกอบการบันทึกรายได้

จากภาพ 20 กรณีรับชำระค่างวดจากผู้เช่าโดยผ่านระบบการรับเงินของธนาคาร พนักงานเก็บเงินจะตรวจสอบกับรายงานของธนาคารตามระบบรายงานทางโทรสาร หรือรายงานธนาคารที่ได้จัดส่งให้บริษัท และจะบันทึกรายการชำระเงินในระบบลูกหนี้ และส่งผ่านต่อให้แผนกการเงินและบัญชี จัดทำใบเสร็จรับเงินและใบกำกับภาษีมูลค่าเพิ่มส่งให้ผู้เช่า

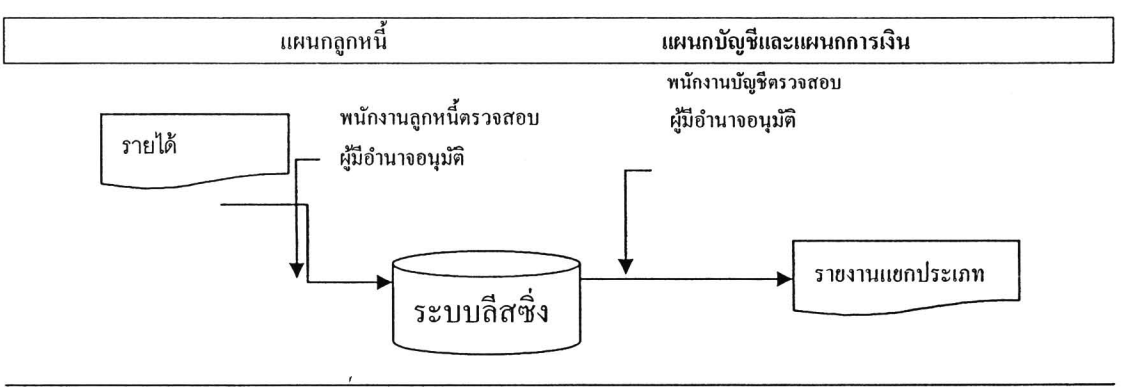

ภาพ 21 ทางเดินของเอกสารประกอบการบันทึกรายได้

จากภาพ 19-21 หลังจากที่ทำการบันทึกรายการรับเงินจากลูกหนี้ลงในระบบลีสซิ่ง เรียบร้อยแล้ว จัดส่งให้ พนักงานบัญชี (accounting staff) เพื่อทำใบสำคัญรับ(received voucher) และหลังจากนั้นจัดส่งพนักงานแผนกลูกหนี้ (port officer) เพื่อตรวจสอบ ก่อนจัดส่งให้ผู้มีอำนาจอนุมัติการลงบัญชีอีกครั้ง หลังจากนั้นจัดส่งให้พนักงานบัญชี (accounting staff) เพื่อทำการตรวจสอบข้อมูลในระบบบัญชี เมื่อตรวจสอบรายการบัญชีเสร็จแล้วจะทำการพิมพ์ รายการบันทึกรายวันจากระบบบัญชี เพื่อให้หัวหน้าพนักงานบัญชี (accounting supervisor) ทำการตรวจสอบความถูกต้องการลงบัญชีอีกครั้ง ก่อนส่งให้ผู้มีอำนาจอนุมัติการลงบัญชี บริษัทจะมีข้อมูลของลูกหนี้รายตัวในระบบลูกหนี้และสามารถเรียกข้อมูลได้ตลอดเวลา

3.6 รูปแบบการบันทึกรายการบัญชี แสดงรวมสัญญาเช่าดำเนินงาน สัญญาเช่าการเงินและบัญชีตามการภาษีอากร

3.6.1 รูปแบบการบันทึกรายการสินทรัพย์ ดูตาราง 52-54 และตาราง 61

การบันทึกบัญชี การบันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน สัญญาเช่าการเงิน และบัญชีตามการภาษีอากร มีดังนี้

ผู้ให้เช่าบันทึกรายการบัญชีตามประเภทสัญญาเช่าเมื่อได้ลงนามสัญญาเช่าและส่งมอบสินทรัพย์ให้ผู้เช่าแล้ว กรณีเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานจะบันทึกสินทรัพย์ให้เช่า สัญญาเช่าการเงินบันทึก ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว บัญชีตามการภาษีอากร บันทึกสินทรัพย์ให้เช่า (ดูตาราง 52)

ตาราง 52

รูปแบบ การบันทึกกรณีสินทรัพย์ให้เช่า ณ วันเริ่มสัญญาเช่าและส่งมอบสินทรัพย์ให้เช่า

	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
1. การบันทึกตั้งลูกหนี้และสินทรัพย์ให้เช่า	เดบิท สินทรัพย์ให้เช่า (ราคาซื้อ รวมอากรขาเข้า รวมค่าธรรมเนียมอากรขาเข้า) ภาษีซื้อ เครดิต เงินฝากธนาคาร หรือเจ้าหนี้ การค้า ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่ายค้างจ่าย(กรณีสินทรัพย์ให้เช่าสั่งทำ) การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล สินทรัพย์ให้เช่า แสดงรายการเป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน งบกำไรขาดทุน ไม่แสดง	เดบิท ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว ภาษีซื้อ เครดิต เงินฝากธนาคาร หรือเจ้าหนี้การค้า เดบิท ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว เครดิต รายได้ดอกเบี้ยรับตามสัญญาเช่าระยะยาวรอรับรู้ บันทึกรายการสินทรัพย์ให้เช่าเป็นบัญชีลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว แสดงยอดสุทธิโดยหักรายได้ดอกเบี้ยรับตามสัญญาเช่าระยะยาวรอรับรู้และค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ภายใต้สินทรัพย์หมุนเวียน เจ้าหนี้การค้า แสดงเป็นยอดหนี้สินภายใต้หนี้สินหมุนเวียน ภาษีซื้อแสดงเป็นยอดสินทรัพย์ภายใต้สินทรัพย์หมุนเวียนเพื่อรอเรียกคืนหรือหักกลบกับภาษีขายเพื่อยื่นภาษีมูลค่าเพิ่ม งบกำไรขาดทุน ไม่แสดง	เดบิท สินทรัพย์ให้เช่า (ราคาซื้อ รวมอากรขาเข้า รวมค่าธรรมเนียมอากรขาเข้า) ภาษีซื้อ เครดิต เงินฝากธนาคาร หรือเจ้าหนี้ การค้า ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่ายค้างจ่าย(กรณีสินทรัพย์ให้เช่าสั่งทำ) ภาษีเงินได้นิติบุคคล คำนวณค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ตามมาตรฐานการบัญชีด้วยวิธีจำนวนผลรวมปีและใช้อัตราตามประมวลรัษฎากร และถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรทางภาษีอากร ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่ายสินทรัพย์ให้เช่าที่สั่งทำ จะคำนวณภาษี หัก ณ ที่จ่ายจากยอดรับจ้างทำ ตามประมวลรัษฎากร และหักภาษีอากรไว้เพื่อนำส่ง เมื่อมีการจ่ายชำระ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีซื้อคำนวณจากยอดสินทรัพย์ให้เช่ารวม

ตาราง 53

รูปแบบ การบันทึกกรณีสินทรัพย์ให้เช่า ณ วันเริ่มสัญญาเช่าและส่งมอบสินทรัพย์ให้เช่า ประเภทอสังหาริมทรัพย์ที่ดิน

	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
สินทรัพย์ให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ที่ดิน	เดบิท ที่ดินให้เช่า (ราคาที่ดินรวม ค่าดำเนินการ) ภาษีธุรกิจเฉพาะ เครดิต เงินฝากธนาคารหรือเจ้าหนี้การค้า บันทึกบัญชี รายการที่ดินเป็นสินทรัพย์ของบริษัท การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล ที่ดินให้เช่า แสดงรายการเป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน สุทธิด้วยค่าเผื่อผลขาดทุน งบกำไรขาดทุน แสดงผลขาดทุนฯเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน และภาษีธุรกิจเฉพาะคำนวณและ หักตามกฎหมายประมวลรัษฎากร แสดงเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	เดบิท ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว ภาษีธุรกิจเฉพาะ เครดิต เงินฝากธนาคารหรือเจ้าหนี้การค้า เดบิท ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว เครดิต รายได้ดอกเบี้ยรับตามสัญญาเช่าระยะยาวรอรับรู้ บันทึกรายการสินทรัพย์ให้เช่าเป็นบัญชีลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว แสดงยอดสุทธิโดยหักรายได้ดอกเบี้ยรับตามสัญญาเช่าระยะยาวรอรับรู้และค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ภายใต้สินทรัพย์หมุนเวียน เจ้าหนี้การค้าแสดงเป็นยอดหนี้สินภายใต้หนี้สินหมุนเวียน ภาษีธุรกิจเฉพาะคำนวณและ หักตามกฎหมายประมวลรัษฎากร แสดงเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานในงบกำไรขาดทุน	เดบิท ที่ดินให้เช่า (ราคาที่ดินรวม ค่าดำเนินการ) ภาษีธุรกิจเฉพาะ เครดิต เงินฝากธนาคารหรือเจ้าหนี้การค้า ภาษีเงินได้นิติบุคคล ไม่มีการบันทึกรายการค่าเผื่อผลขาดทุน ไม่มีการคำนวณค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ดิน ตามกฎหมายประมวลรัษฎากร ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย ไม่มี ภาษีมูลค่าเพิ่ม ไม่มี ภาษีธุรกิจเฉพาะ คำนวณและหักตามกฎหมายประมวลรัษฎากร

ในกรณีสินทรัพย์ให้เช่าประเภทอสังหาริมทรัพย์ที่ดิน เมื่อจัดซื้อที่ดินจะมีรายการภาษีธุรกิจเฉพาะที่จะต้องจ่ายเพิ่มขึ้น ผู้ให้เช่าบันทึกรายการบัญชีตามประเภทสัญญาเช่าเมื่อได้ลงนามสัญญาเช่าและส่งมอบสินทรัพย์ให้ผู้เช่าแล้ว กรณีเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานจะบันทึกสินทรัพย์ให้เช่า สัญญาเช่าการเงินบันทึก ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว บัญชีตามการภาษีอากร บันทึกสินทรัพย์ให้เช่า (ดูตาราง 53)

ตาราง 54

รูปแบบ การบันทึกกรณีการเลือกใช้มาตรฐานการบัญชีก่อนการประกาศใช้ เรื่อง สินทรัพย์ ภาษีเงินได้นิติบุคคลรอการตัดบัญชี

	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
สินทรัพย์ภาษีเงินได้นิติบุคคลรอการตัดบัญชี	เดบิท สินทรัพย์ ภาษีเงินได้นิติบุคคลรอการตัดบัญชี เครดิต ภาษีเงินได้นิติบุคคล สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจะบันทึกต่อเมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่ากำไรเพื่อเสียภาษีในอนาคตจะมีจำนวนเพียงพอกับการใช้ประโยชน์จากการตั้งสินทรัพย์ดังกล่าว สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจะถูกปรับลดลงเท่าที่ประโยชน์ทางภาษีจะมีโอกาสถูกใช้จริง การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล แสดงเป็นรายการสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน่ งบกำไรขาดทุน แสดงภาษีเงินได้นิติบุคคลหักจากกำไรสุทธิ	เดบิท สินทรัพย์ ภาษีเงินได้นิติบุคคลรอการตัดบัญชี เครดิต ภาษีเงินได้นิติบุคคล สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจะบันทึกต่อเมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่ากำไรเพื่อเสียภาษีในอนาคตจะมีจำนวนเพียงพอกับการใช้ประโยชน์จากการตั้งสินทรัพย์ดังกล่าว สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจะถูกปรับลดลงเท่าที่ประโยชน์ทางภาษีจะมีโอกาสถูกใช้จริง การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล แสดงเป็นรายการสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน งบกำไรขาดทุน แสดงภาษีเงินได้นิติบุคคลหักจากกำไรสุทธิก่อนหักภาษีเงินได้นิติบุคคล	ไม่มีการบันทึกรายการ ภาษีเงินได้นิติบุคคล ไม่มี ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย ไม่มี ภาษีมูลค่าเพิ่ม ไม่มี

ดูตาราง 54 ผู้ให้เช่า บันทึกสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีเมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่ากำไรเพื่อเสียภาษีเงินได้ในอนาคตจะมีจำนวนเพียงพอกับการใช้ประโยชน์จากการตั้งสินทรัพย์ดังกล่าว สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจะถูกปรับลดลงเท่าที่ประโยชน์ทางภาษีจะมีโอกาสถูกใช้จริง โดยบันทึก ทั้งสัญญาเช่าดำเนินงานและสัญญาเช่าการเงิน ซึ่งเป็นการประมาณการบัญชี การภาษีอากรจะไม่มีการบันทึก

3.6.2 รูปแบบการบันทึกรายการหนี้สิน (ดูตาราง 55-57)

ตาราง 55

รูปแบบ การบันทึกหนี้สินกรณีการรับ เงินมัดจำรับ

	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
บันทึกเป็นเงินมัดจำรับ	เดบิท เงินสด/เงินฝากธนาคาร เครดิต เงินมัดจำรับ ภาษีขาย บันทึกเงินมัดจำรับจากผู้เช่าเป็นเจ้าหนี้เพื่อเป็นประกันค่าเสียหายที่อาจเกิดขึ้น การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล เงินมัดจำรับ แสดงเงินมัดจำรับ ด้านเจ้าหนี้ภายใต้หนี้สินไม่หมุนเวียน งบกำไรขาดทุน ไม่แสดง	เดบิท เงินสด/เงินฝากธนาคาร เครดิต เงินมัดจำรับ ภาษีขาย บันทึกเป็นเงินมัดจำรับและเป็นหนี้สิน เพื่อรอคืนผู้เช่าและปรับปรุงรายการออกจากบัญชีเงินมัดจำรับเมื่อสัญญาเช่าสิ้นสุดลง การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล เงินมัดจำรับ แสดงเงินมัดจำรับ ด้านเจ้าหนี้ภายใต้หนี้สินไม่หมุนเวียน งบกำไรขาดทุน ไม่แสดง	เดบิท เงินสด/เงินฝากธนาคาร เครดิต รายได้เงินมัดจำ ภาษีขาย ภาษีเงินได้นิติบุคคล คำนวณเงินมัดจำเป็นรายได้ ของกำไรทางภาษีอากรนำมาคำนวณเป็นรายได้โดยเฉลี่ยตามอายุสัญญาเช่าเริ่มตั้งแต่งวดบัญชีที่รับ ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย ไม่มีภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีขายคำนวณจากยอดเงินมัดจำรับทั้งจำนวน

จากตาราง 55 ผู้ให้เช่า บันทึกการรับเงินมัดจำจากผู้เช่าเป็นหนี้สิน ชื่อบัญชีเงินมัดจำรับทั้งสัญญาเช่าดำเนินงานและสัญญาเช่าการเงิน แต่บัญชีตามการภาษีอากรบันทึกเป็นรายได้โดยเฉลี่ยตามอายุสัญญาเช่าเริ่มตั้งแต่งวดบัญชีที่รับ ดังนั้นจึงเกิดรายการภาษีขายคำนวณจากจำนวนเงินที่รับ

ตาราง 56

รูปแบบ การบันทึกลดยอดหนี้สิน กรณีการคืนเงินมัดจำรับ

	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
การคืนเงินมัดจำรับ	เดบิท เงินมัดจำรับ ภาษีขาย เครดิต เงินสด/เงินฝากธนาคาร การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล แสดง ลดยอดเงินมัดจำรับในงบดุล ด้านเจ้าหนี้ภายใต้หนี้สินไม่หมุนเวียน งบกำไรขาดทุน ไม่แสดง	เดบิท เงินมัดจำรับ ภาษีขาย เครดิต เงินสด/เงินฝากธนาคาร ปรับปรุงบัญชีเงินมัดจำที่ได้บันทึกเป็นเจ้าหนี้ไว้ ณ วันที่มีการรับเงินมัดจำ โดยลดยอดเจ้าหนี้เงินมัดจำรับที่บันทึกไว้ในการแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล แสดง ลดยอดเงินมัดจำรับในงบดุล ด้านเจ้าหนี้ภายใต้หนี้สินไม่หมุนเวียน งบกำไรขาดทุน ไม่แสดง	เดบิท ค่าใช้จ่ายเงินมัดจำ ภาษีขาย เครดิต เงินสด/เงินฝากธนาคาร ภาษีเงินได้นิติบุคคล คำนวณเงินมัดจำที่เป็นรายได้มาเป็นค่าใช้จ่าย ของกำไรทางภาษีอากรโดยจะนำมาคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายในส่วนที่คำนวณไว้เป็นรายได้และชำระคืนเท่านั้น ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย ไม่มี ภาษีมูลค่าเพิ่ม ลดยอดภาษีขายคำนวณจากยอดเงินมัดจำรับทั้งจำนวน

ในกรณีคืนมัดจำรับ ผู้เช่าจะบันทึกล้างยอดเงินมัดจำรับทางบัญชีทั้งสัญญาเช่าดำเนินงานและสัญญาเช่าการเงิน พร้อมทั้งบันทึกบัญชีตามการภาษีอากรเป็นค่าใช้จ่ายด้วยจำนวนเงินมัดจำรับที่ได้บันทึกเป็นรายได้ และออกใบลดหนี้ เพื่อลดยอดภาษีขายที่ได้ยื่นเสียภาษีไปแล้ว (ดูตาราง 56)

ตาราง 57

รูปแบบ การบันทึกหนี้สินกรณีการเลือกใช้มาตรฐานการบัญชีก่อนการประกาศใช้ เรื่อง หนี้สิน ภาษีเงินได้นิติบุคคลรอการตัดบัญชี

	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
หนี้สินภาษีเงินได้นิติบุคคลรอการตัดบัญชี	เดบิท ภาษีเงินได้นิติบุคคล เครดิต หนี้สินภาษีเงินได้นิติบุคคลรอการตัดบัญชี การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล แสดงเป็นรายการหนี้สินไม่หมุนเวียน งบกำไรขาดทุน แสดงภาษีเงินได้นิติบุคคลหักจากกำไรสุทธิ หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี จะคำนวณจากผลแตกต่างชั่วคราวที่เกิดขึ้นระหว่างมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์และหนี้สินและจำนวนที่ใช้เพื่อความมุ่งหมายทางภาษีอากร จำนวนภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีพิจารณาจากรายการที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจริง หรือมูลค่าหรือประโยชน์ของสินทรัพย์ที่คาดว่าจะได้รับและหนี้สินที่คาดว่าจะต้องชำระ โดยใช้อัตราภาษีอากรที่มีการประกาศใช้ ณ วันที่ในงบดุล	เดบิท ภาษีเงินได้นิติบุคคล เครดิต หนี้สินภาษีเงินได้นิติบุคคลรอการตัดบัญชี หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี จะคำนวณจากผลแตกต่างชั่วคราวที่เกิดขึ้นระหว่างมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์และหนี้สินและจำนวนที่ใช้เพื่อความมุ่งหมายทางภาษีอากร จำนวนภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีพิจารณาจากรายการที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจริง หรือมูลค่าหรือประโยชน์ของสินทรัพย์ที่คาดว่าจะได้รับและหนี้สินที่คาดว่าจะต้องชำระ โดยใช้อัตราภาษีอากรที่มีการประกาศใช้ ณ วันที่ในงบดุล การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล แสดงเป็นรายการหนี้สินไม่หมุนเวียน งบกำไรขาดทุน แสดงภาษีเงินได้นิติบุคคลหักจากกำไรสุทธิ	ไม่มีการบันทึกรายการ ภาษีเงินได้นิติบุคคล ไม่มี ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย ไม่มี ภาษีมูลค่าเพิ่ม ไม่มี

จากตาราง 57 ผู้ให้เช่าปรับปรุงหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี จะคำนวณจากผลแตกต่างชั่วคราวที่เกิดขึ้นระหว่างมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์และหนี้สินและ

จำนวนที่ใช้เพื่อความมุ่งหมายทางภาษีอากร จำนวนภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีพิจารณาจากรายการที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจริง หรือมูลค่าหรือประโยชน์ของสินทรัพย์ที่คาดว่าจะได้รับและหนี้สินที่คาดว่าจะต้องชำระ โดยใช้อัตราภาษีอากรที่มีการประกาศใช้ ณ วันที่ในงบดุล ทั้งสัญญาเช่าดำเนินงานและสัญญาเช่าการเงิน และเนื่องจากเป็นการประมาณการตัวเลข บัญชีภาษีอากร จึงไม่มีการบันทึก ซึ่งมาตรฐานการบัญชีไทยอยู่ระหว่างการพิจารณายังไม่ได้กำหนดให้ปฏิบัติ แต่โดยความแตกต่างอย่างมีสาระสำคัญ ผู้ประกอบการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งจึงได้นำมาปฏิบัติก่อนประกาศใช้โดยอิงมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 12 เรื่อง ภาษีเงินได้

3.6.3 รูปแบบการบันทึกรายการรายได้ดูตาราง 58-63

ตาราง 58

รูปแบบ การบันทึกกรณีการรับชำระเงินค่าเช่าแต่ละงวด

	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
กรณีการรับชำระเงินค่าเช่าแต่ละงวด	เดบิท เงินสดหรือเงินฝากธนาคาร เครดิต ลูกหนี้ค่าเช่า ภาษีขาย (รับค่าเช่าจากลูกค้า) เดบิท ลูกหนี้ค่าเช่า เครดิต ค่าเช่ารับ โอนค่าเช่าจากสัญญาเช่าทั้งเดือนบันทึกเป็นรายได้ค่าเช่าเต็มจำนวน ซึ่งประกอบด้วยเงินต้นและดอกเบี้ย ตามเกณฑ์คงค้าง การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล แสดงลูกหนี้ค่าเช่าภายใต้สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น งบกำไรขาดทุน แสดงรายการค่าเช่าจากสัญญาเช่าดำเนินงานเต็มจำนวนเป็นรายได้จากการดำเนินงาน	เดบิท เงินสดหรือเงินฝากธนาคาร เครดิต ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว ภาษีขาย เดบิท รายได้ดอกเบี้ยรับตามสัญญาเช่าระยะยาวรอรับรู้ เครดิต รายได้ดอกเบี้ย(ดอกเบี้ยรับ) บันทึกลดยอดลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาวจากสัญญาเช่าการเงิน และการบันทึกรายได้ดอกเบี้ยรับจะบันทึกทุกสิ้นงวดบัญชีเดือนตามนโยบายการปิดงวดบัญชีของบริษัทโดยจะบันทึกรายได้เฉพาะส่วนของดอกเบี้ยรับหักออกจากบัญชีรายได้ดอกเบี้ยรับตามสัญญาเช่าระยะยาวรอรับรู้ ซึ่งได้บันทึกบัญชีไว้ ณ วันที่ลงนามรับมอบสินทรัพย์ตามสัญญาเช่า การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล ลดยอดลูกหนี้ และดอกเบี้ยรับตามสัญญาเช่าระยะยาวรอรับรู้ งบกำไรขาดทุน แสดงเป็นรายได้ดอกเบี้ยรับ	เดบิท เงินสดหรือเงินฝากธนาคาร เครดิต ลูกหนี้ค่าเช่า ภาษีขาย (รับค่าเช่าจากลูกค้า) เดบิท ลูกหนี้ค่าเช่า เครดิต ค่าเช่ารับ ภาษีเงินได้นิติบุคคล ค่าเช่าจากสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นรายได้เต็มจำนวนในการคำนวณกำไรทางภาษีอากร ซึ่งค่าเช่าประกอบด้วย เงินต้น และดอกเบี้ย ตามเกณฑ์สิทธิ์ ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย ไม่มี ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีขาย คำนวณจากยอดค่าเช่ารับทั้งจำนวน ตามเกณฑ์เงินสด

จากตาราง 58 ผู้ให้เช่าบันทึกรายการรับชำระค่างวดจากผู้เช่า สัญญาเช่าดำเนินงานบันทึกค่าเช่ารับเป็นรายได้ค่าเช่ารับทั้งจำนวนด้วยประกอบด้วยเงินต้นและดอกเบี้ยรับ โดยการปรับปรุงตั้งลูกหนี้ค่าเช่าและค่าเช่ารับ ณ วันสิ้นงวดบัญชี และเมื่อรับชำระค่างวดจากผู้เช่า จะบันทึกลดยอดลูกหนี้ค่าเช่าด้วยจำนวนที่ปรับปรุงตั้งค้างรับไว้ สัญญาเช่าการเงินจะปรับปรุงรายการรายได้เฉพาะส่วนที่เป็นดอกเบี้ยรับโดยปรับปรุงกับบัญชีรายได้ดอกเบี้ยรับตามสัญญาเช่าระยะยาวรอรับรู้เมื่อสิ้นงวดบัญชีและเมื่อรับชำระค่างวดจากผู้เช่า จะบันทึกลดยอดลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาวด้วยค่างวดทั้งจำนวน บัญชีตามการภาษีอากร โดยการปรับปรุงตั้งลูกหนี้ค่าเช่าและค่าเช่ารับ ณ วันสิ้นงวดบัญชี และเมื่อรับชำระค่างวดจากผู้เช่า จะบันทึกลดยอดลูกหนี้ค่าเช่าด้วยจำนวนที่ปรับปรุงตั้งค้างรับไว้ เช่นเดียวกับสัญญาเช่าดำเนินงาน พร้อมนี้จะเกิดภาษีขาย ณวันที่รับชำระ คำนวณจากยอดรับชำระทั้งจำนวน

ตาราง 59

รูปแบบ การบันทึกกรณีการรับชำระเงินค่าเช่าแต่ละงวดไม่ตรงกับวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี

	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
กรณีการรับชำระเงินค่าเช่าไม่ตรงกับวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี	เดบิท ลูกหนี้ค่าเช่า เครดิต ค่าเช่ารับ บันทึกค่าเช่ารับเมื่อถึงกำหนด เดบิท เงินสด/เงินฝากธนาคาร เครดิต ลูกหนี้ค่าเช่า ภาษีขาย บันทึกรับชำระค่าเช่า เดบิท เงินสด / เงินฝากธนาคาร เครดิต ลูกหนี้ค่าเช่า ภาษีขาย	เดบิท เงินสดหรือเงินฝากธนาคาร เครดิต ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว ภาษีขาย บันทึกลดยอดลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาวจากสัญญาเช่าการเงิน ณ วันที่รับชำระ ส่วนการบันทึกรายได้ดอกเบี้ยรับจะบันทึกทุกสิ้นงวดบัญชีเดือนตามนโยบายการปิดงวดบัญชีของบริษัท	เดบิท ลูกหนี้ค่าเช่า เครดิต ค่าเช่ารับ กรณีไม่ได้รับค่าเช่าเมื่อถึงกำหนดชำระ เดบิท เงินสด / เงินฝากธนาคาร เครดิต ลูกหนี้ค่าเช่า ภาษีขาย เมื่อรับชำระ เดบิท เงินสด / เงินฝากธนาคาร เครดิต ลูกหนี้ค่าเช่า ภาษีขาย

ตาราง 59 (ต่อ)

	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
กรณีการรับชำระเงินค่าเช่าไม่ตรงกับวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี	บันทึกรับชำระค่าเช่า เดบิท ลูกหนี้ค่าเช่า เครดิต รายได้ค่าเช่ารับล่วงหน้า บันทึกค่าเช่ารับล่วงหน้า การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล บัญชีลูกหนี้ค่าเช่า นำมาแสดงในงบดุลภายใต้ รายการสินทรัพย์หมุนเวียน และ บัญชีรายได้ค่าเช่ารับล่วงหน้า นำมาแสดงในงบดุลภายใต้รายการหนี้สินหมุนเวียน งบกำไรขาดทุน รายได้จากรายการปรับปรุง เป็นรายได้จากการดำเนินงานในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น	การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล บันทึกลดยอดลูกหนี้จากสัญญาเช่าการเงิน เมื่อรับชำระ งบกำไรขาดทุน ไม่แสดง	เมื่อถึงกำหนดชำระ เดบิท ลูกหนี้ค่าเช่า เครดิต รายได้ค่าเช่ารับล่วงหน้า กรณีรับค่าเช่าล่วงหน้า ภาษีเงินได้นิติบุคคล ค่าเช่าจากสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นรายได้เต็มจำนวนในการคำนวณกำไรทางภาษีอากรตามเกณฑ์สิทธิ์ ซึ่งค่าเช่าประกอบด้วย เงินต้น และดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย ไม่มี ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีขาย คำนวณจากยอดค่าเช่ารับทั้งจำนวนเมื่อรับชำระตามเกณฑ์เงินสด

จากตาราง 59 การรับชำระเงินค่าเช่าแต่ละงวดไม่ตรงกับวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี การบันทึกรายการบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน สัญญาเช่าการเงิน บัญชีตามการภาษีอากร ในกรณีค้างรับบันทึกเช่นเดียวกับตาราง 59 แต่ถ้าหากมีการรับชำระเงินค่าเช่าล่วงหน้า ณ วันที่รับชำระจะบันทึกรายได้ค่าเช่ารับล่วงหน้าเป็นเจ้าหนี้และลดยอดปรับปรุงกับบัญชีลูกหนี้ค่าเช่าหรือลูกหนี้ตามสัญญาเช่าระยะยาวเมื่อถึงวันกำหนดชำระ

ตาราง 60

รูปแบบ การบันทึกกรณีผู้เช่าค้างชำระเงินค่าเช่า

	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
กรณีที่ผู้เช่าค้างชำระค่าเช่า	เดบิท ลูกหนี้ค่าเช่า เครดิต ค่าเช่ารับ กรณี ผู้เช่าค้างชำระค่าเช่าจะมีค้างอยู่ที่ยอดลูกหนี้ เนื่องจากทุกสิ้นเดือนจะบันทึกค่าเช่ารับตามเกณฑ์คงค้าง เดบิท เงินสด/เงินฝากธนาคาร เครดิต ลูกหนี้ค่าเช่า ภาษีขาย ถ้าผู้เช่าชำระจะบันทึกลดยอดลูกหนี้ค่าเช่า เพราะฉะนั้นถ้าลูกค้าไม่ชำระค่าเช่าก็จะค้างอยู่ในบัญชีลูกหนี้ค่าเช่า	เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระค่าเช่า บัญชีลูกหนี้จะค้างอยู่โดยไม่มีการลดยอด จะแสดงในงบดุลภายใต้สินทรัพย์หมุนเวียน งบกำไรขาดทุน ไม่แสดง เดบิท เงินสดหรือเงินฝากธนาคาร เครดิต ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว ภาษีขาย บันทึกลดยอดลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาวจากสัญญาเช่าการเงิน ณ วันที่รับชำระ ส่วนการบันทึกรายได้ดอกเบี้ยรับจะบันทึกทุกสิ้นงวดบัญชีเดือนตามนโยบายการปิดงวดบัญชีของบริษัท	เดบิท ลูกหนี้ค่าเช่า เครดิต ค่าเช่ารับ รายการค้างชำระ จะค้างอยู่ในบัญชีลูกหนี้ค่าเช่า เดบิท เงินสด / เงินฝากธนาคาร เครดิต ลูกหนี้ค่าเช่า ภาษีขาย ผู้เช่าจ่ายชำระมาก็จะลงบัญชีลดยอดลูกหนี้ค่าเช่า ภาษีเงินได้นิติบุคคล ค่าเช่าจากสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นรายได้เต็มจำนวนในการคำนวณกำไรทางภาษีอากรตามเกณฑ์สิทธิ์ ซึ่งค่าเช่าประกอบด้วย เงินต้น และดอกเบี้ย ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย ไม่มี ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีขาย คำนวณจากยอดค่าเช่ารับทั้งจำนวนเมื่อรับชำระ ตามเกณฑ์เงินสด

จากตาราง 60 ผู้เช่าค้างชำระเงินค่าเช่าสัญญาเช่าดำเนินงาน สัญญาเช่าการเงิน บัญชีภาษีอากร ในกรณีค้างรับบันทึกรายได้ประจำงวดเช่นเดียวกับตาราง 59

ตาราง 61

รูปแบบ การบันทึกกรณีเป็นการขายและเช่ากลับคืน

	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
กรณีเป็นการขายและเช่ากลับคืน	เดบิท สินทรัพย์ให้เช่า ภาษีซื้อ เครดิต เงินฝากธนาคารหรือเจ้าหนี้การค้า ณ วันซื้อสินทรัพย์จากผู้เช่า การแสดงรายการในงบ . การเงิน งบดุล สินทรัพย์ให้เช่า แสดงรายการเป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน งบกำไรขาดทุน ไม่แสดง	เดบิท สินทรัพย์ให้เช่า ภาษีซื้อ เครดิต เงินฝากธนาคารหรือ เจ้าหนี้การค้า เดบิท ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว เครดิต สินทรัพย์ให้เช่า เดบิท ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว เครดิต รายได้ดอกเบี้ยที่ยังไม่ได้รับ บันทึกรายการสินทรัพย์ให้เช่าพร้อมบัญชีสินค้าคงเหลือและโอนเป็นบัญชีลูกหนี้ตามสัญญาเช่าระยะยาว พร้อมโอนรายการในบัญชีสินค้าคงเหลือออกในคราวเดียวกัน ปรับปรุงเพิ่มรายการลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาวด้วยยอดรายได้ดอกเบี้ยที่ยังไม่ได้รับเช่นเดียวกับการทำสัญญาเช่าการเงินเริ่มแรก การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล รายการลูกหนี้จะแสดงยอดสุทธิโดยหักรายได้ดอกเบี้ยรับตามสัญญาเช่าระยะยาว รอรับรู้และค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ภายใต้สินทรัพย์หมุนเวียน งบกำไรขาดทุน ไม่แสดง	เดบิท สินทรัพย์ให้เช่า ภาษีซื้อ เครดิต เงินฝากธนาคารหรือเจ้าหนี้การค้า ภาษีเงินได้นิติบุคคล ไม่มี (คำนวณค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ตามมาตรฐานการบัญชีวิธีผลรวมจำนวนปีและใช้อัตราตามประมวลรัษฎากร และถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรทางภาษีอากร) ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย ไม่มี ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีซื้อคำนวณจากยอดสินทรัพย์ที่ซื้อเพื่อให้เช่า

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ห้องสมุดงานวิจัย

จากตาราง 61 การขายและเช่ากลับคืนนั้นเกิดจากผู้เช่าต้องการเงินทุนหมุนเวียนในกิจการจึงได้นำสินทรัพย์ของกิจการมาจัดทำสินเชื่อแบบการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ผู้ให้เช่าจะบันทึกรายการซื้อสินทรัพย์ พร้อมชำระเงินให้ผู้เช่าตามราคาประเมินของสินทรัพย์ การบันทึกบัญชีจะบันทึกรายการดังนี้

สัญญาเช่าดำเนินงาน บันทึกซื้อสินทรัพย์ให้เช่า พร้อมคำนวณภาษีซื้อจากราคาประเมินสินทรัพย์

สัญญาเช่าการเงินบันทึกซื้อสินทรัพย์ให้เช่า พร้อมคำนวณภาษีซื้อจากราคาประเมินสินทรัพย์ และโอนเป็นลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาวในเวลาเดียวกัน บันทึกรายได้ดอกเบี้ยที่ยังไม่ได้รับเพิ่มยอดลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาวบัญชีตามการภาษีอากร บันทึกซื้อสินทรัพย์ให้เช่า พร้อมคำนวณภาษีซื้อจากราคาประเมินสินทรัพย์ เช่นเดียวกับสัญญาเช่าดำเนินงาน (ดูตาราง 61)

ตาราง 62

รูปแบบ การบันทึกกรณีรับชำระค่าเบี้ยปรับเนื่องจากผู้เช่าผิดนัดชำระค่าเช่า

	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
กรณีรับชำระค่าเบี้ยปรับเนื่องจากผู้เช่าผิดนัดชำระค่าเช่า	เดบิท เงินสดหรือเงินฝากธนาคาร เครดิต รายได้ค่าเบี้ยปรับ การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล ไม่แสดง งบกำไรขาดทุน บันทึกเป็นรายได้ อื่น	เดบิท เงินสดหรือเงินฝากธนาคาร เครดิต รายได้ค่าเบี้ยปรับ บันทึกเป็นรายได้จากการผิดนัดชำระค่าเช่า การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล ไม่แสดง งบกำไรขาดทุน บันทึกเป็นรายได้ อื่น	เดบิท เงินสดหรือเงินฝากธนาคาร เครดิต รายได้ค่าเบี้ยปรับ ภาษีเงินได้นิติบุคคล รายได้จากการผิดนัดชำระค่าเช่าเป็นรายได้เต็มจำนวนในการคำนวณกำไรทางภาษีอากรตามเกณฑ์เงินสด ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย ไม่มี ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีขายไม่มี

จากตาราง 62 การรับชำระค่าเบี้ยปรับเนื่องจากผู้เช่าผิดนัดชำระ การบันทึกรายการบันทึกตามวิธีเงินสด หมายถึง จะบันทึกบัญชีรายได้ค่าเบี้ยปรับเมื่อผู้เช่าจ่ายชำระค่าเบี้ยปรับ จะไม่มีการใช้วิธีเงินคงค้าง เนื่องจาก การเก็บค่าเบี้ยปรับมีความไม่แน่นอนสูง ในทางปฏิบัติ ผู้ให้เช่าจะยกเว้นไม่ปรับผู้เช่าถ้าผู้เช่าชำระค่างวดครบถ้วนตามสัญญา แต่ระบุไว้เพื่อให้ผู้เช่าชำระค่างวดให้ตรงเวลา และในบางกรณีผู้เช่าขาดสภาพคล่องจะ

ขอผ่อนผันการชำระผู้ให้เช่าจะยกเว้นค่าเบี้ยปรับให้ ซึ่งเป็นประเพณีปฏิบัติกันในกลุ่มธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง

การบันทึกบัญชี

สัญญาเช่าดำเนินงาน สัญญาเช่าการเงิน บันทึกเป็นรายการรายได้เมื่อรับชำระค่าเบี้ยปรับจากผู้เช่าบัญชีตามการภาษีอากร บันทึกเป็นรายการรายได้เมื่อรับชำระค่าเบี้ยปรับจากผู้เช่า

ตาราง 63

รูปแบบ การบันทึกกรณีรายได้จากการให้สินเชื่อตามสัญญาเช่า กรณีอสังหาริมทรัพย์ที่ดิน

	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
รายได้จากการให้สินเชื่อตามสัญญาเช่าดำเนินงาน กรณีอสังหาริมทรัพย์ที่ดิน	เดบิท เงินสดหรือเงินฝากธนาคาร ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย จ่ายล่วงหน้า เครดิต ลูกหนี้ค่าเช่า บันทึกรายการรับชำระค่าเช่าจากผู้เช่าเป็นรายการรายได้ ผู้เช่าจะทำการหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้ เดบิท ลูกหนี้ค่าเช่า เครดิต รายได้ค่าเช่า การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล แสดงภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย จ่ายล่วงหน้าเป็นลูกหนี้อื่น ภายใต้รายการสินทรัพย์มุนเวียน งบกำไรขาดทุน แสดงเป็นรายได้ค่าเช่า	เดบิท เงินสดหรือเงินฝากธนาคาร ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย จ่ายล่วงหน้า เครดิต ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว เดบิท รายได้ดอกเบี้ยรับตามสัญญาเช่าระยะยาวรอรับรู้ เครดิต รายได้ดอกเบี้ย (ดอกเบี้ยรับ) บันทึกรายการรับชำระค่าเช่าจากผู้เช่าเป็นรายการรายได้ ผู้เช่าจะทำการหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้ การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล แสดงภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย จ่ายล่วงหน้าเป็นลูกหนี้อื่น ภายใต้รายการสินทรัพย์มุนเวียน งบกำไรขาดทุน แสดงเป็น รายได้ดอกเบี้ย	เดบิท เงินสดหรือเงินฝากธนาคาร ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย จ่าย ล่วงหน้า เครดิต ลูกหนี้ค่าเช่า เดบิท ลูกหนี้ค่าเช่า เครดิต ค่าเช่ารับ ภาษีเงินได้นิติบุคคล รวมรายได้ค่าเช่า ในการคำนวณกำไรสุทธิทางภาษีอากร ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย มียอดหัก ณ ที่จ่ายเมื่อรับรายได้ค่าเช่า และนำไปหักจากภาษีเงินได้นิติบุคคล ณ สิ้นงวดบัญชีประจำปี ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีขาย ไม่มี

จากตาราง 63 รายได้จากการให้สินเชื่อตามสัญญาเช่า กรณีอสังหาริมทรัพย์ที่ดิน ผู้ให้เช่าบันทึกรายได้จากการเช่า ตามงวดที่ลูกค้าชำระสัญญาเช่าดำเนินงาน บันทึกรายได้ค่าเช่าประกอบด้วยเงินต้นและดอกเบี้ยรับ ผู้เช่าจะหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้

สัญญาเช่าการเงิน จะบันทึกล้างยอดลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาวและบันทึกรายเฉพาะยอดดอกเบี้ยรับที่ถึงกำหนด ณ วันสิ้นงวดบัญชี ผู้เช่าจะหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้เช่นเดียวกัน การบันทึกบัญชีตามการภาษีอากร จะบันทึกเป็นรายได้ค่าเช่าและภาษีหัก ณ ที่จ่าย จ่ายล่วงหน้า เช่นเดียวกับสัญญาเช่าดำเนินงาน

3.6.4 รูปแบบการบันทึกรายการค่าใช้จ่าย (ดูตาราง 64-69)

ตาราง 64

รูปแบบ การบันทึกกรณีค่าใช้จ่ายทางตรงเริ่มแรก (initial direct costs) ผู้เช่าเป็นผู้รับผิดชอบ

	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
กรณีผู้เช่าเป็นผู้รับผิดชอบ เช่น ค่าจดทะเบียนเครื่องจักร ค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย	เดบิท ลูกหนี้การค้า เครดิต เงินสดหรือเงินฝากธนาคาร บันทึกเป็นลูกหนี้การค้ารอรับเงินคืนจากผู้เช่า การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล แสดงเป็นลูกหนี้การค้าภายใต้รายการสินทรัพย์มุนเวียน งบกำไรขาดทุน ไม่แสดง	เดบิท ค่าใช้จ่ายทางตรงเริ่มแรก เครดิต เงินฝากธนาคาร เมื่อมีการจ่ายค่าใช้จ่ายทางตรงเริ่มแรก (Initial Direct Cost --IDC) ต่าง ๆ เช่นค่านายหน้า ค่าธรรมเนียม เดบิท ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว เครดิต ค่าใช้จ่ายทางตรงเริ่มแรก- บันทึกต้นทุนทางตรงเริ่มแรก (คำนวณเป็นอัตราร้อยละจากยอดลูกหนี้ เช่น 0.5%) เดบิท ค่าใช้จ่ายทางตรงเริ่มแรก- เครดิต ค่าใช้จ่ายทางตรงเริ่มแรก+ รับรู้ค่าใช้จ่ายทางตรงเริ่มแรกประจำเดือน - เหตุผลในการบันทึกบัญชีนี้เพื่อเป็น การลดยอดค่าใช้จ่ายทางตรงต่าง ๆ ที่บริษัทได้จ่ายไป โดยบันทึกรวมอยู่ในยอด	เดบิท ลูกหนี้การค้า เครดิต เงินสดหรือเงินฝากธนาคาร บันทึกเป็นลูกหนี้การค้ารอรับคืนจากผู้เช่า ภาษีเงินได้นิติบุคคล ไม่มี ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย ไม่มี ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีซื้อไม่มี

ตาราง 64 (ต่อ)

บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
	ลูกหนี้ และเฉลี่ยรับรู้ตลอดอายุของสัญญาเช่า เมื่อสิ้นงวดบัญชี (ในมาตรฐานไม่ได้กำหนดชัดเจนถึงวิธีการเฉลี่ยรับรู้ว่าจะต้องใช้วิธีใด)	

กรณีค่าใช้จ่ายทางตรงเริ่มแรก (initial direct costs) ผู้เช่าเป็นผู้รับผิดชอบสัญญาเช่าดำเนินงาน บันทึกผู้เช่าเป็นลูกหนี้การค้า เมื่อผู้ให้เช่าจ่ายค่าใช้จ่ายสัญญาเช่าการเงิน จะบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายทางตรงโดยคำนวณเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว และปรับปรุงตัดจ่ายตามอายุสัญญาเช่า ส่วนการบันทึกบัญชีตามการภาษีอากรจะบันทึกเช่นเดียวกับสัญญาเช่าดำเนินงาน (ดูตาราง 64)

ตาราง 65

รูปแบบ การบันทึกกรณีค่าใช้จ่ายทางตรงเริ่มแรก (initial direct costs) ผู้ให้เช่าเป็นผู้รับผิดชอบ

	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
กรณีผู้ให้เช่าเป็นผู้รับผิดชอบ เช่น ค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย ค่านายหน้า ค่าใช้จ่ายในการจัดเตรียมกระบวนการต่าง ๆ	เดบิท ค่าใช้จ่าย เครดิต เงินสด/เงินฝากธนาคาร ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย บันทึกบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายแสดงรายการในงบการเงินงบดุล ไม่แสดงงบกำไรขาดทุน	เดบิท ค่าใช้จ่าย เครดิต เงินสด/เงินฝากธนาคาร ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน การแสดงรายการในงบการเงิน	เดบิท ค่าใช้จ่าย เครดิต เงินสด/เงินฝากธนาคาร ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ภาษีเงินได้นิติบุคคล แสดงเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรทางภาษีอากร ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย หักอัตราภาษีตามประเภทค่าใช้จ่าย

ตาราง 65 (ต่อ)

	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
	แสดงเป็นค่าใช้จ่าย	งบดุล ไม่แสดง งบกำไรขาดทุน แสดงเป็นค่าใช้จ่ายในส่วนของต้นทุนขายบริษัทไม่มีรายการ	ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีซื้อ คำนวณจากยอดค่าใช้จ่ายตามประเภทค่าใช้จ่าย

การบันทึกค่าใช้จ่ายทางตรงเริ่มแรก (initial direct costs) ผู้ให้เช่าเป็นผู้รับผิดชอบผู้ให้เช่าบันทึกเป็นค่าใช้จ่าย ทั้งสัญญาเช่าดำเนินงาน สัญญาเช่าการเงินและบัญชีตามการภาษีอากร (ดูตาราง 65)

ตาราง 66

รูปแบบ การบันทึกกรณีค่าใช้จ่ายในการจัดการสินทรัพย์ (executory costs)

	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
ค่าใช้จ่ายในการจัดการสินทรัพย์ (Executory Costs) เช่น ค่าบำรุงรักษาสินทรัพย์ที่ให้เช่า	เดบิท ค่าบำรุงรักษาสินทรัพย์ ภาษีซื้อ เครดิต เงินสดหรือเงินฝากธนาคาร ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่ายค้างจ่าย บันทึกบัญชี บันทึกเป็นค่าใช้จ่าย การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล ไม่แสดง งบกำไรขาดทุน แสดงรายการเป็นค่าใช้จ่าย	เดบิท ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว ภาษีซื้อ เครดิต เงินสดหรือเงินฝากธนาคาร บันทึกบัญชี รวมเป็นต้นทุนในบัญชีลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล แสดงรวมอยู่ในรายการลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว งบกำไรขาดทุน แสดงรายการเป็นรายได้	เดบิท ค่าบำรุงรักษาสินทรัพย์ ภาษีซื้อ เครดิต เงินสดหรือเงินฝากธนาคาร ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่ายค้างจ่าย ภาษีเงินได้นิติบุคคล ค่าบำรุงรักษาสินทรัพย์ถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรทางภาษีอากร ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย คำนวณตามอัตราประมวลรัษฎากรจากยอดค่าใช้จ่าย ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีซื้อ คำนวณจากยอดค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายในการจัดการสินทรัพย์ (executory costs) ผู้ให้เช่าบันทึกบัญชีดังนี้ สัญญาเช่าดำเนินงาน บันทึกเป็นค่าใช้จ่าย สัญญาเช่าการเงิน บันทึกรวมอยู่ในบัญชีลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว บัญชีตามการภาษีอากร บันทึกเป็นค่าใช้จ่าย (ดูตาราง 66)

ตาราง 67

รูปแบบ การบันทึกกรณีการปรับปรุงค่าใช้จ่าย ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ที่ให้เช่า

	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ที่ให้เช่า	เดบิท ค่าเสื่อมราคา เครดิต ค่าเสื่อมราคาสะสม ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ กำหนดวิธีการคำนวณตามมาตรฐานการบัญชีใช้วิธีผลรวมจำนวนปีและใช้หลักความสม่ำเสมอ การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล ค่าเสื่อมราคาสะสม แสดงเป็นรายการหักจากสินทรัพย์ที่ให้เช่า ภายใต้สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน งบกำไรขาดทุน ค่าเสื่อมราคา แสดงเป็นค่าใช้จ่าย	ไม่มีการบันทึกค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ เนื่องจากบันทึกเป็นลูกหนี้ แต่จะมีการบันทึกลดความเสี่ยง ในเรื่องค่าเผื่อหนี้สงสัยสูญ การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล ไม่แสดง งบกำไรขาดทุน ไม่แสดง	เดบิท ค่าเสื่อมราคา เครดิต ค่าเสื่อมราคาสะสม ภาษีเงินได้นิติบุคคล คำนวณค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ตามมาตรฐานการบัญชีวิธีผลรวมจำนวนปีและใช้อัตราตามประมวลรัษฎากร และถือ เป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรทางภาษีอากร ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย ไม่มี ภาษีมูลค่าเพิ่ม ไม่มี

ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ที่ให้เช่า การบันทึกบัญชีของผู้ให้เช่ามีดังนี้

สัญญาเช่าดำเนินงาน บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายและคำนวณตามมาตรฐานการบัญชีใช้วิธีผลรวมจำนวนปีและใช้หลักความสม่ำเสมอ

สัญญาเช่าการเงิน เนื่องจากไม่มีการบันทึกสินทรัพย์ให้เช่าแต่บันทึกรายการลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว จึงไม่มีการบันทึกค่าเสื่อมราคา

บัญชีตามการภาษีอากร บันทึกเป็นค่าใช้จ่าย ในอัตราประมวลรัษฎากรกำหนด (ดูตาราง 67)

ตาราง 68

รูปแบบ การบันทึกกรณีค่าใช้จ่ายจากการให้สินเชื่อตามสัญญาเช่า อสังหาริมทรัพย์ที่ดิน

	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
ค่าใช้จ่ายจากการให้สินเชื่อตามสัญญาเช่าดำเนินงาน กรณีอสังหาริมทรัพย์ที่ดิน	เดบิท ค่าผลขาดทุนในอนาคตของ ที่ดินให้ เช่า เครดิต ค่าเผื่อผลขาดทุนในอนาคตของ ที่ดินให้เช่า ปรับปรุงรายการบัญชีเพื่อสำรองความเสี่ยงผลขาดทุนอันเนื่องจากการจำหน่ายที่ดินที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล ค่าเผื่อผลขาดทุนในอนาคตของ ที่ดินให้เช่า แสดงเป็นรายการหักจากที่ดินให้เช่า ภายใต้สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน งบกำไรขาดทุน ค่าผลขาดทุนในอนาคตของ ที่ดินให้เช่าแสดงเป็นค่าใช้จ่าย	ไม่บันทึกรายการเนื่องจากมีการบันทึกค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญแล้ว การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล ไม่แสดง งบกำไรขาดทุน ไม่แสดง	ไม่มีรายการบันทึก ภาษีเงินได้นิติบุคคล ไม่มีรายจ่ายในการคำนวณกำไรทางภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย ไม่มี ภาษีมูลค่าเพิ่ม ไม่มี

ค่าใช้จ่ายจากการให้สินเชื่อตามสัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์ที่ดินจากตาราง 68 สัญญาเช่าดำเนินงาน บันทึกค่าผลขาดทุนในอนาคตของที่ดินให้เช่า เพื่อสำรองความเสี่ยงและใช้หลักระมัดระวังในการแสดงรายงานทางการเงิน สัญญาเช่าการเงิน เนื่องจากได้บันทึกบัญชีลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาวและมีการปรับปรุงสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ จึงไม่มีการบันทึกผลขาดทุนบัญชีตามการภาษีอากร การประมาณการผลขาดทุน จะไม่มีการบันทึกบัญชีตามการภาษีอากรเนื่องจากไม่ได้เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง ไม่สามารถบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายทางภาษีอากรได้

ตาราง 69

รูปแบบ การบันทึกกรณีการปรับปรุง การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	ไม่บันทึกรายการเนื่องจากมีการบันทึกสินทรัพย์และคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์แล้ว งบดุล ไม่แสดง งบกำไรขาดทุน ไม่แสดง	บันทึกค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (คำนวณจากยอดลูกหนี้สุทธิจากรายได้ดอกเบี้ยที่ยังไม่ได้รับ) เดบิท หนี้สงสัยจะสูญ เครดิต ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ บันทึกการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามนโยบายของบริษัทดังนี้ ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ของลูกหนี้ประเมินโดยการวิเคราะห์ประวัติการชำระหนี้และการคาดการณ์เกี่ยวกับการชำระหนี้ในอนาคตของลูกค้า จำนวนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญพิจารณาจากประสบการณ์ในการเรียกเก็บหนี้และอายุของลูกหนี้ตามสัญญาเช่าการเงินประกอบกับการพิจารณามูลค่าของหลักประกัน สัญญาเช่าการเงินจะถูกตัดจำหน่ายบัญชีเมื่อทราบว่าเป็นหนี้สูญ การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล แสดงรวมเป็นยอดหักในรายการลูกหนี้ตามสัญญาเช่าการเงิน งบกำไรขาดทุน แสดงเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน	จะไม่มีการบันทึกค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ จนกว่าจะเกิดหนี้สูญ และมีการดำเนินการตามกฎระเบียบการตัดหนี้สูญแล้ว จึงจะบันทึกหนี้สูญได้ ภาษีเงินได้นิติบุคคล ไม่ได้นำไปคำนวณเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรทางภาษีอากร ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย ไม่มี ภาษีมูลค่าเพิ่ม ไม่มี

การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ สัญญาเช่าดำเนินงาน ไม่มีการบันทึกรายการบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ เนื่องจาก ได้บันทึกสินทรัพย์ให้เช่าและคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์แล้ว สัญญาเช่าการเงินบันทึกรายการหนี้สงสัยจะสูญกับค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ โดยการประเมินวิเคราะห์ประวัติการชำระหนี้ของผู้เช่าบัญชีตามการภาษีอากร ไม่มีการบันทึกค่าใช้จ่ายที่เป็นประมาณการและยังไม่เกิดขึ้นจริง โดยเฉพาะกรณีการบันทึกหนี้สูญต้องปฏิบัติตามประมวลรัษฎากร มาตรา 186 (ดูตาราง 69)

3.6.5 รูปแบบการบันทึกรายการเมื่อสิ้นสุดสัญญาดูตาราง 70

ตาราง 70

รูปแบบ การบันทึกกรณีการปรับปรุง รายการเมื่อสิ้นสุดสัญญา

	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
ผู้เช่าเลือกซื้อสินทรัพย์ที่เช่า	เดบิท ลูกหนี้รอรับคืน ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์สะสม ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ เครดิต สินทรัพย์ให้เช่า กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ ผู้เช่าเลือกซื้อสินทรัพย์ที่เช่า เดบิท เงินมัดจำรับ ภาษีขาย เครดิต ลูกหนี้รอรับคืน ภาษีขาย ผู้เช่าเลือกซื้อสินทรัพย์ที่เช่า และจ่ายเงินมัดจำรับเท่ากับยอดมูลค่าซาก เดบิท เงินฝากธนาคาร เครดิต ลูกหนี้รอรับคืน ภาษีขาย ผู้เช่าเลือกซื้อสินทรัพย์ที่เช่า แต่ไม่ได้จ่ายเงินมัดจำรับเท่ากับยอดมูลค่าซาก	เดบิท ลูกหนี้รอรับคืน เครดิต ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว ผู้เช่าเลือกซื้อสินทรัพย์ที่เช่า เดบิท เงินมัดจำรับ ภาษีขาย เครดิต ลูกหนี้รอรับคืน ภาษีขาย ผู้เช่าเลือกซื้อสินทรัพย์ที่เช่า และจ่ายเงินมัดจำรับเท่ากับยอดมูลค่าซาก เดบิท เงินฝากธนาคาร เครดิต ลูกหนี้รอรับคืน ภาษีขาย ผู้เช่าเลือกซื้อสินทรัพย์ที่เช่า แต่ไม่ได้จ่ายเงินมัดจำรับเท่ากับยอดมูลค่าซาก	เดบิท ลูกหนี้รอรับคืน ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์สะสม ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ เครดิต สินทรัพย์ให้เช่า กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ ผู้เช่าเลือกซื้อสินทรัพย์ที่เช่า เดบิท เงินมัดจำรับ ภาษีขาย เครดิต ลูกหนี้รอรับคืน ภาษีขาย ผู้เช่าเลือกซื้อสินทรัพย์ที่เช่า และจ่ายเงินมัดจำรับเท่ากับยอดมูลค่าซาก เดบิท เงินฝากธนาคาร เครดิต ลูกหนี้รอรับคืน ภาษีขาย ผู้เช่าเลือกซื้อสินทรัพย์ที่เช่า แต่ไม่ได้จ่ายเงินมัดจำรับเท่ากับยอดมูลค่าซาก
ผู้เช่าไม่เลือกซื้อสินทรัพย์ที่เช่า	เดบิท สินทรัพย์เพื่อขาย ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์สะสม เครดิต สินทรัพย์ให้เช่า ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์สะสม เดบิท เงินมัดจำรับ ภาษีขาย เครดิต เงินฝากธนาคาร ผู้เช่าไม่เลือกซื้อสินทรัพย์ที่เช่า เดบิท ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์เพื่อขาย เครดิต ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์เพื่อขายสะสม เมื่อสิ้นงวดบัญชี	เดบิท สินทรัพย์เพื่อขาย เครดิต ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว เดบิท เงินมัดจำรับ ภาษีขาย เครดิต เงินฝากธนาคาร ผู้เช่าไม่เลือกซื้อสินทรัพย์ที่เช่า ไม่มีการบันทึกรายการบัญชีเมื่อสิ้นงวดบัญชี	เดบิท สินทรัพย์เพื่อขาย ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์สะสม เครดิต สินทรัพย์ให้เช่า ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์สะสม เดบิท เงินมัดจำรับ ภาษีขาย เครดิต เงินฝากธนาคาร ผู้เช่าไม่เลือกซื้อสินทรัพย์ที่เช่า เดบิท ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์เพื่อขาย เครดิต ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์เพื่อขายสะสม เมื่อสิ้นงวดบัญชี

ตาราง 70 (ต่อ)

	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงาน	บันทึกบัญชีสัญญาเช่าการเงิน	บันทึกบัญชีตามการภาษีอากร
ผู้เช่าไม่เลือกซื้อสินทรัพย์ที่เช่า (ต่อ)	เดบิท เงินฝากธนาคาร ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์เพื่อขายสะสม ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ เครดิต สินทรัพย์เพื่อขาย ภาษีขาย กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ เมื่อขายสินทรัพย์เพื่อขาย การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล ด้านสินทรัพย์แสดงรวมเป็นยอดหักในรายการสินทรัพย์ให้เช่า และแสดงเป็นรายการสินทรัพย์เพื่อขายภายใต้สินทรัพย์หมุนเวียน ด้านหนี้สินแสดงลดยอดรายการเงินมัดจำรับ งบกำไรขาดทุน แสดงค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์เพื่อขายและขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์เป็นรายการค่าใช้จ่าย แสดงกำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์เป็นรายได้	เดบิท เงินฝากธนาคาร ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ เครดิต สินทรัพย์เพื่อขาย ภาษีขาย กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ เมื่อขายสินทรัพย์เพื่อขาย การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล ด้านสินทรัพย์แสดงรวมเป็นยอดหักในรายการลูกหนี้ตามสัญญาเช่าการเงิน และแสดงเป็นรายการสินทรัพย์เพื่อขายภายใต้สินทรัพย์หมุนเวียน ด้านหนี้สินแสดงลดยอดรายการเงินมัดจำรับ งบกำไรขาดทุน แสดงขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์เป็นรายการค่าใช้จ่าย แสดงกำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์เป็นรายได้	เดบิท เงินฝากธนาคาร ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์เพื่อขายสะสม ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ เครดิต สินทรัพย์เพื่อขาย ภาษีขาย กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ เมื่อขายสินทรัพย์เพื่อขาย การแสดงรายการในงบการเงิน งบดุล ด้านสินทรัพย์แสดงรวมเป็นยอดหักในรายการสินทรัพย์ให้เช่า และแสดงเป็นรายการสินทรัพย์เพื่อขายภายใต้สินทรัพย์หมุนเวียน ด้านหนี้สินแสดงลดยอดรายการเงินมัดจำรับ งบกำไรขาดทุน แสดงค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์เพื่อขายและขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์เป็นรายการค่าใช้จ่าย แสดงกำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์เป็นรายได้

ในกรณีเมื่อสิ้นสุดสัญญา สัญญาเช่าดำเนินงาน เมื่อผู้เช่าเลือกซื้อสินทรัพย์ให้เช่า บันทึกบัญชีโดยโอนสินทรัพย์ที่เช่าและปรับปรุงเป็นบัญชีลูกหนี้รอรับคืนแสดงยอดกำไรหรือขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ พร้อมทั้งคืนเงินมัดจำรับ หรือปรับปรุงเงินมัดจำรับกับยอดลูกหนี้รอรับคืนแต่ถ้าผู้เช่าไม่ซื้อสินทรัพย์ให้เช่า ผู้ให้เช่าจะโอนสินทรัพย์ให้เช่าเป็นสินทรัพย์เพื่อขาย คำนวณค่าเสื่อมราคา ณวันสิ้นงวดบัญชี พร้อมทั้งคืนเงินมัดจำให้ผู้เช่าโดยลดยอดเงินมัดจำรับ และเมื่อขายสินทรัพย์บุคคลที่ 3 จะบันทึกลดยอดสินทรัพย์เพื่อขายพร้อมปรับปรุงรายการกำไรหรือขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์

สัญญาเช่าการเงิน เมื่อผู้เช่า ซื้อสินทรัพย์เมื่อสิ้นสุดสัญญา จะปรับปรุงรายการลดยอดหนี้ลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาวพร้อมปรับปรุงคืนเงินมัดจำรับหรือปรับยอดกับลูกหนี้รอรับคืน แต่ถ้าผู้เช่าไม่ซื้อสินทรัพย์ จะปรับปรุงเข้าบัญชีสินทรัพย์เพื่อขาย และคืนเงินมัดจำรับแต่ไม่มีการบันทึกค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์เพื่อขาย เมื่อขายจะบันทึกลดยอดสินทรัพย์พร้อมบันทึกรายการกำไรหรือขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์เพื่อขาย บัญชีตามการภาษีอากร จะบันทึกรายการเช่นเดียวกับสัญญาเช่าดำเนินงาน (ดูตาราง 70)

ตัวอย่างรูปแบบรายงานทางการเงิน ได้แก่งบดุล และงบกำไรขาดทุน

บริษัท ลีสซิ่ง จำกัด

งบดุล

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2550 และ 2549

หน่วย : บาท

	2550	**2549**
สินทรัพย์		
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	XXX	
	XXX	
ลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อที่ครบกำหนด		
ภายในหนึ่งปี - สุทธิ	XXX	
	XXX	
ลูกหนี้ตามสัญญาเช่าระยะยาวที่ครบกำหนด		
ภายในหนึ่งปี - สุทธิ	XXX	
	XXX	
ลูกหนี้จากการขายลูกหนี้และสินทรัพย์ให้เช่า	XXX	
	XXX	
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	XXX	
	XXX	
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	XXX	
	XXX	
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
ลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ - สุทธิ	XXX	
	XXX	
ลูกหนี้ตามสัญญาเช่าระยะยาว - สุทธิ	XXX	
	XXX	

ส่วนปรับปรุงอาคารเช่าและอุปกรณ์- สุทธิ	XXX
	XXX
ทรัพย์สินรอการขาย - สุทธิ	XXX
	XXX
สินทรัพย์ ภาษีเงินได้นิติบุคคลรอการตัดบัญชี	XXX
	XXX
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	XXX
	XXX
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	XXX
	XXX
รวมสินทรัพย์	XXX
	XXX

บริษัท ลีสซิ่ง จำกัด

งบดุล (ต่อ)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2550 และ 2549

หน่วย : บาท

	2550	**2549**
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		
หนี้สินหมุนเวียน		
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้น		
จากสถาบันการเงิน	XXX	XXX
เจ้าหนี้การค้า	XXX	XXX
เงินกู้ยืมระยะสั้นอื่น	XXX	XXX
เงินประกันการเช่าที่ถึงกำหนดชำระ		
ภายในหนึ่งปี	XXX	XXX
ภาษีหัก ณ ที่จ่ายค้างจ่าย	XXX	XXX
ค่าตอบแทนพนักงานค้างจ่าย	XXX	XXX
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	XXX	XXX
รวมหนี้สินหมุนเวียน	XXX	XXX
หนี้สินไม่หมุนเวียน		
ประมาณการหนี้สินค่าตอบแทนพนักงานเกษียณอายุ	XXX	XXX
เงินประกันการเช่า	XXX	XXX
เงินกู้ยืมระยะยาว	XXX	XXX
หนี้สินภาษีเงินได้นิติบุคคลรอการตัดบัญชี	XXX	XXX
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	XXX	XXX
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	XXX	XXX
รวมหนี้สิน	XXX	XXX

บริษัท ลีสซิ่ง จำกัด

งบดุล (ต่อ)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2550 และ 2549

หน่วย : บาท

	2550	**2549**
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น (ต่อ)		
ส่วนของผู้ถือหุ้น		
ทุนเรือนหุ้น		
ทุนจดทะเบียน		
หุ้นสามัญ 0000000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 00 บาท	XXX	XXX
ทุนที่ออกและเรียกชำระแล้ว		
หุ้นสามัญ 0000000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 00 บาท		
ชำระครบแล้ว	XXX	XXX
กำไรสะสม		
จัดสรรแล้ว		
สำรองตามกฎหมาย	XXX	XXX
ยังไม่ได้จัดสรร	XXX	XXX
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	XXX	XXX
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	XXX	XXX

บริษัท ลีสซิ่ง จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 2550 และ 2549

หน่วย : บาท

	2550	**2549**
รายได้		
รายได้จากสัญญาเช่าการเงิน	XXX	XXX
รายได้จากสัญญาเช่าดำเนินงาน	XXX	XXX
รายได้จากการให้เช่าซื้อ	XXX	XXX
รายได้อื่น	XXX	XXX
รวมรายได้	XXX	XXX
ค่าใช้จ่าย		
ค่าใช้จ่ายในการบริการและค่าใช้จ่ายในการบริหาร	XXX	XXX
ค่าตอบแทนผู้บริหาร	XXX	XXX
รวมค่าใช้จ่าย	XXX	XXX
กำไร (ขาดทุน) ก่อนต้นทุนทางการเงินและภาษีเงินได้	XXX	XXX
ต้นทุนทางการเงิน	XXX	XXX
กำไร (ขาดทุน) ก่อนภาษีเงินได้	XXX	XXX
ภาษีเงินได้	XXX	XXX
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	XXX	XXX
กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน บาท	XXX	XXX
จำนวนหุ้นสามัญถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก หุ้น	XXXX	XXXX